

การรักษาประโยชน์ของชาติทางทะเล : ศึกษาเฉพาะกรณี
อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

เรือเอกหญิง พรพรม แจ่มวิถิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2548

ISBN 974-9745-64-7

**PROTECTION OF MARITIME NATIONAL INTERESTS : A CASE
STUDY ON THE NAVAL OFFICER AUTHORITY**

LIEUTENANT SENIOR GRADE PORNPROM CHANGWITHEE

A Thesis paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakijpundit University

2005

ISBN 974 – 9745 – 64 - 7

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยผู้เขียนต้องกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ และตรวจแก้วิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ฤ นคร อาจารย์ ดร. พีรพันธุ์ พาลุสุข รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ และอาจารย์เสน ปานเลิศ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำแนะนำทางวิชาการเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ นายเสนาะ และ นางจินดา แจ็งวิถี บิดาและมารดาที่ให้ความรักความห่วงใยตลอดจนเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่แก่ผู้เขียนในการศึกษาเล่าเรียนต่อและขอขอบคุณทุกคนในครอบครัว ตลอดจนพี่ๆ เพื่อนๆ ช่างราชการกองอาชีวสงเคราะห์ กรมสวัสดิการทหารเรือ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลทางวิชาการด้วยดีตลอดมา

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์นี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจ ผู้เขียนขออุทิศให้แก่บุพการี และผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใดๆ ผู้เขียนขออภัยไว้แต่ผู้เดียว

เรือเอกหญิงพรพรม แจ็งวิถี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๗
บทที่	
1. บทนำ	1
1. ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	11
3. ขอบเขตของการศึกษา	11
4. สมมุติฐานของการศึกษา	11
5. วิธีการศึกษา	12
6. ประโยชน์การศึกษา	12
2. อาณาเขตทางทะเลและสถานะทางกฎหมาย : แนวคิดและวิวัฒนาการ ในการปราบปรามการกระทำความผิด เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล...	13
1. อาณาเขตทางทะเลและสถานะทางกฎหมาย	13
1.1 เขตน่านน้ำภายใน (Internal Water)	15
1.2 ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea)	17
1.3 เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone)	18
1.4 เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone)	19
1.5 เขตไหล่ทวีป (Continental Shelf)	21
1.6 เขตทะเลหลวง (High Seas)	23
2. แนวคิดและวิวัฒนาการในการปราบปรามการกระทำความผิดเพื่อรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	24
2.1 ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและการกระทำความผิดทางทะเล	24
2.2 การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด	29
3. มาตรการทางกฎหมายในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการ ปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเล	34

1. กฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเลและสาระสำคัญของกฎหมายแต่ละฉบับ	35
1.1 พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534)	38
1.2 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2540)	46
1.3 พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2540)	47
1.4 กฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ (พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504)	48
1.5 กฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน (พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และ พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537	49
1.6 พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535) ..	50
1.7 พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490	52
1.8 พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481	53
1.9 พระราชกำหนดควบคุมสินค้าตามชายแดน พ.ศ.2524	54
1.10 พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530	56
1.11 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534	59
2. การบังคับใช้กฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเล	60
2.1 การบังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่ทางทะเล ซึ่งถือเป็นราชอาณาจักร	64

2.2 การบังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่ทางทะเล ซึ่งถือเป็นเขตนอก ราชอาณาจักร	65
4. ข้อจำกัด และข้อบกพร่องของการบังคับใช้กฎหมายให้อำนาจทหารเรือ ปราบปรามการกระทำความผิด และแนวทางการแก้ไขปรับปรุง	70
1. ข้อจำกัด และข้อบกพร่องของการบังคับใช้กฎหมาย	70
1.1 ลักษณะความผิด	72
1.2 การบังคับใช้กฎหมาย	74
1.3 เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปฏิบัติตามกฎหมาย	77
1.4 ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย	80
2. แนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้อำนาจทหารเรือปราบปราม การกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติม.....	87
5. สรุป และข้อเสนอแนะ	90
1. บทสรุป	90
2. ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก. พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิด บางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490	99
ภาคผนวก ข. นโยบายและยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาและรักษาผลประโยชน์	105
ภาคผนวก ค. เขตทางทะเลไทย	121
ภาคผนวก ง. รายละเอียดของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.).....	126
ประวัติผู้เขียน	140

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การรักษาประโยชน์ของชาติทางทะเล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำนาจ ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ
ชื่อนักศึกษา	เรือเอกหญิง พรพพรหม แจ้งวิถิ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2547

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในส่วนของอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือตามกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเลมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับอาณาเขตทางทะเลและการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทางทะเลกับศึกษากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเลรวมทั้งศึกษาถึงปัญหาการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเพื่อนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากตำรากฎหมาย เอกสารสาขาวิชาต่างๆ และเอกสารหลักฐานของทางราชการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งมีการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ด้วยการสัมภาษณ์บุคคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลโดยตรงด้วย

จากผลของการศึกษาสรุปได้ว่า ตามหลักของกฎหมายทะเลซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ได้กำหนดอาณาเขตหรือพื้นที่ทางทะเล สถานะทางกฎหมายรวมทั้งสิทธิและหน้าที่ของรัฐเจ้าของชายฝั่งไว้แตกต่างกันไปเริ่มจากเขตน่านน้ำภายใน (Internal Water) ทะเลอาณาเขต(Territorial Sea) ซึ่งถือเป็นราชอาณาจักรของรัฐชายฝั่งหรือของประเทศไทย และส่วนที่อยู่ถัดออกไปในทะเลได้แก่ เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) เขตไหล่ทวีป (Continental Shelf) และเขตทะเลหลวง (High Sea) ซึ่ง พื้นที่เหล่านี้ถือว่าเป็นเขตนอกราชอาณาจักรของรัฐชายฝั่งหรือของประเทศไทย ในพื้นที่ทางทะเลดังกล่าวพบว่าการกระทำความผิดเกิดขึ้นจำนวนมากและมีการทำผิดในหลายลักษณะ เช่น การลักลอบทำการประมง การกระทำอันเป็นโจรสลัด การลักลอบนำยาเสพติดเข้าและออก

ประเทศ การปล่อยทิ้งของเสีย น้ำมันลงในทะเล การลักลอบขนถ่ายจำหน่ายน้ำมันเถื่อน เป็นต้น เจ้าหน้าที่ ทหารเรือได้รับมอบภารกิจในการปกป้องคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งป้องกันและปราบปราม การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นทางทะเลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เจ้าหน้าที่ทหารเรืออาศัย อำนาจตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534 และกฎหมายที่ให้อำนาจอื่นๆ อีกหลายฉบับ เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการ สืบสวน สอบสวน ทำการ สั่งการเท่าที่ จำเป็น ตรวจค้น บังคับผู้ควบคุมเรือ คนประจำเรือ รื้อค้นสิ่งของ จับ เรือ ผู้ควบคุมเรือ คนประจำเรือ และควบคุม ยึดเรือไว้ นอกจากนี้ยังสามารถใช้มาตรการ ป้องกันและปราบปรามกรณีที่มีการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับ กฎหมายต่างๆ ตามที่กำหนดไว้เกิดขึ้นในพื้นที่ทางทะเลอันมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติ พระราชบัญญัติให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติมปี พ.ศ.2534 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทหลักของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ มีข้อจำกัด ข้อบกพร่อง หลายประการที่สำคัญได้แก่ในเรื่องของลักษณะความผิด กฎหมายดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติครอบคลุมถึงการ กระทำผิดอื่นๆ ที่เกิดขึ้นนอกเหนือไปจากความผิดบางประการที่บัญญัติไว้เท่านั้น กฎหมายใช้บังคับได้ไม่ ครอบคลุมถึงการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทางทะเลส่วนที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขต นอกจากนี้ยังมี ข้อจำกัดเกี่ยวกับเรื่องอำนาจของผู้ที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย การควบคุมและการสอบสวนผู้ต้องหา การยึดรักษา ของกลาง ข้อจำกัดและข้อบกพร่องดังกล่าวทำให้การปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นทางทะเลขาด ประสิทธิภาพมีผลกระทบต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถทำได้ด้วยการปรับปรุงแก้ไขพระราช บัญญัติให้อำนาจ เจ้าหน้าที่ทหารเรือในการปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และฉบับที่แก้ไข เพิ่มเติม ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นด้วยการปรับแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวที่สำคัญในประการแรกให้ กฎหมายสามารถใช้บังคับได้กับการกระทำความผิดทุกลักษณะที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ทางทะเลครอบคลุมไปใน ทุกพื้นที่ที่ประเทศไทยมีสิทธิออกกฎหมายบังคับได้โดยไม่ขัดกับหลักของกฎหมายทะเลหรือกฎหมายระหว่าง ประเทศ ประการที่สองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือสมควรแก้ไขให้เจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในเรือรบของกองทัพเรือเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายทั้งให้มีอำนาจในการตรวจ ค้น จับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่บนเรือได้โดยไม่ต้องมีหมาย และประการสุดท้ายควรกำหนดเจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้ มีอำนาจในการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดให้ชัดเจน ตลอดจนให้มีการขยายระยะเวลาการ ควบคุมผู้ต้องหาได้กรณีมีความจำเป็นหรือเหตุสุดวิสัย การปรับปรุงแก้ไขดังกล่าวเชื่อว่าจะมีผลทำให้การ ปฏิบัติภารกิจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทางทะเลที่มี ผลกระทบต่อประโยชน์ของประเทศชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

Thesis Title The Protection of Maritime National Interests :
 A Case Study on the Naval Officer Authority
 On the Naval Officer Authority

Name Lieutenant Senior Grade Pornprom Changwithee

Thesis advisor Professor Dr. Phaisith Phipatanakul

Co. Thesis advisor Associate Professor Dr. Poom Chokmoh

Department Laws

Academic Year 2004

ABSTRACT

The objective of the study of the Protection of Maritime Interests in case of the Naval Officer Authority is to study the maritime zones or boundaries and its legal status including rights,duty and obligations of Thailand, to study the laws concerning the naval officer authority to suppress crimes at sea together with the law enforcement , and to study the problems of law enforcement to protect maritime national interests in order to find the solutions and lead to adjust the Act of the Naval Officer Authority to Suppress Some Crimes at Sea.

This study is a documentary research comprising the documentary survey and field survey by studying,analysing,collecting all data from various text books and official papers,and interviewing the authorities concerned with the protection of maritime national interests.

From the study and research, it was found that the sea area has been stipulated and classified by the law of the sea, an international law generally called maritime zones. In each zone the coastal state has the rights, duty, and obligations differently starting from the Internal Water, the Territorial Sea both of which are coastal state's territory. The next extending areas orderly are the Contiguous Zone, the Exclusive Economic Zone, the Continental Shelf, and the High Seas all of which are not the territory of the coastal state. It was further found that at such areas there are many types of crimes and illegal activities such as a fishing-smuggling by foreign vessels, a piracy, a goods and drug-smuggling, an oil, waste-dumping, an oil transferred and smuggling committed at almost all sea areas. The naval officers are assigned to protect national interests, and to protect and suppress crimes occurred at sea. To take such action the naval officers have been using their authority from the Act of the Naval Officer Authority to Suppress Some Crimes at Sea B.E.2490 (Amended in B.E.2534) and from other acts concerning to prevent crimes at sea. From the mentioned act, the naval officer has a power in ascertaining, inquiring, acting up on present situation, enforcing the captain and crews, checking on the ship, arresting or keeping in custody the crews, and seizing the ship. In addition, they can use all measures to prevent and suppress the crimes and exercise their authority in case there are any suspects of illegal acts or breaking the law at sea effecting to national interests. Moreover, it was found significantly that there are many loop-holes and limitations of the Act of the Naval Officer Authority to Suppress Some Crimes at Sea B.E.2490 (Amended in B.E.2534) in the area that the said act does not state authority of naval officer to prevent and suppress many crimes directly effecting national interest and security occurred at sea beyond the Territorial Sea. Besides, the naval officer stipulated under the act is limited only to be the Commissioned Officers of the Royal Navy whose in practice are not enough to carry their duty, and the lack of the Non-commissioned Officers. There are some problems on inquiring, keeping in custody of culprit of alleged offenders as well as the difficulty of investigation process, arresting, seizing or collecting evidences concerned, and keeping an exhibits. The said defects and limitations lead to the inefficiency to suppress crimes at sea directly effecting to the Thai national interests and security.

To fully protect our interests, the Act of the Naval Officer Authority to Suppress Some Crimes at Sea B.E.2490 (Amended in B.E.2534) must be amended at least in some aspects that, firstly, the provision must be extended to enforce to all crimes committed at all sea areas or zones that Thailand has the rights to issue its law to enforcement according with the law of the sea and the international law. Secondly, concerning

with the authority of the naval officer, the provision also shall be amended to assign the power to all officers who work in the battleships of the Royal Thai Navy and allow them having authority to search and to arrest without the warrant. And lastly, the new provision shall stipulate clearly to authority of the naval officer to inquire the culprits or accused and the time to keeping in custody of culprit of alleged offenders in the provision shall be extended in case of force majeure. Such amendment shall effect to improve efficiency of the naval officer to suppress the crime at sea and to protect national interests in the next future.

DRAFT

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (Maritime Interests) เป็นผลประโยชน์ทั้งปวงของชาติที่เกิดขึ้นหรือได้มาสืบเนื่องจากทะเล ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็นผลประโยชน์ที่เกิดจากทะเลโดยตรงอันได้แก่ทรัพยากรธรรมชาติในทะเล เช่น แร่ธาตุ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ สัตว์น้ำ พืชน้ำ เป็นต้น และผลประโยชน์ที่สืบเนื่องมาจากใช้ทะเล เช่น การใช้เป็นเส้นทางเดินเรือ คมนาคม ขนส่งสินค้า ค้าขาย ท่องเที่ยว การสำรวจ การสำรวจวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล¹

ประเทศไทยเป็นรัฐชายฝั่ง (Coastal State) ที่มีอาณาเขตทางทะเลติดกับประเทศเพื่อนบ้าน 6 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา เวียดนาม พม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย และอินเดีย โดยมีพื้นที่ทางทะเล ทั้งทางด้านตะวันออก ซึ่งเป็นทะเลอันดามัน โดยมีชายฝั่งทะเล (Coastline) ยาวรวมทั้งสิ้นประมาณ 1,500 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 2,612 กิโลเมตร และมีพื้นที่ทางทะเล ทั้งหมดประมาณ 245,272 ตารางกิโลเมตร² พื้นที่ทางทะเลทั้งสองด้านเป็นแหล่งที่มีผลประโยชน์ของชาติ ทั้งทางด้านทรัพยากร และความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต (Living and Non-Living Resources) แหล่งพัฒนาอุตสาหกรรมที่สำคัญ เป็นที่มาของความเจริญมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศและเป็นแหล่งสร้างงานกับรายได้ของประชาชน

¹เกียรติพงษ์ พิมพ์ใจใส, นาวาเอก. “นายทหารพระธรรมนูญกับกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการคุ้มครองผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล.” เอกสารประจำภาควิทยาลัยการทัพเรือ. 24, 2535, หน้า 1-2.

²กองทัพเรือ. “ความมั่นคงทางทะเล : ในมิติของความร่วมมือ.” การประชุมทางวิชาการ. 2, 12 กันยายน 2546, หน้า 4.

ในการปกป้องคุ้มครองและดูแลรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของไทย กองทัพเรือได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีใช้ภารกิจหลัก และมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณก็ตาม ทั้งนี้เพราะตระหนักดีถึงความมั่นคงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากการแสวงหาผลประโยชน์ทางทะเลโดยมิชอบ ตลอดจนการใช้พื้นที่ทางทะเลเป็นช่องทางการกระทำความผิด อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งใน

การปฏิบัติภารกิจหน้าที่ดังกล่าว กองทัพเรืออาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการจัดระเบียบกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2503 มาตรา 15 ซึ่งกำหนดภารกิจหน้าที่ของกองทัพเรือ ให้มีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพเรือและป้องกันราชอาณาจักร³ โดยหากดูเฉพาะกฎหมายดังกล่าว กองทัพเรือก็จะมีหน้าที่หลักในการจัดเตรียมกำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ ให้พร้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ที่สามารถทำการป้องกันราชอาณาจักรจากภัยคุกคาม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเน้นหนักพื้นที่ที่เป็นเขตแดนหรืออาณาเขตทางทะเล ด้วยการประสานร่วมมือกับเหล่าทัพอื่น แต่นอกจากภารกิจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ผ่านมามีบทบัญญัติถึงฉบับปัจจุบัน บัญญัติถึงหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ และพัฒนาประเทศด้วย⁴ โดยในการใช้กำลังทหาร เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ เพื่อการพัฒนา และเพื่อการรักษาความมั่นคง ที่ผ่านมามีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น รัฐบาลก็ได้มอบหมายภารกิจหน้าที่ให้กับเหล่าทัพต่างๆ ทำหน้าที่ดังกล่าวมาโดยตลอด เฉพาะใน ส่วนของกองทัพเรือได้รับมอบหน้าที่ ให้ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองดูแลรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลเป็นหลัก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าภารกิจหน้าที่ของกองทัพเรือ มิได้มีเฉพาะในเรื่องของการเตรียมกำลังและป้องกันราชอาณาจักรเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ที่สำคัญในการปกป้องคุ้มครองรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล และรักษาความมั่นคงไปพร้อม ๆ กันด้วยดังที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

ในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่สำคัญดังกล่าวข้างต้นได้มีการออกกฎหมายหลายฉบับเพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือทำหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในลักษณะทำนองเดียวกับ ฝ่ายปกครองโดยให้อำนาจหน้าที่ในการตรวจค้น จับกุม ผู้ที่เข้ามาแสวงหา

³“พระราชบัญญัติการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.2503” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 127 ตอนที่ 19, 15 มีนาคม 2503

⁴“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 144 ตอนที่ 55 ก, 11 ตุลาคม 2540

ประโยชน์โดยมิชอบทางทะเล ตลอดจนการกระทำคามผิดในทะเล และใช้ทะเลเป็นเส้นทางกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้เป็นเส้นทางลักลอบขนยาเสพติด อาวุธยุทโธปกรณ์ขนส่งสินค้าเถื่อน ฯ ซึ่งเป็น การกระทำที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ และความมั่นคงของชาติโดยตรง โดยเฉพาะในปัจจุบันการแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้ทะเลนับวันยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จนทะเลและมหาสมุทรอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมยากที่จะเยียวยาแก้ไขให้กลับคืนมาอุดมสมบูรณ์เหมือนในอดีตได้และมีแนวโน้มว่าจะไม่มีการหยุดยั้ง การ

แสวงหาประโยชน์จากการใช้ทะเลแต่อย่างใด นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงการเข้าแก่งแย่งชิงผลประโยชน์ ในลักษณะผู้ใดสาวได้สาวเอา โดยอาศัยความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีขั้นสูง รวมทั้งอำนาจทุนเป็น เครื่องมือ⁵ ปัญหาการกระทำคามผิดในทะเลก็เกิดขึ้น และนับวันยิ่งพัฒนารูปแบบไปเรื่อยๆ เช่นเดียวกัน จนเกิดผลกระทบโดยตรงอย่างรุนแรงต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และต่อความมั่นคงของชาติ หน้าที่ ของกองทัพเรือในการปกป้องคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ และดูแลความมั่นคงของชาติทางทะเล จึงถือว่ามี ความสำคัญอย่างยิ่ง

การแสวงหาผลประโยชน์ทางทะเล โดยมีขอบในรูปแบบต่างๆ และการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น ในทะเล ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของชาติทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง และต่อความมั่นคงของชาติ ด้วย ในอดีตที่ผ่านมาการปกป้องคุ้มครองรักษาผลประโยชน์และการปราบปรามการกระทำคามผิด หน่วยงานซึ่งเป็นองค์กรของรัฐแต่ละหน่วยต่างฝ่ายต่างทำหน้าที่ โดยอาศัยกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานปฏิบัติภารกิจแยกกันไป เช่น กรม ประมง ก็จะได้รับผิดชอบดูแลปัญหาเกี่ยวกับการทำ ประมงโดยผิดกฎหมาย การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรมศุลกากร และตำรวจน้ำ รับผิดชอบปัญหาการลักลอบ ขนสินค้าโดยไม่มีการชำระภาษี การลัก ลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การลักลอบนำคนต่างด้าวเข้ามาใน ราชอาณาจักร เป็นต้น ในส่วนของกองทัพเรือ แม้ว่าจะมีการออกกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจใน การปราบปรามการ กระทำคามผิดบางอย่างที่เกิดขึ้นทางทะเล มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 ในระยะแรกมองกันว่าอำนาจหน้าที่ ดังกล่าวมิใช่เป็นหน้าที่โดยตรงของทหารเรือ แต่เป็นเพียงต้องการให้ทหารเรือช่วยแบ่งเบาภาระของพนักงาน ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นๆ ที่มีอำนาจโดยตรง อย่างไรก็ตามในระยะ เวลาต่อมาแนวความคิด ดังกล่าวได้เปลี่ยนไป เนื่องจากปัญหาการกระทำผิดเริ่มทวีความรุนแรง

⁵ ภูวนัฐ เศรษฐสุนัน, นาวาเอก. “กฎหมายเศรษฐกิจทางทะเล.” เสนาสนเทศกองทัพไทย. 40, 2. เมษายน- กันยายน 2545, หน้า 39.

และมีการพัฒนารูปแบบ พัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการกระทำผิด ให้มีขีดความสามารถสูง ขึ้น สามารถ หลบหลีกการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบออกไปสู่ทะเลลึกได้หรือ อาศัยเขตแดนทางทะเลที่เชื่อมต่อกับต่างประเทศเป็นแหล่งประกอบอาชญากรรม ในขณะที่หน่วยงานที่เดิม ถือว่ารับผิดชอบโดยตรงนั้น มี ข้อจำกัดเรื่องเจ้าหน้าที่ เครื่องมือในการใช้ติดตามจับกุม ซึ่งแตกต่างกับกองทัพเรือ ที่เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับสมุทรานาภาพ⁶ และทะเลโดยตรง มีความพร้อมทั้งกำลังพล อาวุธและขีดความสามารถมากกว่าหน่วยงาน

อื่นๆ อีกทั้งการทำหน้าที่ในการปราบปรามการกระทำความผิด ก็มีใช่เป็นเรื่องนอกเหนือภารกิจแต่อย่างใด เพราะมีบทบัญญัติของกฎหมายและรัฐธรรมนูญดังกล่าวรองรับให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในปี พ.ศ. 2540 สภาความมั่นคงเห็นชอบให้กองทัพเรือ จัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ขึ้นโดยศูนย์ดังกล่าวตั้งขึ้นที่ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ (ศปก.ทร.) มีภารกิจในการประสานการปฏิบัติตามกฎหมายในทะเล และกิจอื่นๆ ระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการดำเนินการด้านกฎหมาย ประชาสัมพันธ์และแถลงผลงานระหว่างหน่วยต่างๆ⁷ ส่วนราชการที่เข้าร่วมในศูนย์ดังกล่าว ประกอบด้วย กองทัพเรือ กองตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า และกรมประมง เป็นหน่วยปฏิบัติงานหลัก กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรมควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรธรณี กรมศิลปากร และส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานทางทะเล เป็นหน่วยปฏิบัติร่วม มีการแบ่งกำลังออกรับมือติดขอบเป็นเขตรวม 3 เขต⁸ ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายทางทะเลต่างๆ ช่วยเหลือประชาชน รักษาผลประโยชน์

⁶คำว่า “สมุททานุภาพ” พลเรือเอก โกมุท กมลนาวิน ให้ความหมายว่า “สมุททานุภาพหรือกำลังอำนาจทางทะเล เป็นขีดความสามารถส่วนหนึ่งของชาติที่อำนวยให้ชาติได้ใช้ทะเลเพื่อบรรลุประโยชน์ นโยบาย และจุดประสงค์ที่ต้องการ” (โกมุท กมลนาวิน, พลเรือเอก. คำบรรยายทฤษฎีสมุททานุภาพ. 2536)

⁷ระเบียบปฏิบัติประจำศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)

⁸ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล. (ศรชล.) เขต 1 รับผิดขอบในอ่าวไทยตอนบนลงมาถึงแนวรอยต่อจังหวัดชุมพรและสุราษฎร์ธานี (ศรชล.) เขต 2 รับผิดขอบอ่าวไทยตอนล่างตั้งแต่แนวรอยต่อจังหวัดชุมพร-สุราษฎร์ธานี ลงมาถึงชายแดนทางทะเลติดต่อกับประเทศมาเลเซีย (ศรชล.) เขต 3 รับผิดขอบด้านฝั่งทะเลอันดามันทั้งหมด

ของชาติและกิจอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายรวมทั้งประสานกับหน่วยราชการต่างๆ อย่างใกล้ชิด

ในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ปราบปรามการกระทำความผิด เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้น เจ้าหน้าที่ทหารเรืออาศัยอำนาจของกฎหมายหลายฉบับด้วยกันบางฉบับมีการประกาศใช้มาเป็นเวลานานแล้ว ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ได้แก่

1. พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534) ซึ่งบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ด้วย

- พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน พ.ศ.2488
- พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว พ.ศ. 2489
- พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ.2522
- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510
- พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
- พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535
- พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
- พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533
- พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พุทธศักราช 2482
- พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490

2. พระราชบัญญัติการเดินทางเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2540

3. พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2540

4. กฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้

- พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484
- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507

5. กฎหมายแรงงาน

- พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528
- พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521
- พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541

6. พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535

7. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490
8. พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481
9. พระราชกำหนดควบคุมสินค้าตามชายแดน พ.ศ.2524
10. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530
11. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือโดยใช้กฎหมายดังกล่าว พบว่ามีปัญหาข้อบกพร่องและข้อจำกัดหลายประการ ที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในการปราบปรามการกระทำผิด และรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทหลักในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ มีข้อบกพร่องข้อจำกัดบางประการ แม้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมเมื่อปี พ.ศ. 2534 แล้วก็ตามแต่ยังคงมีปัญหายังคงอยู่ โดยข้อบกพร่องและข้อจำกัดประการสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะความผิด พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 บัญญัติความผิดที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจตรวจค้น จับกุม ยึดเรือ และควบคุมผู้ต้องหา ตลอดจนสืบสวนสอบสวน ไว้เฉพาะกรณีที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการนำข้าวหรือสินค้าอื่น ยาเสพติดออกไปนอกราชอาณาจักรหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรทางทะเล และทางลำน้ำซึ่งติดต่อกับต่างประเทศ หรือออกไปสู่ทะเลได้ รวมทั้งการลักลอบทำการประมงทางทะเล ซึ่งการกระทำเหล่านั้น เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการสำรวจและกักกันข้าว กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน กฎหมายว่าด้วยการส่งออกนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า กฎหมายว่าด้วยแร่ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด คนเข้าเมือง การประมงเท่านั้น ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น การปล่อยน้ำมันหรือของเสียในเรือลงทะเล หรือการทำน้ำมันรั่วหรือหกในทะเลซึ่งก่อให้เกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษทำลายสิ่งแวดล้อม เกิดความเสียหายอย่างรุนแรง การลักลอบเข้ามาสำรวจวิจัยทรัพยากรธรรมชาติ การนำสินค้าเข้ามาลักลอบจำหน่ายโดยไม่เสียภาษีในบริเวณถัดจากระยะ 24 ไมล์ทะเลออกไป รวมทั้งการกระทำความผิดอาญาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณดังกล่าว ทำให้ผู้กระทำความผิดอาศัยช่องว่างกระทำความผิดอื่น การปราบปรามผู้กระทำความผิด และการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขาดประสิทธิภาพ ผล ประโยชน์ของชาติไม่ได้รับความคุ้มครอง ตามที่ควร

2. การบังคับใช้กฎหมาย พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือดังกล่าว ไม่ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ทะเล” ซึ่งเป็นบริเวณที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจตรวจค้น จับกุม ทำ

ให้มีปัญหาว่าหากมีการกระทำความผิดกฎหมายของประเทศไทยเกิดขึ้นในทะเลที่มีได้ถือว่าเป็นราชอาณาจักรไทย เช่น ในเขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ⁹

⁹อาณาเขตทางทะเลตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งได้แก่ อนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ. 1958 ว่าด้วยทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 แบ่งแยกอาณาเขตทางทะเลออกเป็น เขตน่านน้ำภายใน (Internal Waters) หมายถึงบริเวณน่านน้ำที่อยู่ระหว่างฝั่งหรือแผ่นดินกับแนวน้ำลดต่ำสุด หรือแนวที่ใช้ลากเชื่อมต่อกันที่เหมาะสม ซึ่งแนวดังกล่าวใช้เป็นเส้นวัดอาณาเขตทางทะเล ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) หมายถึง ส่วนของทะเลหรือน่านน้ำที่อยู่ถัดออกไปจากเขตน่านน้ำภายใน วัดจากแนวน้ำลดชายฝั่งออกไป 12 ไมล์ทะเล เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) หมายถึง อาณาเขตทางทะเลที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขต กว้างไม่เกิน 24 ไมล์ทะเล เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) มีระยะ 200 ไมล์ นับจากแนวน้ำลดที่ใช้เป็นเส้นวัดอาณาเขตทางทะเล เขตไหล่ทวีป (Continental Shelf) หมายถึง พื้นดินใต้ท้องทะเล และดินใต้ผิวดินของบริเวณใต้ท้องทะเลส่วนที่ถัดจากทะเลอาณาเขตออกไปถึงนอกขอบทวีปหรือจนถึงระยะ 200 ไมล์ ทะเลหลวง (High Seas) คือ ส่วนของทะเลซึ่งมิใช่ส่วนหนึ่งของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทะเลอาณาเขต หรือน่านน้ำภายใน ซึ่งในแต่ละรัฐมีอำนาจบังคับใช้กฎหมายของตนเองต่างกันไป รายละเอียดเกี่ยวกับอาณาเขตทางทะเล ดูได้จาก จุมพิต สายสุนทร. **กฎหมายทะเล อาณาเขตทางทะเล**. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2536, หน้า 17, 19, 67, 73, 98, 117., มัลลิกา พิณจันท์. **กฎหมายทะเล**. พิมพ์ครั้งที่ 16. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2541, หน้า 294-311., กอบกุล ราชะนาคร. **กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530, หน้า 7, 42-44, 49, 57, 90. และ จตุรงค์ ธีระวัฒน์. **อาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยปัญหากฎหมายในทางปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมระหว่างประเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541, หน้า 7, 14, 21, 32, 40.

ซึ่งอยู่ถัดจากระยะ 12 ไมล์ทะเลจากฝั่งออกไป เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะมีอำนาจโดยอาศัยกฎหมายดังกล่าว ตรวจค้น จับกุมผู้กระทำความผิดได้หรือไม่ ที่ผ่านมามีการพบว่ามีกระทำความผิด ต่าง ๆ เกิดขึ้นในบริเวณดังกล่าวจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ทหารเรือเกิดความยุ่งยากลังเลใจในการปฏิบัติทำให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดขาดประสิทธิภาพ

3. ข้อจำกัดเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 จำกัดไว้เฉพาะนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตรตำแหน่งต่างๆ ที่ระบุไว้เท่านั้น เป็นการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตัว ทั้งที่ในการปฏิบัติงานจริงจะมีนายทหารสัญญาบัตรอยู่ในเรือเพียงไม่กี่นาย และมีตำแหน่งไม่ตรงกับที่บัญญัติไว้ กำลังพลส่วนใหญ่ที่เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทหารต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร การกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวจึงเป็นข้อจำกัด ทำให้ผู้ที่มีส่วนในการปฏิบัติหน้าที่จริงไม่ใช่ผู้มีอำนาจโดยตรง จึงย่อมเสี่ยงต่อการถูกโต้แย้งและอาจฟ้องร้องในภายหลังว่าไม่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตรวจค้น จับกุม

4. ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการตรวจค้น จับกุม สอบสวน ยึด และจับเรือ บังคับผู้ควบคุมเรือ ควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้ไม่เกิน 7 วัน ตลอดจนถึงให้หยุดเรือ หรือนำเรือไปยังที่ใดที่หนึ่งตามที่เห็นสมควร เมื่อปรากฏว่า มีการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิดตามกฎหมาย¹⁰ และให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามความหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา¹¹ ซึ่งก็หมายถึงให้มีอำนาจในการตรวจค้น จับกุม ตลอดจนถึงสอบสวนสอบสวน ทั้งนี้ผู้มีอำนาจดำเนินการก็จะเป็นเจ้าหน้าที่เฉพาะนายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตร ตำแหน่งต่าง ๆ ตามที่กำหนดเท่านั้น ส่วนทหารเรือหรือเจ้าหน้าที่กำลังพลทหารเรือฝ่ายอื่นๆ ซึ่งมีได้ระบุไว้หาได้มีอำนาจดังกล่าวไม่ จึงเป็นปัญหาในทางปฏิบัติประการหนึ่ง เนื่องจากเป็นไปไม่ได้ที่นายทหารเรือชั้นสัญญาบัตรที่มีตำแหน่งตามที่ระบุจะเข้าทำการจับกุม

¹⁰มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534

¹¹มาตรา 6 ของ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534

หรือปฏิบัติการโดยลำพังด้วยตนเองทุกครั้ง ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการสั่งการหรือมอบหมายให้กำลังพลทหารเรืออื่น ๆ เข้าทำหน้าที่ เนื่องจากกำลังพลส่วนนี้เป็นกำลังพลส่วนใหญ่ และมีหน้าที่ปฏิบัติงานในเรือรบโดยตรง

นอกจากนั้นการที่บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือ จับและควบคุมตัวผู้ต้องหา ที่กระทำผิดไว้ได้ไม่เกิน 7 วันเท่านั้น เมื่อพ้นกำหนดต้องปล่อย หรือส่งตัวให้พนักงานสอบสวน พร้อมด้วยสำนวนสอบสวนเท่าที่ทำได้ ก็เป็นปัญหาข้อจำกัดเนื่องจากหลายกรณีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในทะเลห่างจากฝั่ง และพื้นที่ในทะเล ในปัจจุบันก็ปรากฏว่ายังมีได้มีการแบ่งแยกหรือกำหนดเขตพื้นที่ ว่าสถานีตำรวจใดเป็นผู้รับผิดชอบเขตใด ตั้งแต่พื้นที่ใดถึงพื้นที่ใด ปัญหาที่เกิดขึ้น คือเมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือ จับกุม หรือควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ได้ ก็จะมีปัญหาว่าต้องนำส่งให้แก่พนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ใด ประกอบกับทหารเรือเองในขณะที่ทำการจับกุม ผู้กระทำความผิด ก็มักจะต้องอยู่ในภาวะที่ปฏิบัติการกิจอื่น เช่น ในการลาดตระเวนป้องกันชายฝั่งตามแผนงานที่ ได้กำหนดไว้ ทำให้ในบางครั้งไม่สามารถที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดส่งตัวให้พนักงานสอบสวนได้ภายในกำหนด เพราะอาจจะต้องรอให้เสร็จสิ้นภารกิจอื่นเสียก่อน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ แม้ว่า

จะเป็นเรื่องกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหา ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ ปัจจุบัน ได้กำหนดไว้ก็ตาม แต่ก็มีความจำเป็นที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ จึงควรจะได้มีการแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องอำนาจ ควบคุมตัวเสียให้สามารถยืดหยุ่นขยายระยะเวลาออกไปได้กรณีมีพฤติการณ์พิเศษจำเป็น หรือเหตุสุดวิสัย อื่นๆ

เกี่ยวกับการสอบสวนแม้ว่า พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิด บางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสอบสวน และมีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ก็มีได้บัญญัติให้ชัดเจน ว่าให้ เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบโดยตรง เพียงแต่กำหนดให้นำตัวผู้ต้องหา พร้อมของ กลางส่งให้พนักงานสอบสวนพร้อมด้วยสำนวนเท่าที่ทำได้ จึง เป็นการไม่แน่ชัด ว่าเจ้าหน้าที่ทหารเรือจะมี อำนาจทำการสอบสวน หรือในฐานะที่เป็นพนักงานสอบสวนอย่างแท้จริงหรือไม่ ซึ่งในทางปฏิบัติทหารเรือก็ มักจะไม่สรุปสำนวนการสอบสวนส่งไปยังพนักงานอัยการเอง เพียงแต่จับกุม และรวบรวมพยานหลักฐานมอบ ให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งก็คือเจ้าพนักงานฝ่ายตำรวจดำเนินการ ต่อไปก่อให้เกิดปัญหาเนื่องจากตั้งได้กล่าวแล้ว ว่าการกระทำความผิดเกิดขึ้นในทะเลซึ่งมิได้มีการแบ่งแยก ขอบเขตว่าพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจใดเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ นอกจากนี้ในการรวบรวม พยานหลักฐาน หรือตรวจสถานที่เกิดเหตุพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจส่วนใหญ่ประจำการอยู่ บนบก การปฏิบัติจึงกระทำการได้ยากลำบากและก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากในการรวบรวมพยานหลักฐานเข้า สำนวนสอบสวน ดังนั้นหากมีการแก้ไขให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือ เป็นพนักงานสอบสวน ผู้มีอำนาจสอบสวนใน ความผิดที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นผู้จับกุมได้ตามกฎหมายดังกล่าวนี้ให้ชัดเจน ก็จะเป็นการสะดวก และทำให้ การรวบรวมพยานหลักฐานในการกระทำความผิดมีประสิทธิภาพ สามารถที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดได้ แม้ว่าการแก้ไขบท บัญญัตติดังกล่าว อาจจะมองว่าเป็นปัญหาการให้อำนาจซ้ำซ้อนกับเจ้าพนักงานตำรวจ หรือ พนักงานสอบสวนฝ่ายอื่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่อยู่แล้วก็มีความจำเป็นต้องแก้ไข เนื่องจากเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ว่าเจ้าพนักงานหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงยังไม่มีประสิทธิภาพในการเข้าตรวจค้น จับกุม ควบคุมตัว ตลอดจนรวบรวมพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นในทะเลห่างจากฝั่ง ทำให้การปราบปรามและการลงโทษผู้กระทำความผิดทางทะเล เป็นไปอย่างด้อยประสิทธิภาพ

ในเรื่องของการตรวจค้นเรือ และจับกุมผู้ต้องหาในเรือ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 237 และมาตรา 238 บัญญัติให้การจับบุคคล หรือการ ค้นหาคบุคคลหรือสิ่งของในทิวโหฐาน ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล เว้นแต่จะมีเหตุตามที่บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญหรือตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาข้อ จำกัดของเจ้าหน้าที่ ทหารเรือในการเข้าตรวจค้นเรือ หรือจับกุม ผู้ต้องหาซึ่งหลบหนี หรืออยู่บนเรือ การเข้าตรวจค้น หรือจับกุม โดย

ไม่มีหมายศาลจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะเป็นกรณีมีเหตุยกเว้นที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานค้นที่รื้อฐานได้โดยไม่ต้องมีหมาย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 และจับบุคคลได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78 วรรคแรก ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ คือ การขอหมายศาลต้องเดินทางไปยังที่ทำการศาลซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งและต้องใช้เวลา จึงอาจไม่ทันต่อการที่ต้องเข้าตรวจค้นเรือ หรือจับกุมบุคคลบนเรือในท้องที่ที่พบในทะเล นอกจากนั้น ปัจจุบันก็ไม่มี การแบ่งแยกให้ชัดเจนว่าเขตทางทะเลส่วนใดอยู่ในเขตอำนาจของศาลใดบ้าง ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขกฎหมายโดยกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ทหารเรือชั้นผู้ใหญ่ เป็นผู้ใช้อำนาจค้นเรือ จับผู้ต้องหาบนเรือได้ ในกรณีที่ตรวจค้น จับกุมด้วยตนเองโดยไม่จำเป็นต้องมีหมายศาล แต่ต้องเป็นกรณีที่อาจออกหมายค้นเรือหรือออกหมายจับได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นการแก้ไขกฎหมายให้ เป็นบทยกเว้นเพื่อผลในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

ข้อบกพร่องและข้อจำกัดดังกล่าว ทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติภารกิจหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดที่เกิดขึ้นในทะเล และการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขาดประสิทธิภาพ และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางทะเลที่มีได้ลดน้อยลง และมีการพัฒนารูปแบบของการกระทำความผิดไปจากเดิม อีกทั้งไม่ครอบคลุมถึงลักษณะของการกระทำความผิด เขตพื้นที่ที่มีการกระทำความผิด ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ผลประโยชน์ของชาติได้รับความคุ้มครองอย่างเต็มที่ จึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ข้อจำกัดของกฎหมายดังกล่าว ด้วยการยกเลิกกฎหมายฉบับเดิมแล้วออกกฎหมายฉบับใหม่แทน โดยการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเสียใหม่ให้ชัดเจนเหมาะสมกับกาลสมัย และมีเนื้อหาสาระครอบคลุมกับความผิดที่เกิดขึ้น รวมทั้งให้ขยายขอบเขตคลุมไปถึงพื้นที่ที่มีการกระทำความผิดตลอดจนกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติให้ชัดเจนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาอาณาเขตและการกระทำความผิดทางทะเลกับการบังคับใช้กฎหมาย
- 2.2 เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเล
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ตามกฎหมายให้อำนาจปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเลในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
- 2.4 เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ให้อำนาจทหารเรือในการปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเล

3. ขอบเขตของการศึกษา

วิเคราะห์กฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลกับ เนื้อสาระและข้อจำกัด ข้อบกพร่องของพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิด บางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหา

4. สมมุติฐานของการศึกษา

พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534 มีข้อจำกัดและข้อบกพร่อง ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ในปัจจุบัน ทำให้การใช้มาตรการปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นทางทะเลของเจ้าหน้าที่ทหารเรือขาด ประสิทธิภาพ มีผลกระทบต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

5. วิธีการศึกษา

ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาวិเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากตำรา กฎหมาย เอกสาร สาขาวิชาต่าง ๆ เอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ของทางราชการที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ อีกทั้งมีการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ด้วยการสัมภาษณ์บุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง

6. ประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษา

6.1 ทำให้ทราบถึงอาณาเขตทางทะเล และสถานะทางกฎหมาย ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมาย ในพื้นที่ทางทะเล

6.2 ทำให้ทราบถึงเนื้อหาของกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการปราบปรามการ กระทำความผิดทางทะเล และขอบเขตการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือตามกฎหมายดังกล่าว

6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาข้อจำกัดและข้อบกพร่อง ของการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือตามพระราชบัญญัติให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบาง อย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

6.4 ได้แนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเลให้มีความเหมาะสม ชัดเจน และครอบคลุมถึงการกระทำความผิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อให้ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่

DPU

บทที่ 2

อาณาเขตทางทะเล และสถานะทางกฎหมาย : แนวคิดและวิวัฒนาการ

ในการปราบปรามการกระทำความผิด เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

การใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ในการใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด ที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งถือเป็นการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล นั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับอาณาเขตทางทะเลซึ่งกว้างใหญ่ไพศาล มีลักษณะพิเศษกว่าอาณาเขตทางบก และที่สำคัญเขตพื้นที่ทางทะเล หรืออาณาเขตทางทะเล ตกอยู่ภายใต้ระบอบของกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล ซึ่งได้กำหนดสิทธิหน้าที่ของรัฐไว้แตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อความเข้าใจถึงอาณาเขตทางทะเล ตลอดจนสิทธิอำนาจหน้าที่ของประเทศไทยในฐานะที่เป็นรัฐชายฝั่งในการที่จะใช้อำนาจดังกล่าว จึงควรต้องศึกษาวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับอาณาเขตทางทะเลและสถานะทางกฎหมายไปพร้อมๆ กันกับแนวคิดและวิวัฒนาการของการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเลด้วย

1. อาณาเขตทางทะเล และสถานะทางกฎหมาย (Maritime Zones and Legal Status)

ทะเลเป็นพื้นที่ที่กว้างใหญ่มีพื้นที่ประมาณ 3 ใน 4 ของพื้นผิวโลก การแสวงหาประโยชน์และการใช้ทะเล มีผลเกี่ยวพันกระทบกับทุกรัฐ นอกจากนั้นพื้นที่ทางทะเลตกอยู่ภายใต้ระบอบของกฎหมายระหว่างประเทศด้วย การพิจารณาถึงการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือตามกฎหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สมควรที่จะต้องทราบหลักเกณฑ์ การกำหนดพื้นที่หรืออาณาเขตทางทะเล (Maritime Delimitation หรือ Maritime Zones) ตลอดจนสิทธิ (Rights) หน้าที่ (Duty หรือ Obligation) ของรัฐ และสถานะทางกฎหมาย (Legal Status) ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทะเลเสียก่อน เนื่องจากการกำหนดพื้นที่หรืออาณาเขตทางทะเล และการใช้อำนาจหน้าที่ ตลอดจนสิทธิของแต่ละประเทศเหนือพื้นที่ทางทะเลแตกต่างจากพื้นที่ทางบกเป็นอย่างมาก เหตุผลสำคัญประการหนึ่ง เป็นเพราะพื้นที่ทางทะเลก่อให้เกิดประโยชน์ต่อรัฐหลายลักษณะด้วยกัน ตั้งแต่เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งสินค้าทางเรือ ที่สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากกว่าการขนส่งทางบก ทั้งปริมาณการขนส่งก็สามารถทำได้คราวละมากกว่าทางบก กับยังเป็นที่ยอมรับของแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิตเช่น สัตว์น้ำทุกชนิด แร่ธาตุ น้ำมัน

ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น นอกจากนั้นการกำหนดขอบเขตพื้นที่หรือเขตแดนทางทะเล ก็ไม่สามารถทำได้ชัดเจน เหมือนบนบก จากความสำคัญและลักษณะ เฉพาะดังกล่าว ทำให้ทุกประเทศต่างพยายามสงวนหวงแหน และครอบครองใช้ประโยชน์พื้นที่ทางทะเล ในส่วนตั้งแต่ที่เป็นเขตติดต่อชายฝั่งของตนเองออกไปในทะเลลึกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นำมาซึ่งการแย่งชิงผลประโยชน์กัน จนกระทั่งมีความพยายามที่จะขจัดปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว ด้วยการวางกฎเกณฑ์ใช้บังคับเกี่ยวกับการกำหนดเขตพื้นที่ทางทะเล สิทธิอำนาจหน้าที่ของแต่ละประเทศขึ้นให้ชัดเจนในรูปของอนุสัญญา ซึ่งถือเป็นกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลให้ ทุกประเทศลงนามผูกพันร่วมกันเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทะเลโดยตรง ปัจจุบันที่มีผลใช้บังคับมีอยู่ด้วยกัน 5 ฉบับ ได้แก่ อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขต และเขตต่อเนื่อง ค.ศ.1958 (พ.ศ.2501) (Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone) อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ.1958 (Convention on the High Seas) อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยการประมง และการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิตในทะเลหลวง ค.ศ. 1958 (Convention on Fishing and Conservation of the Living Resources of the High Seas) อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยเขตไหล่ทวีป ค.ศ.1958 (Convention on the Continental shelf) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 (พ.ศ.2525) (The United Nations Convention on the Law of the Sea = UNCLOS)¹ ประเทศไทยได้ลงนาม เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2501 และให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 23 พ.ค. 2511 เฉพาะต่อ อนุสัญญากรุงเจนีวา 4 ฉบับ โดยอนุสัญญาทั้ง 4 ฉบับ มีผลใช้บังคับต่อประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 ส.ค. 2511 เป็นต้นมา อนุสัญญาเหล่านี้วางหลักเกณฑ์ของการกำหนดอาณาเขตทางทะเล ขอบเขตการใช้สิทธิอำนาจหน้าที่ของแต่ละรัฐเหนือพื้นที่ทางทะเลไว้ค่อนข้างชัดเจน ทำให้ประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคมโลก และเป็นรัฐที่มีชายฝั่งทะเลยาวมากทั้งด้านอ่าวไทย และทะเลอันดามัน และยังเป็นภาคีสมาชิก

¹ กอบกุล ราชะนาคร. **กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530, หน้า 3-5.

ของอนุสัญญากรุงเจนีวา ทั้ง 4 ฉบับดังกล่าว² ต้องกำหนดอาณาเขตพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย ตลอดจนใช้สิทธิอำนาจ และมีหน้าที่เหนือเขตพื้นที่เหล่านั้น ตามที่อนุสัญญาวางหลักเกณฑ์ไว้ อาณาเขตทางทะเล (Maritime Zones) และสถานะทางกฎหมาย (Legal Status) ตลอดจนขอบเขตการใช้สิทธิอำนาจหน้าที่ของรัฐ ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าว และการปฏิบัติของประเทศไทยภายใต้หลักเกณฑ์เหล่านั้นมีดังนี้

1.1 น่านน้ำภายใน (Internal Waters)

1.1.1 ความหมายและขอบเขตของพื้นที่น่านน้ำภายใน (Internal Waters) คือ น่านน้ำส่วนที่อยู่ระหว่างฝั่ง หรือแผ่นดินกับแนวน้ำลดต่ำสุด หรือแนวที่ใช้ลากเชื่อมต่อกันที่ที่เหมาะสม ในกรณีที่ชายฝั่งทะเลเว้าแหว่งและตัดลึกเข้ามา หรือในกรณีที่มีเกาะเป็นแนวตามชายฝั่ง ซึ่งแนวดังกล่าวนี้ ใช้เป็นเส้นฐานสำหรับวัดอาณาเขตทางทะเล³ น่านน้ำภายในนี้รวมถึงบริเวณที่เป็นปากแม่น้ำ อ่าว แม่น้ำ ทะเลสาบ ท่าเรือ ที่สำหรับจอดเรือด้วย

²แม้ประเทศไทยลงนามเป็นภาคีสมาชิกเฉพาะอนุสัญญากรุงเจนีวาทั้ง 4 ฉบับ ที่ทำขึ้นในปี ค.ศ. 1958 เท่านั้น แต่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ซึ่งประเทศไทยยังไม่ได้เข้าเป็นภาคีนั้น ในทางปฏิบัติก็ยอมรับหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาดังกล่าว ด้วยการประกาศอาณาเขตทางทะเลตามหลักเกณฑ์ที่อนุสัญญากำหนดรายละเอียดอ้างแล้วใน จตุรนต์ ภิระวัฒน์. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 2.

³อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขต และเขตต่อเนื่อง ข้อ 1, 2, 4 และ 6, อ้างแล้วใน จุมพต สายสุนทร. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 17, 19.

- ในการกำหนดความกว้างของเขตต่าง ๆ ทางทะเลของรัฐชายฝั่งนั้น เริ่มต้นจากเส้นฐาน (Base line) ซึ่งมี 2 ประเภท คือ เส้นฐานปกติ (Normal Baseline) และเส้นฐานตรง (Straight Baseline) โดยเส้นฐานปกติ ได้แก่ แนวน้ำลดตลอดฝั่งทะเล (Low water line) ตามที่รัฐชายฝั่งกำหนดไว้ในแผนที่ (Charts) ของตนซึ่งแนวน้ำลดตลอดฝั่งนี้อาจแตกต่างกันไปในแต่ละท้องที่ขึ้นอยู่กับลักษณะของฝั่งทะเลในท้องที่นั้น ในกรณีที่ชาย ฝั่งทะเลของรัฐมีลักษณะค้อย ๆ ลาดลงสู่ทะเล เส้นแนวน้ำลดจะอยู่ห่างจากฝั่งมาก ซึ่งตรงกันข้ามกับกรณีที่รัฐชายฝั่งทะเลลาดชันมาก เส้นแนวน้ำลดจะอยู่ไม่ห่างฝั่ง ดังนั้น การกำหนดเส้นฐาน จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดอาณาเขตต่าง ๆ ทางทะเล เพราะรัฐที่มีลักษณะชายฝั่งค้อย ๆ ลาดลงสู่ทะเล ก็จะมีอาณาเขตทางทะเลกว้างกว่ารัฐที่มีชายฝั่งลาดชัน (อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขต และเขตต่อเนื่อง ข้อ.3) สำหรับเส้น

1.1.2 สถานะทางกฎหมายและการปฏิบัติของประเทศไทย เขตน่านน้ำภายในนี้ถือว่าเป็นดินแดนของรัฐชายฝั่งเจ้าของ โดยรัฐมีอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) เพียงแต่มีข้อ จำกัดประการเดียว คือ หากบริเวณดังกล่าวเคยเป็นเส้นทางเดินเรือระหว่างประเทศอยู่แล้วรัฐต้องยอมให้เรือต่างชาติใช้สิทธิเดินผ่านโดยสุจริต (Innocent Passage) ได้⁴ ดังนั้นหากเรือหรืออากาศยานต่างชาติจะผ่านเข้ามาในเขตน่านน้ำ

ภายใน หรือห้วงอากาศเหนือน่านน้ำภายในของรัฐชายฝั่งหรืออากาศยานต่างชาตินั้นต้องขออนุญาตก่อน ประเทศไทยได้ประกาศกำหนดให้อ่าวไทยเป็นอ่าวประวัติศาสตร์ และถือเป็นน่านน้ำภายในของไทยกับได้ประกาศเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทยบริเวณอื่นๆ ไว้แล้ว⁵

ฐานตรง (Straight Baselines) เป็นเส้นฐานที่ใช้สำหรับลากวัดอาณาเขตทางทะเลเฉพาะในกรณีที่มีแนวฝั่งทะเลเว้าแหว่งและตัดลึกเข้ามา หรือถ้ามีเกาะเป็นแนวตามฝั่งทะเล ในบริเวณที่ใกล้เคียงติดต่อกัน ก็จะใช้วิธีการลากเส้นฐานตรงเชื่อมจุดที่เหมาะสม และใช้เส้นฐานนี้วัดความกว้างของทะเล โดยการลากเส้นฐานเช่นว่านั้นต้องไม่หักเหไปตามแนวฝั่งทะเล โดยทั่วไปจนเกินสมควร และบริเวณทะเลซึ่งอยู่ภายในเส้นนั้นต้องมีความ สัมพันธ์กับผืนแผ่นดินอย่างใกล้ชิด (อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขต และเขตต่อเนื่อง ข้อ.4)

⁴อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขต ข้อ 5., และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 8. และดู จตุรงค์ ธีระวัฒน์. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 14-15.

⁵ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

- เรื่องอ่าวไทยตอนใน **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 76 ตอนที่ 91. 26 กันยายน 2502
- เรื่องเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 87 ตอนที่ 52. 12 มิถุนายน 2513
- เรื่องเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย บริเวณที่สี่ **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 109 ตอนที่ 98. 19 สิงหาคม 2535
- เรื่องเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2536)

ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 110 ตอนที่ 18. 18 กุมภาพันธ์ 2536

โปรดดู ศิริวัฒน์ ธนะแพทย์, นาวาเอก. **ความตกลงเกี่ยวกับเขตทางทะเลของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ, : โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารเรือ, 2536, หน้า 94.

1.2 ทะเลอาณาเขตหรือน่านน้ำอาณาเขต (Territorial Seas or Waters)

1.2.1 ความหมายและขอบเขตของพื้นที่ทะเลอาณาเขตหรือน่านน้ำอาณาเขต ได้แก่ ส่วนของทะเลหรือน่านน้ำที่อยู่ถัดออกไปจากเขตน่านน้ำภายในดังกล่าว มีความ กว้างวัดจากเส้นฐาน⁶

ออกไปในทะเล 12 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 22.224 กิโลเมตร(1 ไมล์ทะเล มีความยาวเท่ากับ 1.852 กิโลเมตร)

1.2.2 **สถานะทางกฎหมายและการปฏิบัติของประเทศไทย** เขตดังกล่าวนี้รัฐเจ้าของชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) โดยสมบูรณ์ เช่นเดียวกับที่มีอยู่เหนือน่านน้ำภายใน นอกจากนี้ยังมีอำนาจอธิปไตยครอบคลุมไปทั่วทั้งท้องน้ำ ผิวน้ำ ห้วงอากาศ หรือน่านฟ้าที่อยู่เหนือผิวน้ำ พื้นดิน และได้พื้นดินซึ่งอยู่ใต้ท้องทะเลด้วย โดยมีข้อจำกัดที่รัฐชายฝั่งต้องยอมให้เรือต่างชาติใช้สิทธิเดินผ่านทะเลโดยสุจริตได้ และนอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในส่วนของการใช้อำนาจทางอาญาและทางแพ่งด้วย โดยรัฐชายฝั่งไม่อาจใช้อำนาจทางอาญาบนเรือต่างชาติที่ผ่านทะเลอาณาเขตของตน เพื่อจับกุมบุคคลหรือดำเนินการสืบสวนเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นบนเรือระหว่างการผ่านของเรือ เว้นแต่ผลของอาชญากรรมนั้นขยายไปถึงรัฐชายฝั่งหรือกระทบกระเทือนต่อความสงบสุขของประเทศ หรือต่อความสงบเรียบร้อยในทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่งหรือถ้านายเรือ หรือตัวแทนทางการทูต หรือพนักงานฝ่ายกงสุลของรัฐเจ้าของธงเรือ นั้น ร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หรือกรณีมีความจำเป็นในการปราบปราม การลักลอบค้ายาเสพติด หรือสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และในส่วนที่เกี่ยวกับเขตอำนาจทางแพ่งนั้นรัฐชายฝั่งไม่มีสิทธิหยุด หรือเปลี่ยนทิศทางการเดินเรือของเรือต่างชาติที่กำลังผ่านทะเลอาณาเขตของตนเพื่อใช้

⁶เส้นฐาน (Baseline) ที่ใช้วัดความกว้างของเขตทางทะเล มีอยู่ 2 ประเภท คือ **เส้นฐานปกติ** (Normal Baseline) ได้แก่ แนวน้ำลดต่ำสุดตลอดชายฝั่งทะเล และ **เส้นฐานตรง** (Straight Baseline) ซึ่งใช้สำหรับชายฝั่งทะเลของรัฐมีลักษณะว่าแหวนตัดลึกเข้ามาในแผ่นดินหรือเป็นแหลมยื่นล้ำเข้าไปในทะเล การ กำหนดเส้นฐาน จะกระทำโดยการลากเส้นตรงเชื่อมต่อบนอกของแผ่นดินตามแนวชายฝั่ง และหากมีเกาะเป็นแนวฝั่งทะเลใกล้เคียงต่อเนื่องกัน ก็อาจลากเส้นฐานเชื่อมต่อบนอกของเกาะตลอดแนวแล้วโยงเข้าทางฝั่งทะเล เส้นฐานทั้งสองประเภทนี้ใช้เป็นเกณฑ์สำหรับวัดความกว้างของทะเลอาณาเขต และเขตทางทะเลของรัฐ อ้างแล้วใน จตุรนต์ ธิระวัฒน์. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 41. และ มัลลิกา พิณีจันทร. **กฎหมายทะเล**. พิมพ์ครั้งที่ 16. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2541, หน้า 298-300.

อำนาจทางแพ่งเกี่ยวกับบุคคลบนเรือ ไม่อาจกระทำการบังคับคดี หรือจับกุมเรือ เพื่อดำเนินการทางแพ่งได้ เว้นแต่เฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับหนี้สินหรือความรับผิดชอบ ซึ่งเรือนั้นรับเอาหรือก่อขึ้นเองหรือเพื่อการเดินเรือผ่านน่านน้ำของรัฐนั้นโดยตรง⁷ ประเทศไทยได้มีพระบรมราชโองการประกาศความกว้างของทะเลอาณาเขตไว้ 12 ไมล์ทะเล เมื่อ 6 ตุลาคม พ.ศ.2509⁸

1.3 เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone)

1.3.1 ความหมายและขอบเขตของพื้นที่เขตต่อเนื่อง ได้แก่ เขตทางทะเล ซึ่งอยู่ประชิดและถัดออกไปในทะเลจากทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) ในระยะไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล หรือไม่เกิน 24 ไมล์ทะเล จากเส้นฐาน (Baseline) ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต⁷

1.3.2 สถานะทางกฎหมายและการปฏิบัติของประเทศไทย ในเขตนี้รัฐชายฝั่งมีอำนาจในการควบคุม (Control) ที่จำเป็นเพื่อป้องกัน และลงโทษการละเมิดกฎหมาย และข้อ บังคับใน 4 เรื่องด้วยกัน คือ ศุลกากร (Customs) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการนำสินค้าหรือสิ่งของเข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักร และการเก็บอากรสินค้าขาเข้าและขาออก (Import and Export duties) เรื่องที่สอง ได้แก่ รัษฎากร (Fiscal) เป็นเรื่องเกี่ยวกับรายได้ของแผ่นดิน เรื่องที่สามได้แก่ การเข้าเมือง (Immigration) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเดินทางเข้าประเทศของคนต่างด้าว เช่น การเข้ามาของแรงงานต่างชาติ การอพยพของชาวอินโดจีนซึ่งเข้ามาทางเรือ เรื่องที่สี่ ได้แก่ การสาธารณสุข (Sanitary) เป็นเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพประชาชน ความสะอาดปราศจากโรคติดต่อ เช่น การใช้มาตรการกักตวจโรค (Quarantine) ในการใช้อำนาจดังกล่าว รัฐสามารถดำเนินมาตรการได้ใน 2 ลักษณะ คือ มาตรการป้องกัน (preventive measures) มิให้เกิดการละเมิดกฎหมายข้อบังคับในเรื่องดังกล่าวกับมาตรการลงโทษ (punitive measures) การละเมิดกฎหมายและข้อ

⁷อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขต ค.ศ.1958 ข้อ 1-6. และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 17-32.

⁸“พระบรมราชโองการประกาศความกว้างของทะเลอาณาเขต” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 83 ตอนที่ 92. 18 ตุลาคม 2509

⁹อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขต และเขตต่อเนื่อง ข้อ 24. และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 33.

บังคับดังกล่าว¹⁰ นอกจากนั้น ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ยังขยายอำนาจให้รัฐมีอำนาจคุ้มครองวัตถุทางโบราณคดีและทางประวัติศาสตร์ (Archaeological and historical objects) ที่ค้นพบใต้ทะเลในเขตต่อเนื่องด้วย¹¹ ในทางปฏิบัติประเทศไทยมีการประกาศเขตต่อเนื่อง มีระยะ 24 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานที่ใช้วัดทะเลอาณาเขต เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2538¹² และนอกจากนั้น ยังมีความพยายามที่จะ

ยกร่างกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตต่อเนื่อง เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในเขตดังกล่าวขึ้นด้วย เมื่อปี พ.ศ.2529 เนื่องจากในช่วงดังกล่าวประเทศไทยประสบปัญหาการลักลอบทำแร่ และนำแร่หลบหนีออกนอกประเทศ และปัญหาลักลอบค้าน้ำมันเถื่อนเป็นอันมาก แต่จนถึงปัจจุบันกฎหมายดังกล่าวก็ยังไม่ได้ออกมาใช้บังคับแต่อย่างใด¹³

1.4 เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone)

1.4.1 ความหมายและขอบเขตของพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ เป็นอาณาเขตทางทะเลของรัฐชายฝั่งที่เกิดขึ้น โดยผลของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 หมายถึง เขตทางทะเลซึ่งอยู่ประชิดกับทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) และอยู่ถัดออกไปในทะเล มีความกว้างไม่เกิน 200 ไมล์ทะเล นับจากเส้นฐาน (Baseline) ที่ใช้เป็นเกณฑ์วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ดังนั้น หากวัดจากขอบนอกสุดของทะเลอาณาเขตออกไป ก็จะมี ความกว้างไม่เกิน 188 ไมล์ทะเล¹⁴

1.4.2 สถานะทางกฎหมายและการปฏิบัติของประเทศไทย ในเขตนี้ รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตย (Sovereign rights) เพื่อการสำรวจ และการแสวงหาผลประโยชน์ อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิตที่อยู่ในท้องทะเล และดินใต้พื้นทะเลและน่านน้ำที่อยู่เหนือตลอดจนมีสิทธิอธิปไตยเพื่อการสำรวจและการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

¹⁰พรภพ อ่วมพิทยา. “หลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยเขตต่อเนื่อง : วิเคราะห์ปัญหาเขตอำนาจของรัฐชายฝั่ง.” วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533, หน้า 2, 65-66.

¹¹ข้อ 303. ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982

¹²“พระบรมราชโองการกำหนดเขตต่อเนื่อง” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 112 ตอนที่ 69. 29 สิงหาคม 2538

¹³จตุรนต์ ธีระวัฒน์. เรื่องเดียวกัน, หน้า 23-25.

¹⁴อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 57.

อื่นๆ เช่น การผลิตพลังงานจากน้ำ กระแสลมและลม นอกจากนั้นรัฐชายฝั่งยังมีอำนาจทางกฎหมาย (Jurisdiction) ในการก่อตั้งและใช้เกาะเทียมสิ่งติดตั้ง และสิ่งก่อสร้างในการค้นคว้าวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล และในการป้องกันสงวนรักษาสภาพแวดล้อมในทะเล¹⁵ มีอำนาจกำหนดเขตปลอดภัย (Safety Zones) กว้างไม่เกิน 500 เมตร รอบเกาะเทียมสิ่งติดตั้งและสิ่งก่อสร้าง¹⁶ ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิตรัฐชายฝั่ง ต้องกำหนดปริมาณทรัพยากรที่มีชีวิตที่จะอนุญาตให้จับได้ (Allowable catch) โดยอาศัยมาตรการอนุรักษ์ และการจัดการที่เหมาะสมกับต้องป้องกันไม่ให้เกิดการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรที่มีชีวิตมากเกินไปและรักษาปริมาณสัตว์น้ำให้อยู่ในระดับที่จะให้กำลังผลิตสูงสุด (Maximum sustainable yield)¹⁷ รัฐชายฝั่งต้องส่งเสริม

การใช้ทรัพยากรที่มีชีวิตในเขตเศรษฐกิจจำเพาะอย่างเต็มที่ กำหนดสมรรถภาพในการประมงของตนเองพร้อมกับอนุญาตให้รัฐอื่นเข้ามาจับสัตว์น้ำส่วนเกินได้ โดยรัฐที่เข้ามาทำการประมงต้องปฏิบัติตามมาตรการกฎเกณฑ์ ข้อกำหนดหรือเงื่อนไข ข้อบังคับที่รัฐชายฝั่งกำหนด เช่น การออกใบอนุญาตบัตรแก่ชาวประมงเรือประมง อุปกรณ์ที่ใช้ การเก็บค่าธรรมเนียม ฤดูกาลที่อนุญาตให้จับสัตว์น้ำได้ เป็นต้น¹⁸

ในการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งนั้น รัฐชายฝั่งอาจใช้มาตรการ เช่น ขึ้นเรือตรวจเรือ จับกุม และดำเนินการตามกฎหมายเท่าที่จำเป็น เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ โดยหากมีการวางเงินค่าปรับตามความเหมาะสมแล้ว ต้องปล่อยเรือและลูกเรือทันที การลงโทษสำหรับการละเมิดกฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวกับการทำการประมง ในเขตดังกล่าว รัฐไม่อาจลงโทษจำคุก หรือลงโทษทางกายอื่นๆ ได้เว้นแต่จะมีข้อตกลงกัน¹⁹ ในเขตดังกล่าวรัฐอื่นๆ มีเสรีภาพในการใช้ท้องทะเล เพื่อการเดินเรือ (Freedom of Navigation) หรือการใช้

¹⁵อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 56.

¹⁶อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 60.

¹⁷อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 61.

¹⁸อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 62.

¹⁹อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 73.

รายละเอียดเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) อ้างแล้วใน กอบกุล วิทยนาคร. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 50-52. และ นพพร โพธิ์รังสิยากร. "กฎหมายทะเล (ตอนที่ 5)." **ดุลพินิจ**. 35, 5. กันยายน-ตุลาคม, 2531, หน้า 97-104 และ 105-110.

อากาศยานบินผ่าน หรือวางเคเบิลท่อใต้ทะเล ตลอดจนใช้เสรีภาพอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวได้²⁰

ทางปฏิบัติสำหรับประเทศไทย ได้มีพระบรมราชโองการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะไปแล้ว เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2524²¹ โดยมีเนื้อหาถือตามหลักเกณฑ์ที่อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 กำหนดไว้กล่าวคือ มีความกว้าง 200 ไมล์ทะเลวัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ในเขตนี้ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยและอำนาจทางกฎหมาย

ในการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สร้างและใช้เกาะเทียม สิ่งติดตั้งและโครงสร้างต่าง ๆ สํารวจ วิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล รักษาสภาพแวดล้อมทางทะเล และมีสิทธิอื่นใดตามที่กฎหมายระหว่างประเทศรองรับ นอกจากนั้นยังได้มีพระบรมราชโองการประกาศกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย ในส่วนที่อยู่ทางด้านอ่าวไทยที่ประชิดกับประเทศมาเลเซีย และด้านทะเลอันดามันด้วย²²

1.5 เขตไหล่ทวีป (Continental Shelf)

1.5.1 **ความหมาย และขอบเขตของพื้นที่เขตไหล่ทวีป** หมายถึง พื้นดินใต้ท้องทะเล (Seabed) และใต้พื้นดินใต้ท้องทะเล (Subsoil) ของท้องทะเลที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขต เป็นทางลาดยื่นออกไปในทะเล โดยธรรมชาติจากดินแดนบนบกจนถึงสุดขอบของลาดทวีป (Continental Slope) หรือจนถึงระยะความกว้าง 200 ไมล์ทะเล จากเส้นฐาน (Baseline) ที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต และอาจขยายออกไปได้อีกไม่เกิน 150 ไมล์ทะเล ในกรณี ที่มีความลาดของทวีปมีความต่อเนื่องออกไปในทะเล โดยน้ำไม่ลึกกว่า 2,500 เมตร แต่ถ้าน้ำลึกกว่า 2,500 เมตร ไหล่ทวีปก็ขยายออกไปได้เพียงไม่เกิน 100 ไมล์ทะเล นับจากขอบนอกสุดของบริเวณที่น้ำลึก 2,500 เมตร แต่ไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตามไหล่ทวีปจะมีความกว้างรวมทั้งหมดเกินกว่า

²⁰อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 58, 69, 70

²¹“พระบรมราชโองการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 98 ตอนที่ 30. 23 กุมภาพันธ์ 2524

²²“พระบรมราชโองการกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ด้านอ่าวไทยที่ประชิดกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศมาเลเซีย ลง 16 กุมภาพันธ์ 2531” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 105 ตอนที่ 27. 18 กุมภาพันธ์ 2531 และ “ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทยด้านทะเลอันดามัน” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 105 ตอนที่ 120. 26 กรกฎาคม 2531

350 ไมล์ทะเล นับจากเส้นฐานไม่ได้²³

1.5.2 **สถานะทางกฎหมายและการปฏิบัติของประเทศไทย** ในเขตไหล่ทวีป รัฐชายฝั่งย่อมมีสิทธิในการสำรวจแสวงหาประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติบนผิวดิน และใต้ผิวดินใต้ท้องทะเลได้ รัฐอื่นไม่อาจเข้ามาสำรวจหรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านั้นได้เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากรัฐชายฝั่ง²⁴ ทั้งนี้การใช้สิทธิของรัฐชายฝั่งดังกล่าว ต้องไม่กระทบ กระเทือนต่อสถานภาพทางกฎหมายของน่านน้ำที่อยู่เหนือไหล่ทวีป (Superjacent waters) พื้นที่ห้วงอากาศเหนือน่านน้ำนั้น และรัฐอื่นยังคงมีสิทธิวางเคเบิลท่อใต้ทะเลบนไหล่ทวีปได้²⁵ นอกจากนี้ รัฐชายฝั่งยังมีอำนาจและหน้าที่ในการวางมาตรการที่สมควรและเหมาะสม เพื่อป้องกันบรรเทาและควบคุมภาวะมลพิษทางทะเล และมีสิทธิเพียงผู้เดียวในการก่อสร้างตลอดจนอนุญาตและ วางระเบียบการก่อสร้างการปฏิบัติงาน และการใช้เกาะเทียมสิ่งติดตั้งสิ่งก่อสร้าง

ดังกล่าว รวมถึงกำหนดเขตปลอดภัยที่เหมาะสมรอบเกาะเทียมติดตั้งสิ่งก่อสร้างได้²⁶ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติของประเทศไทยได้มีการประกาศกำหนดเขตไหล่ทวีปของประเทศไทยด้านอ่าวไทย เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2516²⁷ และได้มีการทำความตกลงแบ่งเขตไหล่ทวีปกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ อินโดนีเซีย บริเวณไหล่ทวีปที่อยู่ตอนเหนือของช่องแคบมะละกาและทะเลอันดามัน มีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสารกัน เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2516 ตกลงแบ่งเขตไหล่ทวีปบริเวณตอนเหนือช่องแคบมะละกา กับประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียรวม 3 ฝ่าย โดยมีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสารเมื่อ 16 กรกฎาคม 2516 ตกลงแบ่งเขตกันทะเลในทะเลอันดามันกับประเทศอินโดนีเซีย เมื่อ 9 กันยายน 2521 ตกลงแบ่งเขตกันทะเลกับประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย เมื่อ 18 พฤษภาคม 2522 ตกลงเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรร่วม เพื่อแสวงประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ใต้ทะเล บริเวณที่กำหนดของไหล่ทวีปกับประเทศมาเลเซีย เมื่อ 1 พฤษภาคม 2523 และทำบันทึกความเข้าใจกับ

²³ อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 ข้อ 1. และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 76, อ้างแล้วใน จตุรนต์ ธีระวัฒน์. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 3-35.

²⁴ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 77.

²⁵ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 79.

²⁶ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 60., 122.

²⁷ “ประกาศกำหนดเขตไหล่ทวีปของประเทศไทยด้านอ่าวไทย” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 90 ตอนที่ 60. 1 มิถุนายน 2516

ประเทศมาเลเซีย เกี่ยวกับการแบ่งเขตไหล่ทวีปในอ่าวไทย เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2526²⁸ และนอกจากนี้ประเทศไทยยังได้ออกพระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. 2530 ให้อำนาจทหารเรือสืบสวนเบื้องต้น ควบคุมผู้ต้องหา ไล่ติดตามเรือ และยึดเรือ ที่ใช้ในการกระทำความผิดต่อสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลและเขตปลอดภัยด้วย โดยกฎหมายดังกล่าว ถือว่าการกระทำความผิดในบริเวณดังกล่าวเป็นการทำความผิดในราชอาณาจักร²⁹

1.6 เขตทะเลหลวง (High Seas)

1.6.1 **ความหมายและขอบเขตของพื้นที่เขตทะเลหลวง** ได้แก่ ส่วนทั้งหมดของทะเล ซึ่งมีใช้ส่วนหนึ่งของทะเลอาณาเขต หรือน่านน้ำภายในของรัฐหรือน่านน้ำหมู่เกาะ³⁰ เป็น ส่วนของทะเลที่ถือกันว่าเป็นสาธารณสมบัติที่ทุกคนมีสิทธิใช้ร่วมกันตามหลัก res communis ซึ่งหมายความว่า รัฐใดรัฐหนึ่งจะอ้างอธิปไตยเหนือบริเวณทะเลหลวงมิได้³¹

1.6.2 สถานะทางกฎหมายและการปฏิบัติของประเทศไทย ในเขตนี้รัฐต่างๆ มีเสรีภาพในการใช้ทะเลหลวง เช่น การเดินเรือ การบินผ่าน การทำประมง การวางสายเคเบิล และท่อใต้น้ำ สร้างเกาะเทียม การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ฯลฯ ทุกรัฐมีสิทธิเดินเรือโดยชักธงของตนและต้องใช้ทะเลหลวงเพื่อความสันติเท่านั้น³² อย่างไรก็ตามมีข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นในการใช้เสรีภาพของรัฐในทะเลหลวง ในกรณีที่มีการกระทำอันเป็นโจรสลัด (Piracy) ทุกรัฐมีอำนาจจับกุมเรือโจรสลัดได้ นอกจากนี้เรือรบของทุกรัฐสามารถใช้สิทธิขอขึ้นตรวจเรือ ซึ่งอยู่ใน

²⁸ถนอม เจริญลาภ, นาวาตรี. “อาณาเขตทางทะเลของประเทศไทย.” เอกสารวิจัยโรงเรียนเสนาธิการ ทหารเรือ, 2516, หน้า 15-21. และอ้างแล้วใน ศิริวัฒน์ ธนะเพทย์, นาวาเอก. ความตกลงเกี่ยวกับเขตทางทะเลของประเทศไทย. หน้า 50-65.

²⁹มาตรา 6, 7, และ 23 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530

³⁰อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ.1958 ข้อ 1. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมาย ทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 86.

³¹นพพร โพธิ์รังสิยากร. “กฎหมายทะเล (ตอนที่ 6.) **ดุลพาน.**” 35, 6. พศจิกายน-ธันวาคม2531, หน้า 82.

³²อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ.1958 ข้อ 2. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 87.

ทะเลหลวงได้หากมีเหตุผลที่สมควรสงสัยว่าเรือนั้น ทำความผิดฐานเป็นโจรสลัดทำการค้าทาส หรือเป็นเรือที่มีสัญชาติเดียวกับเรือรบแต่ชักธงชาติอื่น³³ ทางปฏิบัติสำหรับประเทศไทยเกี่ยวกับพื้นที่ที่เป็นเขตทะเลหลวงนั้นมีปัญหาน้อยสืบเนื่องจากชายฝั่งทะเลของไทย มีลักษณะประชิดและอยู่ตรงกันข้ามกับอาณาเขตทางทะเลของประเทศเพื่อนบ้าน ในระยะที่ไม่มีส่วนใดห่างเกินถึง 400 ไมล์ทะเล ดังนั้นอาณาเขตทางทะเลเกือบทั้งหมดจึงอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ซึ่งประเทศไทยสามารถใช้สิทธิหน้าที่และอำนาจได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายทะเล กำหนดไว้ในเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะไปพร้อมกันด้วย

2. แนวคิดและวิวัฒนาการในการปราบปรามการกระทำผิด เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

2.1 ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และการกระทำผิดทางทะเล

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (Maritime Interests) นั้น ได้แก่ ผลประโยชน์ทั้งปวงของชาติที่เกิด ขึ้นหรือสืบเนื่องมาจากทะเล แบ่งออกได้กว้างๆ 2 ประการ คือ ผลประโยชน์ของชาติที่ได้มาจาก ทะเลโดยตรง ซึ่งได้แก่

การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติในทะเล เช่น แร่ธาตุ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ สัตว์น้ำ พืชน้ำ เป็นต้น ประการหนึ่ง กับผลประโยชน์ของชาติที่ได้สืบเนื่องมาจากทะเล เช่น การใช้เป็นเส้นทางเดินเรือ คมนาคมขนส่งสินค้า วิทยาศาสตร์ทางทะเล เป็นต้น การปกป้องคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้นเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับผลประโยชน์ของชาติ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร และสังคมจิตวิทยา โดยในด้านการเมืองนั้นเป็นเรื่องสืบ เนื่องจากการที่รัฐต้องการออกกฎหมาย ออกระเบียบข้อบังคับต่างๆ เพื่อเป็นมาตรการปกป้องคุ้มครองรักษา และจัดระเบียบการแสวงหาประโยชน์ในด้านต่างๆ จากทะเล เพื่อให้ประเทศไทยได้รับผลประโยชน์มากที่สุด ดังนั้นความทันสมัยและความเหมาะสมกับสถานการณ์ของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับจึงเป็นเรื่องสำคัญ โดยจะต้องมีการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะๆ เพื่อให้สอดคล้องกันในด้าน เศรษฐกิจเป็นเรื่องที่เห็นได้ชัดเจน เพราะทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล โดยเฉพาะการจับสัตว์น้ำ หรือการทำการประมงทางทะเลเป็นรายได้หลักของประเทศที่ไทยได้เข้าประเทศเฉลี่ยสูงถึงนับแสนล้านบาท นอกจากนี้ยังมีผลประโยชน์ที่ได้จากก๊าซธรรมชาติ

³³อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ.1958 ข้อ 22. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 110.

การท่องเที่ยวทางทะเลอีกด้วย สำหรับในด้านการทหาร โดยเหตุที่ประเทศไทย มีฝั่งทะเลทั้งสองด้านเป็นผลทำให้มีพื้นที่ทางทะเล ซึ่งเท่ากับเป็นการขยายเขตพื้นที่จากบนบกออกไป จึงมีพื้นที่ที่ต้องมีการป้องกันรักษา อำนาจอธิปไตยจากการรุกรานของฝ่ายตรงข้ามเพิ่มขึ้น และพื้นที่ทางทะเลยังเป็นช่องทางในการเคลื่อนย้ายกำลังทหารได้อย่างดี รวมถึงการใช้เป็นพื้นที่สำหรับการฝึกยุทธวิธีทางทหารร่วมกับมิตรประเทศด้วย และหากประเทศไทยสามารถปกป้องคุ้มครองดูแลรักษาผลประโยชน์ทางทะเลได้อย่างเต็มที่ ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงสังคมจิตวิทยาตามมา โดยทำให้ประชาชนหรือพลเมืองที่มีอาชีพ โดยอาศัยทะเลเป็นแหล่งทำมาหากินเกิดความรู้สึกมั่นใจสามารถที่จะประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่เพิ่มขึ้น³⁴

การกระทำความผิดทางทะเลหรือการใช้พื้นที่ทางทะเล เป็นแหล่งการทำความผิดนั้นมีมาเป็นเวลานานนับตั้งแต่มนุษย์เริ่มสามารถใช้ทะเล เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อค้าขาย ทำการประมง ตลอดจนแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติในท้องทะเล โดยในระยะแรกความผิดที่เกิดขึ้นไม่ซับซ้อน เช่น การกระทำความผิดเป็นโจรสลัด การขนส่งสินค้าที่ผิดกฎหมาย แต่ต่อมาเมื่อมนุษย์มีการพัฒนาเทคโนโลยี และการอุตสาหกรรมก้าวหน้าขึ้น จนทำให้มีขีดความสามารถต่อเรือขนาดใหญ่ที่ใช้ในการเดินทางออกไปในทะเลได้ไกลจากฝั่งและเป็นเวลานานมากขึ้น สามารถสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งอยู่ทั้งในท้องทะเล บนผิวดินใต้ท้องทะเลและใต้ผิวน้ำ

ดินของท้องทะเลได้ ประกอบกับทรัพยากรบนพื้นดินเริ่มลดน้อยลง ในขณะที่ความต้องการของมนุษย์มีมากขึ้น ทำให้มนุษย์หันไปแข่งขันและแสวงหาทรัพยากรทางทะเลกันมากขึ้น ทะเลจึงเป็นพื้นที่ที่สำคัญที่มีการใช้กันมากขึ้น มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นมากมายหลายรูปแบบ ทั้งการลักลอบแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้ในพื้นที่ทางทะเลของรัฐอื่น การใช้พื้นที่ทางทะเลเป็นแหล่งกระทำผิดอาชญากรรมต่างๆ ซึ่งมีผล กระทบโดยตรง ต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของรัฐชายฝั่ง ในส่วนของประเทศไทยก็เช่นกัน เป็นรัฐมีฝั่งทะเล (Coastline) ที่มีความยาวรวมทั้งสิ้นประมาณ 1,500 ไมล์ทะเล หรือประมาณ 2,614 กิโลเมตร แยกเป็นชายฝั่ง ด้านอ่าวไทย 1,660 กิโลเมตร และด้านทะเลอันดามัน 954 กิโลเมตร³⁵ มีอาณาเขตทางทะเลเกี่ยวเนื่องทั้งใน ลักษณะประชิดและอยู่ตรงกันข้ามกับอาณาเขตทางทะเลของประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศด้วยกัน ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม

³⁴เกียรติพงษ์ พิมพ์ใจใส, นาวาเอก. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 3-4.

³⁵กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม. “ชายฝั่งทะเล.” สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. 2538, หน้า 26.

กัมพูชา พม่า และอินเดีย และทะเลของไทยอุดมสมบูรณ์ด้วยแร่ธาตุ และทรัพยากร เช่น น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ประชากรตามบริเวณชายฝั่งทะเลส่วนใหญ่มีอาชีพทำการประมงเป็นหลัก ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเจริญรุดหน้าไปอย่างมาก ประชากรบางส่วนจึงหันมาทำธุรกิจการท่องเที่ยวต้อนรับชาวต่างประเทศที่เข้ามาชมความงามตามธรรมชาติของฝั่งทะเล และเกาะที่สวยงาม ทำให้มีรายได้สูงขึ้น³⁶ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ประเทศไทยก็ต้องเผชิญกับปัญหาการแสวงหาผลประโยชน์เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีขอบทางทะเล การใช้ทะเลเป็นช่องทางกระทำผิด เช่น ใช้เป็นเส้นทางลักลอบขนยาเสพติด อาวุธยุทโธปกรณ์ สินค้าเถื่อน เป็นต้น ตลอดจนมีการกระทำความผิดทางทะเลในรูปแบบต่างๆ เกิดขึ้น ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการรักษาความสงบเรียบร้อยทางทะเล กระทบต่อผลประโยชน์ และความมั่นคงของชาติอย่างร้ายแรงเช่นกัน และนับวันจะทวีความรุนแรงและมีการพัฒนารูปแบบไปเรื่อย ๆ โดยที่ผ่านมามีการแสวงหาประโยชน์ทางทะเลโดยมิชอบ และการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นดังนี้

1. การกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายประมง โดยที่การประมงของไทยเป็นอาชีพที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศเฉลี่ยปีละ ประมาณ 75,000 ถึง 110,000 ล้านบาท รายได้จากการทำประมงสูงสุดติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก³⁷ ทั้งที่มาจากการทำประมงในเขตน่านน้ำของไทยและในบริเวณน่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้าน หรือที่

เรียกว่า การทำการประมงนอกน่านน้ำ การกระทำความผิดที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่เป็นกรณีที่ผู้ทำการประมงละเมิดข้อห้าม ตามกฎหมายประมง เช่น ทำการประมงในเขตหวงห้าม ในฤดูวางไข่ของสัตว์น้ำ ใช้เครื่องมือประมงผิดประเภท ทำประมงโดยไม่คำนึงถึงความเสียหาย หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และปรากฏว่ามีชาวต่างชาติ เช่น เวียดนาม กัมพูชา เข้ามาลักลอบทำการประมงในเขตน่านน้ำของไทยด้วย นอกจากนี้การเข้าไปทำการประมงนอกน่านน้ำไทย ของชาวประมงก็ก่อให้เกิดปัญหาขัดแย้งกระทบกระทั่งกับเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย พม่า ด้วย

³⁶ อธิก โภชนะสมิต, นาวาเอก. “ภูมิรัฐศาสตร์กับสมุทพยานุภาพ.” เอกสารประจำภาควิทยาลัยการทัพเรือ. 52, 2536, หน้า 16.

³⁷ วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์. “ยุทธศาสตร์การประมงทางทะเลของไทย.” เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. 38, 2538-2539, หน้า 25-26.

2. การกระทำความผิดในลักษณะเป็นโจรสลัด หรือเยี่ยงโจรสลัด การชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ที่กระทำต่อบุคคล เรือหรืออากาศยานระหว่างที่กำลังอยู่ในเขตทะเลหลวง เรียกว่า การกระทำอันเป็นโจรสลัด เป็นการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์ส่วนตัว³⁸ การกระทำดังกล่าวหากเกิดในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือทะเลอาณาเขต หรือเขตน่านน้ำภายใน เรียกกันว่า การกระทำเยี่ยงโจรสลัด ซึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีสถิติการกระทำเยี่ยงโจรสลัดมากที่สุดโดยเฉพาะในน่านน้ำของประเทศอินโดนีเซีย³⁹ กฎหมายระหว่างประเทศให้อำนาจทุกประเทศร่วมมือกันปราบปราม จับกุมดำเนินคดีต่อผู้ที่กระทำการอันเป็นโจรสลัดแต่ใน ทางปฏิบัติประสบปัญหาในการเข้าตรวจค้น จับกุมและไล่ติดตามผู้กระทำผิดเพราะสามารถหลบหนีเข้าไปในน่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้านได้ โดยที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายเราไม่อาจไล่ติดตาม (Hot Pursuit) เข้าไปได้เพราะขัดต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศ⁴⁰ ปัจจุบันการกระทำผิดที่ตรวจพบและจับกุมได้เป็นการกระทำผิดในลักษณะการกระทำเยี่ยงโจรสลัดเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ใช้เรือไฟเบอร์ขนาดเล็ก เข้ามาปล้นเรือประมงไทยบริเวณรอยต่อระหว่างตรงระยะ 12 ไมล์ทะเล ซึ่งเป็นทะเลอาณาเขตของไทยกับเขตซึ่งอยู่ในระยะถัดออกไป ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นชาวกัมพูชา เวียดนาม⁴¹

3. การลักลอบนำยาเสพติดเข้าและผ่านออกนอกประเทศทางทะเล ปัจจุบันการแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นปัญหาใหญ่ที่ประเทศเผชิญอยู่ มีทั้งการนำเข้ามาจำหน่ายให้กับลูกค้า ที่เสพติดในประเทศ และนำเข้ามาในลักษณะใช้ประเทศไทยเป็นเส้นทางผ่านออกไปสู่ประเทศอื่นการใช้วิธีลำเลียงขนส่งเข้าและออก

ทางทะเลเป็นทางหนึ่ง ที่ผู้ค้ายาเสพติดกระทำกันและมักจะปลอดภัยกว่าทางบกเพราะโอกาสที่จะหลุดรอดจากการถูกตรวจพบจับกุมได้มีมากกว่าทางบกเนื่องจากการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมีน้อยและกระทำได้อย่างกว้างขวางจึงเป็นช่องทางให้มีการลักลอบขนยาเสพติด ทางทะเลมากขึ้นเป็นลำดับ

³⁸ กอบกุล ราชะนาคร. **กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล**. หน้า 111-112.

³⁹ ภูวนัฐ เศษฐสุมน, นาวาเอก. “กฎหมายเศรษฐกิจทางทะเล.” *เสนาสนเทศกองทัพไทย*. 40, 2 เมษายน-กันยายน, 2545, หน้า 39.

⁴⁰ อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ. 1958 ข้อ 23. และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 111. บัญญัติว่าสิทธิในการไล่ติดตาม (Hot Pursuit) ล้นสุดลงในทันทีที่เรือซึ่งถูกติดตามเข้าสู่ทะเลอาณาเขตของประเทศตนเองหรือรัฐที่สาม โดย ศิริภา จำปาทอง, นาวาตรีหญิง. ใน เอกสารฝ่ายวิชาการ สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง. 2541, หน้า 15.

⁴¹ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 5-7.

4. การปล่อยคราบน้ำมันหรือของเสียลงในทะเล การขนส่งน้ำมันในปัจจุบันยังคงใช้เรือขนส่งทางทะเลเป็นหลักประมาณร้อยละ 95 โดยส่วนใหญ่จะเป็นการนำเข้ามาจากกลุ่มประเทศในตะวันออกกลางขนส่งผ่านมาตามเส้นทางเดินเรือ ผ่านช่องแคบมะละกาสู่อ่าวไทยปัญหาที่ตรวจพบ คือ การใช้เรือและอุปกรณ์ที่มีสภาพขาดความสมบูรณ์ (Unseaworthiness) ในการขนส่ง ทำให้มีการรั่วไหลของน้ำมันบางส่วนออกสู่ทะเลนอกจากนั้นในส่วนของเรือขนส่งสินค้าก็มีการปล่อยของเสียจากเรือ เช่น น้ำมัน หรือน้ำที่มีน้ำมันเจือปนอยู่และของเสียอื่นๆ ลงสู่ทะเลด้วย ก่อ ให้เกิดมลพิษ หรือมลภาวะต่อสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะคราบน้ำมันซึ่งไหลเวียนเข้าหาฝั่งและชายฝั่งในพื้นที่บริเวณต่างๆ ของไทย⁴²

5. การลักลอบนำสินค้า น้ำมันเชื้อเพลิง เข้าโดยไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร การกระทำผิดดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งทางด้านอ่าวไทยและทางฝั่งทะเลอันดามัน สินค้าที่มีการลักลอบนำ เข้ามาโดยไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร ส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทเครื่องอุปโภคบริโภค เช่น เครื่อง ใช้ไฟฟ้า ไม้แปรรูป ส่วนน้ำมันเชื้อเพลิงนั้น ตรวจพบบ่อยครั้งโดยผู้กระทำผิดใช้วิธีนำเรือบรรทุกน้ำมันขนาดใหญ่ เข้ามาจอดลอยลำอยู่ในทะเลห่างจากชายฝั่งออกไปในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ซึ่งกฎหมายเกี่ยวกับศุลกากรใช้บังคับไปไม่ถึง จากนั้นจะมีเรือประมงหรือเรือขนาดเล็ก ที่เรียกกันว่า เรือชอย เข้าไปรับซื้อขนถ่ายนำเข้ามายังฝั่งอีกทอดหนึ่ง และสำหรับชาวประมง ที่ต้องการนำเรือ ประมงออกไปหาปลาในทะเล ก็จะไปใช้บริการซื้อน้ำมันจากเรือดังกล่าวเต็มใส่เรือแล้วออกไปทำการประมง⁴³ ปัญหาดังกล่าวส่งผลเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมาก ทำให้รัฐขาดรายได้จากการจัดเก็บภาษี ตลอดจนส่งผลกระทบต่อการแข่งขันของราคาสินค้าด้วย ที่ผ่านมากอง ททัพเรือได้พยายามใช้ทั้งเรือ และอากาศยานลาดตระเวนตรวจตรา รวมทั้งเข้าตรวจค้น จับกุมอยู่ตลอดเวลา หลายครั้ง

ที่ตรวจพบแต่ไม่สามารถเข้าดำเนินการได้เพราะจุดที่มีการกระทำความผิด คือ การขนถ่ายน้ำมัน ตลอดจนซื้อ ขายน้ำมันกันมักจะอยู่ในบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะ คือ ในระยะ 24 ไมล์ทะเล หรือห่างออกไปจากชายฝั่ง ซึ่งกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล และกฎหมายเกี่ยวกับศุลกากร ไม่ได้บัญญัติครอบคลุมถึงการกระทำความผิดในเขตดังกล่าว จึงทำให้เป็นปัญหาหนึ่งที่มีการปราบปรามยังไม่ได้ผล ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ทหารเรือ จึงทำได้แค่เพียงถ่ายภาพบันทึกไว้เป็นข้อมูลหลักฐาน และพยายามติดตามดูพฤติการณ์ของเรือ ที่ผู้กระทำความผิดใช้อยู่เป็นระยะๆ⁴⁴

⁴² ภาวนัฐ เศรษฐสุนทร, นาวาเอก. เรื่องเดียวกัน, หน้า 40.

⁴³ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ. เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน.

6. การลักลอบเข้ามาในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว หรือการหลบหนีเข้าเมือง ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในทุกจังหวัดที่มีอาณาเขตบริเวณเป็นชายฝั่งทะเล ทั้งทางฝั่งทะเลอันดามัน และอ่าวไทย ผู้หลบหนีเข้าเมืองส่วนใหญ่เป็น ชาวพม่า กัมพูชา และเวียดนาม การที่บุคคลเหล่านี้ลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและปัญหาความสงบเรียบร้อยของสังคม เช่น ปัญหาการก่ออาชญากรรม ปัญหาโรคติดต่อ และปัญหาด้านแรงงาน

7. การกระทำความผิดอื่นๆ เช่น การลักลอบล่าสัตว์หรือขนอาวุธ การลักลอบงมหรือขุด วัตถุที่มีค่าทางประวัติศาสตร์และทางโบราณคดี⁴⁵ การลักลอบเข้ามาสำรวจและวิจัยการ ลัก ลอบทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทะเล การกระทำความผิดตามกฎหมายอาญา ฐานลักทรัพย์ รับของโจร วิวาททรัพย์ ปล้นทรัพย์ การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน โดยใช้เรือออกไปอยู่ในทะเลแล้วใช้เป็นสถานที่เล่นการพนัน การค้าประเวณีบนเรือ ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นเป็นระยะๆ โดยเฉพาะการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ มักจะเกิดจากการกระทำโดยตั้งใจและมีได้ตั้งใจ เช่น การลงไปในน้ำปะการัง หอย สัตว์ทะเล บางชนิดนำมาทำเป็นของที่ระลึกจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว การทอดสมอเรือลงในแนวหินปะการัง การลงไปดำน้ำดูธรรมชาติ ชาติใต้ น้ำ จนรบกวนแหล่งปลาตามแนวหินปะการัง การกระทำดังกล่าว ในทางปฏิบัติเป็นการยากต่อการควบคุมดูแลเป็นอย่างมาก

2.2 การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นทางทะเลเป็นมาตรการ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่สำคัญยิ่งเพราะการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นทางทะเล เช่นการลักลอบเข้ามาทำการประมงในเขตน่านน้ำไทย การลักลอบทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การลักลอบนำเข้าสินค้า น้ำมันเชื้อเพลิงทำให้สูญเสียรายได้ที่ควรจะได้รับ ทำให้ขาด

รายได้ด้านภาษีอากร กับมีผลกระทบต่อราคาของสินค้าภายในประเทศ และขาดรายได้จากทรัพยากรสัตว์น้ำ ส่วนการกระทำคามผิดอื่นๆ เช่น การกระทำอันเป็นโจรสลัด การลักลอบค้ายาเสพติด อาวุธยุทโธปกรณ์ การเข้ามาในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว การทำน้ำมันหก หรือการปล่อยคราบน้ำมันในทะเลก็เป็น ปัญหาซึ่งกระทบต่อ

⁴⁵ปัญหาการลักลอบงมวัตถุที่มีค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2534 โดยมีเรือต่างชาติจดทะเบียนในประเทศปานามาและชกธงปานามา ชื่อ ออสเตรเลียไทด์ (Australia Tide) ของบริษัทไควริงคอนสตรัคชั่น ประเทศออสเตรเลีย และฮ่องกง มีลูกเรือประมาณ 40 คน เข้ามาลักลอบงมวัตถุโบราณ ซึ่งบรรจุอยู่ในเรือสำเนาโบราณที่จมอยู่ในอ่าวไทยห่างจากชายฝั่งไปทางทิศใต้ของ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ประมาณ 60 ไมล์ทะเล ผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศโดยตรง ที่ผ่านมานอกจากกองทัพเรือแล้ว ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำคามผิดที่เกิดขึ้น ยังมีหน่วยงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐใช้อำนาจตามกฎหมายที่ให้อำนาจแต่ละหน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกันไป ได้แก่ ตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง กรมสรรพสามิต กรมควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรธรณี กรมศิลปากร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ (ป.ป.ส.) ในระยะที่ผ่านมาแต่ละหน่วยงานต่างทำหน้าที่กันไปโดยขาดการประสานงาน และที่สำคัญคือหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้มีข้อจำกัดในเรื่องของกำลังพลผู้ปฏิบัติ อุปกรณ์ เช่น เรือ และเครื่องมือต่างๆ ที่จะสามารถลาดตระเวนตรวจตรา ตลอดจนถึงติดตามจับกุมผู้กระทำคามผิด ที่ได้กระทำในเขตที่ห่างจากชายฝั่งออกไปทำให้ขาดประสิทธิภาพ ปัญหาจึงเริ่มขยายตัวมากขึ้น กองทัพเรือในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมมีภารกิจในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทางทะเล คุ้มครอง และรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตลอดจนช่วยเหลือและปราบปรามการกระทำผิดในทะเล โดยมีกำลังทางเรือที่ใช้ในการปฏิบัติการทางทะเล ซึ่งประกอบด้วย เรือรบประเภทต่างๆ รวมประมาณ 130 ลำ และอากาศยานประเภทต่างๆ อีกประมาณ 60 เครื่อง มีการจัดแบ่งกำลังออกเป็น 3 กองเรือภาค เพื่อดูแลเขตทะเลในอ่าวไทยและทะเลอันดามัน นอกจากนั้นยังมีการจัดตั้งกองเรือป้องกันฝั่ง ทำหน้าที่หน่วยยามฝั่ง (Coast guard) และรักษากฎหมายในทะเลบริเวณทะเลอาณาเขตด้วย⁴⁶ จึงได้จัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ขึ้น⁴⁷ ตามที่รัฐบาลมีนโยบายให้กองทัพเรือเป็นหน่วยงานหลัก ในการปกป้องคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวมีความมุ่งหมาย เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานต่างๆ เกี่ยวกับกิจการทางทะเลในทุกๆ ด้าน ให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีส่วนราชการต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น เข้าร่วมปฏิบัติงานในศูนย์ด้วย โดยกำหนดภารกิจหน้าที่

⁴⁶สุรนิศย์ ถาวรพานิช, นาวาโท. “การใช้เรือตรวจการไกลฝั่งในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในห้วงเวลา 10 ปี.” เอกสารวิจัยโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ. 62, 2545, หน้า 10,11.

⁴⁷จัดตั้งขึ้นที่ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ (ศปก.ทร.) พระราชวังเดิม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร รายละเอียดเกี่ยวกับความมุ่งหมายในการจัดตั้งส่วนราชการที่เข้าร่วมในศูนย์ภารกิจหน้าที่ ฯลฯ โปรดดูระเบียบปฏิบัติประจำศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล(รปจ.ศรชล.)

ของศูนย์ให้ประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานต่างๆ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดในทะเล ตลอดจนกิจกรรมทางทะเลอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ประสานการปฏิบัติในระดับ นโยบายกับคณะกรรมการอำนวยการ และประสานการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (อปท.) และส่วนราชการ ต่างๆ รวบรวมข้อมูลข่าวสารต่างๆ และกระจายข่าวให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้รับทราบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยต่างๆ ดำเนินการประชาสัมพันธ์การดำเนินการของศูนย์ และหน่วยปฏิบัติต่างๆ เป็นส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง ควบคุมการปฏิบัติงานของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเขต (ศรชล.เขต)⁴⁸ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติงานในทะเล และมีหน้าที่โดยตรงในการรักษากฎหมายในทะเล ป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดตามกฎหมายทั้งหมด ช่วยเหลือประชาชนและผู้ประสบภัยทางทะเล คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล อนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางทะเล และปฏิบัติภารกิจอื่นๆ ตามที่รัฐบาลมอบหมาย

ในรอบปี พ.ศ. 2545 ที่ผ่านมา ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ตรวจพบและจับกุมการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในทะเลได้โดยสรุปได้ดังนี้⁴⁹

- การกระทำความผิดเยี่ยงโจรสลัด โดยใช้เรือประมงติดอาวุธเข้าปล้นเรือประมงไทย 8 ครั้ง แต่ละครั้งเกิดขึ้นที่บริเวณเขตรอยต่อระหว่างทะเลอาณาเขตกับเขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย ผู้กระทำผิดเป็น ชาวกัมพูชา และเวียดนาม

- การกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับประมง โดยใช้เรือประมงทำประมงในเขตพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่ห้ามทำการประมง ใช้วัสดุอุปกรณ์การประมงผิดประเภทไม่ถูกต้องตามกฎหมาย รวม 35 ครั้ง

⁴⁸แบ่งแยกออกเป็น 3 เขต ได้แก่ **ศรชล.เขต 1** รับผิดชอบพื้นที่ในอ่าวไทยตอนบน ซึ่งรวมถึงอ่าวรูปตัว ก. ลงมาจนถึงแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพรและจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกองบังคับการตั้งอยู่ที่กองเรือภาคที่ 1 อำเภอสตึก จังหวัด ชลบุรี, **ศรชล.เขต 2** รับผิดชอบพื้นที่อ่าวไทยตอนล่างตั้งแต่เส้นแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพรและจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลง

มาจนถึงชายแดนทางทะเลติดต่อกับประเทศมาเลเซีย มีกองบังคับการตั้งอยู่ที่กองเรือภาคที่ 2 อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา, **ศรีชล.เขต 3** รับผิดชอบพื้นที่ด้านทะเลอันดามันทั้งหมด มีกองบังคับการตั้งอยู่ที่กองเรือภาคที่ 3 จังหวัดภูเก็ต

⁴⁹ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 1-24.

- เรือประมงเวียดนามรุกล้ำน่านน้ำไทย และทำการประมงในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ รวม 35 ครั้ง
- เรือบรรทุกน้ำมันสัญชาติไทย ปลอ่ยน้ำมันลงท้ายเรือบริเวณเกาะครามตรวจพบเป็น ระยะทาง

ยาว ประมาณ 5 ไมล์ คราบน้ำมันกระจายในทะเล

- ตรวจพบเรือบรรทุกน้ำมันสัญชาติไทย บรรทุกน้ำมัน ประมาณ 1 ล้านลิตรเศษ ไม่มี ใบอนุญาตนำเข้าที่บริเวณนอกเขตต่อเนื่องของไทย และพบเรือบรรทุกต่างชาติบรรทุกน้ำมันโดยไม่มีใบอนุญาตที่บริเวณเขตต่อเนื่อง 13 ครั้ง โดยเจ้าหน้าที่ทหารเรือไม่สามารถดำเนินการตามกฎหมายได้ เพียงแต่บันทึกภาพเป็นข้อมูลและติดตามพฤติกรรมของเรือดังกล่าว

- จับกุมการผลิตยาเสพติด และมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครอง ในเรือ 2 ครั้ง
- จับกุมการกระทำความผิดฐานลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายทางทะเล 279 ครั้ง
- ตรวจพบและจับกุมการกระทำความผิด เกี่ยวกับศุลกากร 13 ครั้ง

นอกเหนือจากการกระทำความผิดดังกล่าวแล้ว ยังได้ตรวจพบและจับกุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานลักทรัพย์ รับของโจร วิวังทรัพย์ ปล้นทรัพย์ การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน พระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี และการกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้ที่พักพิงแก่คนต่างด้าวอีกรวมหลายครั้ง

สำหรับในปี พ.ศ.2546-กันยายน 2547 ได้มีการใช้มาตรการป้องกันและปราบปราม จับกุม การกระทำความผิดกฎหมายทางทะเล ได้ดังนี้

- การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	242	ครั้ง
- การลักลอบค้าอาวุธสงคราม	3	ครั้ง
- การลักลอบจำหน่ายน้ำมันโดยผิดกฎหมาย	1	ครั้ง
- การลักลอบขนสินค้าเถียงภาษีศุลกากร	144	ครั้ง
- การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	768	ครั้ง
- การโจรกรรมรถยนต์ และรถจักรยานยนต์	21	ครั้ง
- การจับกุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายประมง	6	ครั้ง
- การจับกุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน	5	ครั้ง
- การป้องกันและจับกุมการกระทำความผิดกฎหมายอื่นๆ	55	ครั้ง

รวมทั้งสิ้น 1,294 ครั้ง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ในการป้องกันและปราบปรามการทำความผิดที่เกิดขึ้นทางทะเลนั้น ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกัปให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534) เป็นกฎหมายแม่บทหลักในการปฏิบัติการ และนอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่นๆ อีกหลายฉบับที่ได้บัญญัติให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องดังกล่าว มอบอำนาจช่วงให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นทางทะเล อันเป็นความผิดตามกฎหมายนั้นๆ ด้วยอีกหลายเรื่อง ซึ่งจะได้กล่าวในบทต่อไป

D
P
U

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

ในการปราบปรามการกระทำความผิด

ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล นอกจากจะมีหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมประมง กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า ตำรวจน้ำ เป็นต้น ทำหน้าที่ในส่วนที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงแล้วรัฐบาลยังได้มอบหมายให้ กองทัพเรือ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมทั้งด้านกำลังพล ตลอดจนอาวุธยุทโธปกรณ์ และมีภารกิจโดยตรงในการรักษาอำนาจอธิปไตยและความมั่นคงของชาติทางทะเล เข้ามาทำหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลด้วย โดยในระยะที่ผ่านมา กองทัพเรือได้ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเป็นหน่วยงานส่งเสริม และสนับสนุนหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงดังกล่าว แต่ต่อมาเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป โดยปรากฏว่ามีการแสวงหาผลประโยชน์ทางทะเล และการกระทำความผิดทางทะเล ที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศไทยทางทะเลมากขึ้น กองทัพเรือโดยความเห็นชอบของสภาความมั่นคงแห่งชาติ จึงได้จัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขึ้นเป็นหน่วยงานหลัก ทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติตามกฎหมายในทะเล และกิจอื่นๆ ระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ดำเนินการด้านกฎหมาย ประชาสัมพันธ์ และแถลงผลงานระหว่างหน่วยงานๆ ซึ่งในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ดังกล่าว ตั้งแต่ในระยะแรก จนถึงมีการจัดตั้งหน่วยงานศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขึ้นนั้น กองทัพเรือได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ให้อำนาจทหารเรือหลายฉบับด้วยกัน โดยเฉพาะกฎหมายให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 เป็นกฎหมายแม่บทหลักในการปฏิบัติหน้าที่ แต่การบังคับใช้กฎหมายแต่ละฉบับนั้นยังมีข้อจำกัดและข้อบกพร่องอยู่ ดังนั้นการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสาระสำคัญของกฎหมายที่ให้อำนาจทหารเรือในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ตลอดจนการบังคับใช้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ถึงข้อจำกัดข้อบกพร่องและแนวทางการแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1. กฎหมายให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเลและสาระสำคัญของกฎหมายแต่ละฉบับ

กฎหมายที่เป็นแม่บทหลัก ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทางทะเล คือ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534) พระราชบัญญัตินี้มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากกฎหมายอื่นตรงที่ ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือสืบสวน สอบสวน ทำการหรือสั่งให้ทำการเฉพาะหน้าเท่าที่จำเป็น ในการตรวจค้น บังคับผู้ควบคุมเรือ คนประจำเรือ รื้อค้น ขนสิ่งของ จับเรือ ผู้ควบคุมเรือ คนประจำเรือ แล้วควบคุมไว้ได้ไม่เกิน 7 วัน รวมทั้งยึดเรือที่จับไว้จนกว่าจะมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา หรือศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น กรณีที่มีการกระทำความผิดหรือมีเหตุสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ หลายฉบับด้วยกัน เช่น กฎหมายว่าด้วยการสำรวจและห้ามกักกันข้าว กฎหมายเกี่ยวกับประมง กฎหมายว่าด้วยการส่งออกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า กฎหมายว่าด้วยแร่ ยาเสพติด เป็นต้น¹ และนอกจากพระราชบัญญัตินี้แล้ว ยังมีกฎหมายซึ่งอยู่ในรูปของพระราชบัญญัติอีกหลายฉบับด้วยกัน ที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในทะเล โดยมีทั้งที่บัญญัติไว้โดยตรงให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจตรวจค้น จับกุม และที่บัญญัติให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายนั้นๆ มอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือใช้อำนาจในการตรวจค้น จับกุม อีกต่อหนึ่ง กฎหมายเหล่านี้ทั้งหมดมีรายชื่อกฎหมายรวมทั้งคำสั่ง และประกาศที่ออกภายใต้อำนาจของกฎหมาย ตลอดจนสาระสำคัญของอำนาจหน้าที่ดังนี้

1.) พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534) โดยพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่4) พ.ศ.2534 พระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ด้วย

ก.) พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน พ.ศ.2488 (ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลง 8 มิ.ย.16 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน)

¹ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534)

ข.) พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว พ.ศ. 2489

ค.) พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522

ง.) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510

จ.) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 (ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดที่ตั้งด่านตรวจคนเข้าเมือง และช่องทางให้บุคคลเข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักร และกำหนดให้บุคคลหรือพาหนะที่จะเข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักร ผ่านการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองในท้องที่จังหวัดต่างๆ รวม 72 จังหวัด)

ฉ.) พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พุทธศักราช 2482

ช.) พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490

ฌ.) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2534)

ฎ.) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522

ฏ.) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2, 3 พ.ศ. 2528 และ พ.ศ. 2535)

ถ.) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

ฏ.) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533

2.) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2540) พระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจอธิบดีกรมเจ้าท่าในฐานะเจ้าท่า มอบหมายอำนาจการตรวจค้น จับกุม การกระทำความผิดตามกฎหมายให้กับเจ้าหน้าที่ทหารเรือ โดยอธิบดีกรมเจ้าท่าได้มีคำสั่งมอบ หมายตามคำสั่งกรมเจ้าท่าที่ 151,152/2536 ลง 16 ก.พ.36 เรื่อง มอบหมายอำนาจเจ้าท่าตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย

3.) พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2540) ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือ เป็นพนักงานศุลกากรและเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจตามพระราชบัญญัติได้เช่นเดียวกับพนักงานศุลกากร ตามประกาศกระทรวงการคลัง ลง 18 เม.ย.17 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานศุลกากรและคำสั่งกรมศุลกากร ที่ 93/2517 ลง 8 พ.ค.17 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

4.) พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายป่าไม้ด้วยตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลง 21 มิ.ย.32 เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการทหารเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลง 26 ส.ค.34 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้

- 5.) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
- 6.) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
- 7.) พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 และพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติเหล่านี้ แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายแรงงาน ดังกล่าว ตามคำสั่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ 136-139/2539 ลง 16 ก.ค.39
- 8.) พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535) กระทรวงศึกษาธิการอาศัยอำนาจตามกฎหมายนี้ แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ ศก 817/36 ลง 16 ส.ค.36 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในพระราชบัญญัติโบราณสถานโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504
- 9.) พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์อาศัยอำนาจตามกฎหมายนี้ แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ 391/2533 ลง 13 ก.ย.33 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490
- 10.) พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481
- 11.) พระราชกำหนดควบคุมสินค้าตามชายแดน พ.ศ. 2524
- 12.) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. 2530
- 13.) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534

1.1 พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิด

บางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490² (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534)

ผู้ที่มีอำนาจตามกฎหมายนี้ ได้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ ซึ่งหมายถึงนายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตร ที่ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองเรือ นายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งอื่นที่ผู้บัญชาการทหารเรือ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เทียบเท่ากับตำแหน่งดังกล่าวแล้ว ซึ่งได้แก่ผู้บัญชาการกองบินทหารเรือกองเรือยุทธการ ผู้บัญชาการกองเรือ

ยุทธการ ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง ผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ ผู้บังคับการโรงเรียนชุมพลทหารเรือ นักบินทหารเรือที่เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร ต้นเรือ ต้นหน สรั่งเรือเป็นต้น

ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัย ว่ามีการกระทำเกี่ยวกับการนำข้าวหรือสินค้าอื่น หรือยาเสพติด ออกไปนอกราชอาณาจักรหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือการที่คนต่างด้าวเข้ามาหรือนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยทางทะเล ทางลำน้ำ ซึ่งติดต่อกับต่างประเทศ หรือทางลำน้ำ ซึ่งออกไปสู่ทะเลได้หรือทำการประมงทางทะเล อันเป็นความผิดต่อกฎหมายดังต่อไปนี้³

- กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน พ.ศ.2488
- กฎหมายว่าด้วยการสำรวจและห้ามกักกันข้าว ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว พ.ศ.2489
- กฎหมายว่าด้วยการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า ได้แก่ พระราชบัญญัติการส่งออกป็นอก และการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.2522
- กฎหมายว่าด้วยแร่ ได้แก่ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510
- กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ได้แก่ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

²“ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 64 ตอนที่ 61. 16 ธันวาคม 2490

³มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534

- กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด พ.ศ.2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 และ พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533

- กฎหมายเกี่ยวกับประมง ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พุทธศักราช 2482 และพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490

เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนได้ และมีอำนาจทำการหรือสั่งให้ทำ เฉพาะหน้าที่จำเป็นให้ตรวจค้น บังคับผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือให้เรือหรือขนส่งของในเรือเพื่อการ ตรวจค้น จับเรือ และบังคับผู้ควบคุมเรือ และคนประจำเรือให้พวงเรือ หรือให้เรื่อนั้นไปยังที่ซึ่งสะดวกแก่การ ตรวจค้น สอบสวนหรือการดำเนินคดี ยึดเรือที่จับไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องผู้ต้องหาหรือจนกว่าศาล จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ฟ้องผู้ต้องหา จับและควบคุมผู้ต้องหาว่า กระทำความผิดไว้ได้ไม่เกิน 7 วัน เมื่อพ้นกำหนดต้องปล่อยหรือส่งตัวให้พนักงานสอบสวนพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนเท่าที่ทำไว้ ซึ่งในการ ปฏิบัติดังกล่าวเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสั่ง และบังคับให้ผู้ควบคุมเรือ และคนประจำเรือลำที่ใช้หรือสงสัยว่า ใช้ในการกระทำความผิดหรือที่ความผิดเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าเกิดขึ้นหยุดเรือหรือนำเรือไปยังที่ใดที่หนึ่ง ถ้าไม่ ปฏิบัติตามก็มีอำนาจดำเนินการใดๆ เพื่อบังคับให้ปฏิบัติตามหรือนำเรือไปหรือเพื่อป้องกันการหลบหนีได้ นอกจากนี้แล้วในการใช้อำนาจดังกล่าว ถือว่าเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย

กฎหมายแต่ละฉบับซึ่ง พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิด บางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือดังกล่าวมานั้นมีสาระสำคัญ ดังนี้

ก. กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ใน ภาวะคับขัน (พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน พ.ศ.2488)

เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ มุ่งที่จะให้มีวิธีการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของ อื่นๆ ซึ่งจำเป็นแก่การครองชีพและขาดแคลนเพื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการทั่วราชอาณาจักรหรือเฉพาะ ท้องที่หนึ่งท้องที่ใด โดยมีคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน มีอำนาจออกประกาศกำหนดเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นใดที่จะให้อยู่ในความควบคุม กำหนดเงื่อนไข และวิธีการต่างๆ เพื่อให้การควบคุมดำเนินไปได้โดยสะดวกตามความจำเป็นของเหตุการณ์ กรรมการหรือ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้แต่งตั้งขึ้น มีอำนาจเข้าไปในสถานที่หรือ บ้านเรือนของบุคคลใดๆ เพื่อตรวจตราเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ที่ได้มีประกาศควบคุมในเวลาทำงาน ตามปกติได้ และ มีอำนาจสั่งบุคคลใดมาให้ออกรายชื่อในสิ่งอันเกี่ยวกับการนี้ได้ ผู้ใดขัดขืนหรือฝ่าฝืนคำสั่งมี ความผิดและต้องรับโทษด้วย เมื่อคณะกรรมการได้ออกประกาศดังกล่าวข้างต้นแล้วมีผลทำให้

- ผู้ใดมีเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ที่ได้ประกาศควบคุม ยักย้ายหรือทำลาย หรือ เปลี่ยนสภาพ ซ่อนเร้น ปิดบังหรือใช้อุบายด้วยประการใดๆ เพื่อมิให้ถูกควบคุมหรือให้ควบคุมได้ยาก ผู้นั้นมี ความผิดและต้องโทษ

- ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการ หรือของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการให้ดำเนินการควบคุม ซึ่งได้สั่งตามพระราชบัญญัตินี้มีความผิดและต้องได้รับโทษ⁴

ข. กฎหมายว่าด้วยการสำรวจและห้ามกักกันข้าว (พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว พุทธศักราช 2489)

กฎหมายฉบับนี้ควบคุมการขนย้ายข้าว โดยอำนาจของคณะกรรมการ ประกาศเขตห้ามขนย้ายข้าวเป็นคราวๆ ไป และเปลี่ยนแปลงเขตขนย้ายข้าวตามความเหมาะสม บุคคลใดจะขนย้ายข้าวออกนอกเขตที่กำหนดไปทางทะเล หรือขนย้ายข้าวออกนอกเขตที่กำหนดเพื่อออกนอกราชอาณาจักรมิได้ เว้นแต่จะมีหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้น⁵

คำว่า “ข้าว” ที่อยู่ในบังคับของกฎหมายนี้ ได้แก่ ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวสาร ข้าวเหนียว รวมตลอดถึง ปลายข้าว รำ และสิ่งใดๆ ที่แปรสภาพมาจากข้าว ทั้งนี้ไม่ใช้บังคับแก่ข้าวที่อยู่ในความครอบครองของรัฐบาล⁶ ส่วนการ “กักกันข้าว” นั้น หมายความว่า มีข้าวไว้ในครอบครอง เกินปริมาณที่อนุญาตไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ในปัจจุบันยังไม่มีประกาศของคณะกรรมการกำหนดเขตห้ามขนย้ายข้าวตามกฎหมายนี้แต่อย่างใด การขนย้ายข้าวที่จะเป็น

⁴มาตรา 7, 16, 17 และ18 ของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภค และของอื่น ๆ ในภาวะคับขัน พ.ศ.2488

⁵มาตรา 10 และ 13 ทวิ ของพระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว พุทธศักราช 2489

⁶มาตรา 3 และ 12 ของพระราชบัญญัติ

ความผิดตามกฎหมายนี้จึงไม่มี อย่างไรก็ตามการนำข้าวออกไปหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรก็อาจเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและสิ่งของอื่นๆ ในภาวะคับขันหรือกฎหมายว่าด้วยการส่งออกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าได้

ค. กฎหมายว่าด้วยการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามา ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า (พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.2522)

กฎหมายนี้มีความมุ่งหมายที่จะควบคุมการส่งสินค้าออกไปนอก และการนำ เข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสภาวะการค้าในปัจจุบัน และเป็นการจัดระเบียบทางการค้ากับต่างประเทศให้เป็นไปอย่างมีระเบียบ เป็นผลดีต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สาธารณประโยชน์ การสาธารณสุข ความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และก่อให้เกิดความ

เชื่อถือแก่นานาประเทศยิ่งขึ้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีจะมีประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่อไปนี้⁷

- กำหนดสินค้าใดเป็นสินค้าต้องห้ามในการส่งออกหรือนำเข้า
- กำหนดสินค้าให้เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการส่งออกหรือในการนำเข้า
- กำหนดประเภท ชนิด คุณภาพ มาตรฐาน จำนวน ปริมาตร ขนาด น้ำหนัก ราคา ชื่อที่ใช้ในการค้า ตรา เครื่องหมายการค้า ถิ่นกำเนิดสำหรับสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า ตลอดจน จนการกำหนดประเทศที่ส่งไปหรือประเทศที่ส่งมาซึ่งสินค้านั้น
- กำหนดประเภทของชนิดสินค้าที่จะต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษ ในการส่ง ออกหรือในการนำเข้า
- กำหนดให้สินค้าที่ส่งออก หรือนำเข้าเป็นสินค้าที่ต้องมีหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า หนังสือรับรองคุณภาพสินค้าหรือหนังสือรับรองอื่นใดตามที่ตกลงหรือประเพณีการค้าระหว่างประเทศ
- กำหนดมาตรการอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบในการส่งออกหรือการนำเข้าตามพระราชบัญญัติ

⁷มาตรา 5 ของพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522

เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะมีอำนาจปราบปรามการกระทำผิดนี้ได้ ก็ต่อเมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งดังกล่าวแล้ว ปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติออกประกาศเป็นพระราชกฤษฎีกาและประกาศกระทรวงพาณิชย์หลายฉบับกำหนดให้สินค้าชนิดต่างๆ เป็นสินค้าต้องขออนุญาตในการนำเข้าหรือส่งออก ดังนั้นหากพบว่าได้มีการกระทำผิด โดยมีสินค้าที่ขออนุญาตในการนำเข้าหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือสงสัยว่าจะมีการนำสินค้าเหล่านั้นเข้ามาหรือออกนอกราชอาณาจักรทางทะเลหรือในลำน้ำติดต่อกับต่างประเทศหรือทางลำน้ำซึ่งออกสู่ทะเลได้ แต่ไม่มีหลักฐานหรือเอกสารที่แสดงว่าได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มอบหมายแล้วย่อมเป็นความผิดตามกฎหมายนี้⁸ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ก็มีอำนาจที่จะปฏิบัติต่อเรือหรือผู้ควบคุมเรือได้ตามอำนาจหน้าที่

ง. กฎหมายว่าด้วยแร่ (พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510)

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องแร่ การสำรวจแร่ การเก็บค่าภาค หลวงแร่ และการผูกขาดสำรวจแร่ การทำเหมืองแร่ การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่ การเก็บแร่ การนำแร่เข้าหรือการส่งออกนอกราชอาณาจักร เจ้าหน้าที่ทหารเรือซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือ

ปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 มิได้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับทรัพยากรธรณี
ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงาน ซึ่งรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งขึ้นตามกฎหมายนี้ เจ้าหน้าที่
ทหารเรือจึงไม่มีอำนาจจับกุมหรือดำเนินการกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 ได้ทุกตัวบท
กฎหมาย แต่ในขอบเขตตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเล
พ.ศ.2490 นั้นเจ้าหน้าที่สามารถที่จะดำเนินการได้เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

- เมื่อพบว่ามีคนนำเข้ามาหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งแร่ที่อยู่ในความควบคุมตามกฎหมาย
หมายแร่⁹ เพราะแร่ที่อยู่ในความควบคุมกฎหมายนี้ จะนำเข้าหรือส่งออกนอกราชอาณาจักรนั้นต้อง
ได้รับอนุญาตนำเข้าในราชอาณาจักรหรือ ใบอนุญาตส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร ตามแต่กรณี ผู้ใดฝ่าฝืน
ก็จะมีคามผิด¹⁰

- เมื่อมีการขนแร่ในที่ใดๆ ซึ่งไม่เข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย

- เมื่อพบว่าผู้ใดครอบครองแร่แต่ละชนิดไว้เกินกว่า 2 กิโลกรัม โดยแร่นั้นไม่อยู่ในข้อยกเว้น

ของกฎหมาย

⁹มาตรา 7 ของพระราชบัญญัติการส่งออกป้อนอกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ.2522 ⁹ ¹⁰

มาตรา 105, 108 และ 129 ของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510

เจ้าหน้าที่ทหารเรือที่จะใช้อำนาจ ตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการ
กระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 นั้น จะเป็นในกรณีที่มีการขนย้ายแร่ออกนอกราชอาณาจักรหรือ
เข้ามาในราชอาณาจักรโดยทางทะเล หรือทางลำน้ำซึ่งติดต่อกับต่างประเทศหรือลำน้ำซึ่งออกไปสู่ทะเลได้โดย
ไม่ได้รับอนุญาตเท่านั้น

จ. กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง (พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522)

เป็นกฎหมายที่ควบคุมคนต่างด้าวที่จะเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราว
หรือเข้ามาถิ่นที่อยู่ โดยมีคณะกรรมการคณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน
กรรมการ ทำหน้าที่อนุญาตหรือเพิกถอนการอนุญาตให้บุคคลต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักร ตลอดจนกำหนด
หลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่างด้าวที่ขอเข้ามาในราชอาณาจักร และการขอมีถิ่นที่อยู่ใน
ราชอาณาจักรให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่รัฐมนตรีกว่าการกระทรวงมหาดไทย ในการวางระเบียบ
เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านหรือพนักงานอื่นเพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ
หรือในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติ

ในส่วน of เจ้าหน้าที่ทหารเรือ นั้น พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการ
กระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการปราบปรามคน

ต่างด้าวที่เข้ามาหรือการนำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร โดยเฉพาะ ทางทะเลหรือทางลำน้ำซึ่งติดต่อกับต่างประเทศ หรือทางลำน้ำซึ่งออกทะเลได้เท่านั้น

ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมือง ซึ่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองนั้น ต้องเป็นกรณีที่พบบุคคลไม่ว่าจะเป็นคนไทย หรือคนต่างด้าว หรือยานพาหนะใดๆ กำลังเข้าสู่ราชอาณาจักรไทย โดยไม่เข้าตามช่องทางตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดที่ตั้งด่านตรวจคนเข้าเมืองแต่ละช่องทางให้บุคคลเข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักร และกำหนดให้บุคคลหรือพาหนะที่จะเข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักร ผ่านการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองในท้องถิ่นจังหวัดต่างๆ เท่านั้น ซึ่งหมายความว่าในการเข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักรนั้น หากบุคคลหรือยานพาหนะผ่านเข้าออกตามช่องทางที่กำหนดดังกล่าวจะเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ที่จะเป็นผู้พิจารณาอนุญาตหรือมีคำสั่งใดๆ แต่หากเป็นเรื่อง การเข้าหรือออกนอกราชอาณาจักร เป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 นอกช่องทางที่กำหนดแล้ว โดยทางทะเลหรือทางลำน้ำที่ติดต่อกับต่างประเทศ หรือทางลำน้ำออกสู่ทะเลได้เจ้าหน้าที่ทหารเรือจึงจะใช้อำนาจในการยึด ตรวจค้น หรือจับกุม ตามที่พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 กำหนดไว้

จ. กฎหมายเกี่ยวกับประมง (พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พุทธศักราช 2482 และพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490)

กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการประมง เขตการประมงไทยที่จับสัตว์น้ำ ตลอดจนการใช้เครื่องมือทำการประมง ข้อห้ามในการทำการประมง และการขออนุญาตทำการประมง เป็นกฎหมายที่พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล ฉบับที่แก้ไข พ.ศ.2534 ได้ให้อำนาจเพิ่มเติมขึ้นมาจากเดิมที่ไม่ได้ระบุไว้

พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 เป็น กฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้ทำการประมงในเขตการประมงไทย บุคคล หรือห้างหุ้นส่วนหรือ บริษัทจำกัดที่จะขออนุญาตทำการประมงในเขตการประมงไทยได้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจค้น จับกุม ตลอดจนการกระทำที่เป็นความผิดและมีบทกำหนดโทษ เมื่อมีการฝ่าฝืน พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประมง และเจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติ เจ้าหน้าที่ทหารเรือที่มีอำนาจตามกฎหมายนี้ ได้แก่ ผู้บังคับการเรือ หรือผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารแห่งราชนาวี ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” มีอำนาจ หรือขอบเขตแห่งอำนาจ ดังนี้คือ¹¹

- ตรวจค้นเรือลำหนึ่งลำใดที่ใช้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ในการประมงโดยละเมิดต่อพระราชบัญญัตินี้
- ยึดเครื่องมือที่ใช้ในการประมง เอกสาร หรือวัตถุพยานอื่นใด อันพึงใช้เป็นพยานหลักฐานในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งสัตว์น้ำที่พบอยู่ในเรืออันควรสงสัยว่าได้จับในเขตการประมงไทยด้วย
- จับ และยึดเรือ ที่ได้กระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจที่จะฟ่งเรือ หรือบังคับให้ผู้ควบคุมเรือกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อนำไปยังท่าเรือที่ใกล้ที่สุด ซึ่งเหมาะแก่การที่จะสอบสวนหรือทำการอย่างอื่นเพื่อฟ้องร้องตามกฎหมาย

มาตรา 4, 9 และ 10 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พุทธ ศักราช 2482

- สอบสวนความผิดอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ ที่ได้จับกุมหรือสั่งให้จับกุมโดยการสอบสวนต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสอบสวนตามข้อนี้แม้เจ้าหน้าที่ ทหารเรือจะมีอำนาจสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดได้ก็ตาม แต่ก็อาจจะดำเนินการสอบสวนเพียงใน ขั้นตอนเท่านั้น คือ เป็นการสอบสวนเบื้องต้นเพียง เพื่อเป็นหลักฐานให้รู้ว่าเป็นเรือของใคร ใครเป็นผู้ควบคุม และพฤติการณ์ในการกระทำความผิดเหล่านี้เป็นต้น จากนั้นก็รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมด รวมทั้งของกลาง (ถ้า มี) ส่งพนักงานสอบสวนที่ใกล้ที่สุดเพื่อดำเนินการสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อไป

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจับสัตว์น้ำ กำหนดที่จับ สัตว์น้ำ การจดทะเบียนและอนุญาตให้จับสัตว์น้ำ การควบคุมและห้ามมิให้จับสัตว์น้ำ

ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 ได้ให้คำนิยามความหมายต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

12

1. “สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในน้ำหรือมีวงจรชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำ หรือ อาศัยอยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมถึงเช่น ปลา กุ้ง ปู แมงดาทะเล หอย เต่า กระจัง ตะพาบน้ำ จระเข้ รวมทั้งไข่ของสัตว์ น้ำนั้น สัตว์น้ำจำพวกเลี้ยงลูกด้วยนม ปลิงทะเล ฟองน้ำ หินปะการัง กัลปังหา และสาหร่ายทะเล ทั้งนี้ รวมทั้ง ซากหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์น้ำเหล่านั้น และหมายความรวมถึงพันธุ์ไม้น้ำ ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกา ระบุชื่อ

2. “ที่จับสัตว์น้ำ” หมายความว่า ที่ซึ่งมีน้ำขัง หรือไหล เช่น ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ป่า เป็นต้น และหาดทั้งปวง บรรดาซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งป่าไม้และพื้นดินซึ่งท่วมในฤดูน้ำ ไม่ว่าจะเป็ยสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์และภายในเขตน่านน้ำไทย หรือน่านน้ำอื่นใดซึ่งประเทศไทยใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการทำการประมง โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่ามีขอบเขตตามกฎหมายท้องถิ่นหรือ ธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสนธิสัญญา หรือด้วยประการใด

3. “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าหลวงประจำจังหวัดและนายอำเภอท้องที่ พนักงานประมงและผู้ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

4. “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการประมง

¹² มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490

สำหรับรัฐมนตรีที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีคำสั่งที่ 391/2533 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 ลงวันที่ 13 กันยายน 2533 แต่งตั้งให้ ผู้บังคับการเรือหลวงแห่งราชนาวิ ผู้ควบคุมเรือหลวงแห่งราชนาวิ และ ผู้บังคับหน่วยทหารแห่งราชนาวิ กองทัพเรือ ภายในที่จับสัตว์น้ำทุกแห่ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามมาตรา 56, 57 และ 59 แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 ภายในเขตที่กำหนด

ข. กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด (พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533)

อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดนี้เป็นการใช้อำนาจตามที่ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบาง อย่างทางทะเล พ.ศ.2490 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534 กล่าวคือ เป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งผู้ใดมีไว้ในครอบครอง ผลิต หรือจำหน่ายแล้ว เป็นความผิดตามกฎหมายยาเสพติดแต่ละฉบับ เพื่อ

นำออกนอกหรือเข้ามาในราชอาณาจักรทางทะเล ทางลำน้ำซึ่งติดต่อกับต่างประเทศหรือทางลำน้ำซึ่งออกไปสู่ทะเลได้ เจ้าหน้าที่ทหารเรือก็สามารถเข้าตรวจค้น จับยึดเรือ และผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิด ตลอดจนควบคุมตัวไว้ได้ ตามที่พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเลให้อำนาจไว้ ดังนั้นการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ จึงมีขอบเขตจำกัดกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานปราบปรามยาเสพติด (พนักงาน ป.ป.ส.) ตามที่กฎหมายยาเสพติดแต่ละฉบับกำหนด หรือตามที่สำนักงาน หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) แต่งตั้ง

1.2 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2540

เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เรือทุกลำที่เดินอยู่หรือจอดในน่านน้ำไทย ตลอดถึงแพ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดถึงทะเลที่จอดเรือ ทางเดินเรือและหน้าที่นายเรือ ช้อ บังคับให้ถือปฏิบัติอื่นๆ เช่น การจอดเรือ การผูกเรือ ทุ่นและเครื่องสำหรับผูกจอดเรือ การล่องลำลำแม่น้ำ เป็นต้น และมีข้อบังคับว่าด้วยการใช้อำนาจทำโทษสำหรับความผิด ลักษณะโทษและลักษณะรับผิดชอบทางแพ่ง และข้อบังคับทั่วไปสำหรับเมื่อมีเหตุเรือโดนกัน

ผู้มีอำนาจปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว คือ เจ้าท่า ซึ่งหมายถึง อธิบดีกรมเจ้าท่า หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมเจ้าท่ามอบหมายให้ทำการออกใบอนุญาต¹³ ซึ่งอธิบดีกรมเจ้าท่าได้มอบหมายอำนาจ “เจ้าท่า” ให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือชั้นสัญญาบัตร ในตำแหน่งบัญชาการกองเรือยุทธการ ผู้บัญชาการกองเรือภาค ผู้บัญชาการกองเรือ ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับการเรือ และผู้ควบคุมเรือ ให้มีอำนาจดังนี้¹⁴

- ยึดใบอนุญาตใช้เรือหากตรวจพบว่ามีการใช้เรือที่ไม่ได้รับอนุญาต หรือใช้เรือที่ใบอนุญาตหมดอายุแล้ว หรือใช้เรือผิดไปจากเขตท่าเรือ ตำบลเดินเรือ ที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตใช้เรือ นำใบอนุญาตที่ยึดไว้ ส่งมอบกรมเจ้าท่า เจ้าท่าเขต หรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเพื่อเปรียบเทียบปรับต่อไป

- ขึ้นไปบนเรือทุกลำ เพื่อตรวจดูใบอนุญาต สำหรับใช้เรือและดูว่ามีการทำผิดข้อบังคับตามกฎหมายนี้หรือไม่

- สั่งห้ามใช้เรือ กรณีตรวจพบว่าเรือบรรทุกคนโดยสารหรือบรรทุกทุกสินค้าลำใดอยู่ในสภาพไม่ปลอดภัยต่อคนโดยสาร หรือไม่เหมาะสมกับสภาพการใช้ พร้อมกับส่งหลักฐานการสั่งห้ามให้กับกรมเจ้าท่า เจ้าท่าเขต หรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเปรียบเทียบปรับ

- สั่งงดใช้ประกาศนียบัตร หรือใบอนุญาตใช้เรือของผู้นำร่อง นายเรือ ตันหน สร้างเรือ ได้กึ่ง นายท้าย คนถือท้าย ตันกล หรือคนใช้เครื่อง หากบุคคลดังกล่าวหย่อนความสามารถ ประพฤติตนไม่สมควร แก่หน้าที่ ปล่อยปละละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการเดินเรือ หรือหน้าที่ของตน

1.3 พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2540

บัญญัติเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีศุลกากร สำหรับการนำสินค้าเข้ามาในประเทศ และการส่งสินค้าออกไปนอกประเทศ การกำหนดการนำสินค้าเข้า หรือส่งออก อำนาจหน้าที่

¹³ มาตรา 5 ของพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2540

¹⁴ คำสั่งกรมเจ้าท่า ที่ 151, 152/2533 ลง 16 ก.พ.36 และ มาตรา 9, 13, 155, 158, 170, 175 และ 291 ของพระราชบัญญัติ

ของพนักงานศุลกากร วิธีการศุลกากร ความผิดและโทษ ของการฝ่าฝืน โดยสินค้าที่มีข้อห้ามหรือข้อบังคับ เพื่อควบคุมการนำเข้าหรือส่งออก เรียกว่า “ของต้องห้าม” ซึ่งได้แก่ ของที่ห้ามนำเข้า หรือส่งออกเช่น วัตถุลามก ของที่มีเครื่องหมายการค้าปลอม ของที่มีการแสดงถิ่นกำเนิดอันเป็นเท็จ เป็นต้น และ “ของต้องกักตุน” ได้แก่ ของที่มีข้อบังคับเพื่อควบคุมการนำเข้าหรือส่งออก เช่น สินค้าบางอย่างต้องมีใบอนุญาตกระทรวงพาณิชย์ ทองคำต้องมีใบอนุญาตจากกระทรวงการคลัง อาวุธปืนต้องมีใบอนุญาตจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้แต่งตั้ง เจ้าหน้าที่ทหารเรือชั้นสัญญาบัตรประจำการในตำแหน่งผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับกองเรือ ผู้ควบคุมเรือ และนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตรประจำการในกองเรือ หมวดเรือ หมู่เรือ และเรือในขณะออกปฏิบัติหน้าที่ราชการกับเรือของกองทัพเรือ¹⁵ เป็นพนักงานศุลกากร โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้¹⁶

- ป้องกันและปราบปรามการลักลอบหนีศุลกากรทางทะเลและลำน้ำ รวมทั้งมีอำนาจที่จะไล่ติดตามจับกุมการกระทำผิดขึ้นฝั่งได้ด้วย

- ตรวจค้น ยึด หรือจับกุมการลักลอบหนีศุลกากร สั่งให้รอด เรือ ยานพาหนะอื่นหยุดเพื่อตรวจค้น

- เมื่อมีการตรวจค้น ยึด หรือจับกุมการลักลอบหนีศุลกากรทุกครั้ง ให้จัดทำบันทึกแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจค้น ยึด และจับกุมไว้ด้วย หากมีผู้ต้องหาให้นำส่งมอบและกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ส่วนของกลางให้ส่งมอบให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรเก็บรักษาไว้

- ในการสั่งให้เรือหยุดหากเรือที่สั่งไม่หยุด เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจที่จะยิงเรือที่หนีได้ เมื่อมีการยิงปืนเป็นอาณัติสัญญาณเตือนก่อนแล้วยังไม่ยอมหยุด

1.4 กฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ (พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484, พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504)

เป็นกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ที่กำหนดให้มี “พนักงานเจ้าหน้าที่” ซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามบท

¹⁵ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหารเรือ เป็นพนักงานศุลกากร ลง 18 เมษายน 2517 และคำสั่งกรมศุลกากร ที่ 93/2517 ลง 8 พฤษภาคม 2517 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหารเรือ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่

¹⁶มาตรา 19, 20, 23 ของพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2540 บัญญัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศ แต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการเรือ ผู้ควบคุมเรือ และผู้บังคับหน่วยทหารเรือตามที่กองทัพเรือจะกำหนด เป็น “พนักงานเจ้าหน้าที่” ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504¹⁷ มีอำนาจหน้าที่สำคัญ 2 ประการ คือ

- มีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายกำหนด เช่น ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 กำหนดให้มีอำนาจอนุญาตให้นำไม้หวงห้าม เก็บหาของป่าหวงห้าม ค่าหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งของป่าหวงห้าม นำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ แปรรูปไม้ ตั้งโรงค้าไม้แปรรูป มีไว้ซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้ที่ทำด้วยไม้หวงห้าม แผ้วถางป่า ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 มีอำนาจอนุญาตให้นำไม้นอกประเภทหวงห้าม เก็บหาของป่าที่มีไซของป่าหวงห้าม และตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 มีอำนาจอนุญาตให้ดำเนินกิจการเพื่อหาประโยชน์ เขตอุทยานแห่งชาติที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาพของที่ดินหรือป่าไม้ได้

- เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

1.5 กฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน (พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน ฉบับที่ 2 พ.ศ.2537 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 และ พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537)

เป็นกฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน 4 ฉบับ ที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีคำสั่งแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือ ซึ่งเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร ยศตั้งแต่เรือตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไปเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ และเป็นพนักงานตรวจแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว¹⁸ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้¹⁹

¹⁷ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลง 26 สิงหาคม 2534

¹⁸คำสั่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ 136-139/2539 ลง 16 กรกฎาคม 2539

¹⁹มาตรา 63, 67, 68 ของพระราชบัญญัติจัดหาและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ.2528

มาตรา 104, 105, 139 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2540

มาตรา 30 ของพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521

มาตรา 57, 60 ของพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537

- ระวังการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ของผู้ซึ่งไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการไปทำงาน หรือฝึกงานในต่างประเทศเท่าที่จำเป็นตามพหุติการณแห่งกรณี

- เข้าไปในสำนักงาน หรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดหางานในเวลากลางวัน หรือในขณะที่ทำการเพื่อตรวจสอบและควบคุมตามกฎหมาย

- ยึดหรืออายัดสมุดทะเบียนบัญชี เอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัด หางาน ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่ามีกรกระทำผิดตามกฎหมาย

- เรียกหรือสั่งให้ผู้รับอนุญาต ผู้จัดการ ตัวแทนจัดหางาน ลูกจ้าง คนหางานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำ หรือข้อเท็จจริง หรือส่งเอกสาร หรือหลักฐานอื่นใด เพื่อประกอบ การพิจารณา

- เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

- ออกคำสั่งให้ปรับปรุงสภาพแวดล้อม ในการทำงานในอาคารสถานที่ แก๊ซ เครื่องจักร อุปกรณ์ให้เหมาะสมถูกต้อง รวมทั้งสั่งให้หยุดใช้เครื่องจักรอุปกรณ์ทั้งหมดหรือชั่วคราว

- เข้าไปในสถานประกอบการหรือสำนักงานของนายจ้าง สถานที่ทำงานของลูกจ้างในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการเพื่อตรวจ สอบ หรือสอบถามข้อเท็จจริง ตรวจสอบทรัพย์สิน เอกสารหลักฐาน ถ่ายภาพ ถ่ายสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน การจ่ายค่าจ้าง ทะเบียนลูกจ้าง การจ่ายเงินสมทบ นำเอกสารที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบ

- ยึด อายัดหรือขายทอดตลาดทรัพย์สิน

1.6 พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535)

กฎหมายฉบับนี้ออกมาใช้บังคับ เพื่อคุ้มครองดูแลรักษาการบูรณะและการซ่อมแซม โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ มิให้ถูกลักลอบขุดค้น และทำลาย โบราณสถาน ลักลอบนำ หรือส่งโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่มีคุณค่าทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดีออกนอกราชอาณาจักร หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายนี้ ได้แก่ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ โดยมี “พนักงาน

เจ้าหน้าที่” แต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติ เจ้าหน้าที่ที่ทหารเรือที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ได้แก่ผู้มีตำแหน่งผู้บังคับการเรือ ผู้ควบคุมเรือและผู้ บังคับหน่วยทหารเรือตามที่กองทัพเรือกำหนด²⁰ ทั้งนี้ให้มีอำนาจหน้าที่เฉพาะตามมาตรา 10 ทวิ มาตรา 21 และ

²⁰คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศก 817/2536 ลง 16 สิงหาคม 2536

มาตรา 21 ทวิ แห่งพระราชบัญญัตินี้เท่าที่ การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าว นั้น สืบเนื่องมาจากกรณีเกิดปัญหาการลักลอบงมวัตถุโบราณในทะเลหรือในบริเวณ อ่าวไทย ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2534 โดยมีเรือต่างชาติจดทะเบียนในประเทศปานามา และชักธงปานามา ชื่อ ออสเตรเลีย ไทด์ (AustraliaTide) ของบริษัทไดวี่คองสตรัคชั่น ประเทศออสเตรเลีย และฮ่องกง มีลูกเรือประมาณ 40 คน เข้าลักลอบงมวัตถุโบราณ ซึ่งบรรทุกอยู่ในเรือสำเภาโบราณที่จมอยู่ในอ่าวไทยห่างจากฝั่งไปทางทิศใต้ของ อำเภอสตึบ จังหวัดชลบุรี ประมาณ 60 ไมล์ทะเล ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ขึ้น เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามบทบัญญัตินี้ได้รับมอบหมายมา เพื่อให้การคุ้มครอง ดูแลรักษาโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้²¹

- มีอำนาจเข้าไปในโบราณสถานเพื่อตรวจดูว่าได้มีการซ่อมแซม แก้ไข เปลี่ยน แปลง รื้อ ถอน ต่อเติม ทำลาย เคลื่อนย้ายโบราณสถาน หรือส่วนต่าง ๆ ของโบราณสถาน หรือมีการขุดค้นสิ่งใด ๆ หรือ ปลุกสร้างอาคารภายในบริเวณโบราณสถานหรือไม่ ในการนี้ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจยึด หรืออายัดวัตถุ ที่มีเหตุอันสมควรสงสัยว่าจะเป็นวัตถุที่ได้มาจากการขุดค้นในบริเวณโบราณสถานได้ ในการตรวจยึด หรือ อายัดดังกล่าว ให้กระทำไ้ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก และเมื่อดำเนินการตรวจยึดหรืออายัดแล้ว ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้รายงานต่ออธิบดี ในเขตจังหวัดอื่น ให้รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและอธิบดี เพื่อทราบ

- มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ผลิต สถานที่ทำการค้า สถานที่แสดง หรือสถานที่เก็บรักษา โบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุ หรือสิ่งเทียมโบราณวัตถุ หรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุ ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระ อาทิตย์ตก หรือระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจดูว่าได้มีการปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ หรือเพื่อ ตรวจดูว่ามีโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุ หรือสิ่งเทียมโบราณวัตถุ หรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุที่ได้มาโดยมิชอบด้วย กฎหมาย หรือมีสิ่งเทียมโบราณวัตถุ หรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุที่ได้ปฏิบัติตามประกาศที่อธิบดีกำหนดอยู่ใน สถานที่นั้นหรือไม่ และในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีได้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ หรือมี โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ หรือสิ่งเทียมโบราณวัตถุ หรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือ สิ่งเทียมโบราณวัตถุ หรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุที่ได้ปฏิบัติตามประกาศที่อธิบดีกำหนดมีอำนาจยึด หรืออายัด โบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุ หรือสิ่งเทียมโบราณวัตถุ หรือสิ่งเทียมศิลปวัตถุนั้น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีได้

²¹มาตรา 10 ทวิ มาตรา 21 และมาตรา 21 ทวิ ของพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535)

- ในการปฏิบัติหน้าที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วแต่กรณี ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อเจ้าของ ผู้ครอบครอง ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานที่ทำการตรวจสอบ และให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง ผู้รับใบอนุญาต หรือผู้ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวอำนวยความสะดวกตามสมควร โดยบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.7 พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490

เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจับสัตว์น้ำ กำหนดที่จับสัตว์น้ำ การจดทะเบียนและอนุญาตให้จับสัตว์น้ำ การควบคุมและห้ามมิให้จับสัตว์น้ำ

ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 ได้ให้คำนิยามความหมายต่างๆ ที่สำคัญดังนี้ ²²

1. “สัตว์น้ำ” หมายความว่า สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในน้ำหรือมีวงจรชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำ หรืออาศัยอยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมถึงเช่น ปลา กุ้ง ปู แมงดาทะเล หอย เต่า กระ ตะพาบน้ำ จระเข้ รวมทั้งไข่ของสัตว์น้ำนั้น สัตว์น้ำจำพวกเลี้ยงลูกด้วยนม ปลิงทะเล ฟองน้ำ หินปะการัง กัลปังหา และ สาหร่ายทะเล ทั้งนี้รวมทั้งซากหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์น้ำเหล่านั้น และหมายความรวมถึงพันธุ์ไม้น้ำ ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีการะบุชื่อ

2. “ที่จับสัตว์น้ำ” หมายความว่า ที่ซึ่งมีน้ำขังหรือไหล เช่น ทะเล แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ปอ เป็นต้น และหาดทั้งปวง บรรดาซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งป่าไม้และพื้นดินซึ่งท่วมในฤดูน้ำไม่ว่าจะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือที่ดินอันบุคคลถือกรรมสิทธิ์ และภายในเขตน่านน้ำไทยหรือน่านน้ำอื่นใดซึ่งประเทศไทยใช้อยู่หรือมีสิทธิที่จะใช้ต่อไปในการทำการประมง โดยที่น่านน้ำเหล่านั้นปรากฏโดยทั่วไปว่ามีขอบเขตตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณีหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือตามสนธิสัญญา หรือด้วยประการใด

3. “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าหลวงประจำจังหวัดและนายอำเภอท้องที่พนักงานประมงและผู้ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

4. “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการประมง

สำหรับรัฐมนตรีที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ คือ รัฐมนตรีว่าการ

เกษตรและสหกรณ์

กระทรวง

²² มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490

อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีคำสั่งที่ 391/2533 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 ลงวันที่ 13 กันยายน 2533 แต่งตั้งให้ ผู้บังคับการเรือหลวงแห่งราชนาวิก ผู้ควบคุมเรือหลวงแห่งราชนาวิก และผู้บังคับหน่วยทหารแห่งราชนาวิก กองทัพเรือ ภายในที่จับสัตว์น้ำทุกแห่ง เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามมาตรา 56, 57 และ 59 แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 ภายในเขตที่กำหนด

1.8 พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481

พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจดทะเบียนเรือ การโอนกรรมสิทธิ์ การจำนองเรือ สิทธิ และหน้าที่พิเศษของเรือไทย การแต่งตั้งเจ้าพนักงานมีอำนาจในการตรวจค้น จับกุม การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ความผิดตลอดจนบทลงโทษ เมื่อมีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเรือ และเจ้าหน้าที่ทหารเรือที่เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ พ.ศ. 2481 ตลอดมาจนบัดนี้ เจ้าหน้าที่ทหารเรือที่มีอำนาจตามกฎหมายนี้ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้²³

- จับผู้ใดที่ทำความผิด ตามพระราชบัญญัติเรือไทย ฯ หรือความผิดที่เกิดขึ้นในเรือไทยได้ โดยไม่ต้องมีหมายจับ แต่ต้องจับด้วยตนเอง และต้องเป็นกรณีที่สามารถออกหมายจับหรือจับได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78

- ค้นในทิวไรฐาน ในกรณีที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติเรือไทย ฯ หรือความผิดที่เกิดขึ้นในเรือไทยได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องค้นด้วยตนเอง และต้องเป็นในกรณีที่สามารถออกหมายค้นหรือค้นได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- กักเรือ หรือยึดเอกสารเกี่ยวกับเรือ หรือทั้งสองประการ เมื่อมีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติเรือไทย มาตรา 11 มาตรา 20 วรรคหนึ่ง มาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 38 วรรคหนึ่ง มาตรา 40 มาตรา 41 วรรคหนึ่ง มาตรา 47 เงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด มาตรา 47 ทวิ มาตรา 48 มาตรา 49 มาตรา 50 มาตรา 51 หรือมาตรา 53 และในกรณีความผิดอื่นใดที่เกิดขึ้นในเรือ และมีอัตราโทษจำคุก ตามกฎหมายอย่างต่ำสิบปี หรือสูงกว่านั้น

²³ มาตรา 55, 56, 57 ของพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481

การกักหรือยึดนี้จะกระทำเกินกว่า 2 วัน โดยมีได้รับอนุญาตจากศาลมิได้ การนับระยะเวลานั้น ถ้าเรืออยู่ในเมืองท่าไทยให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่กักเรือหรือยึดเอกสาร ถ้าเรือมิได้อยู่ในเมืองท่าไทยให้นำเรือเข้าในท่าเรือไทยโดยด่วน และระยะเวลานั้นให้นับตั้งแต่วันที่เรือถึงเมืองท่าไทย ถ้าจะขยายเวลากักเรือหรือยึดออกไปเกินกว่า 2 วัน ให้ยื่นคำร้องต่อศาลภายในระยะเวลาเช่นว่านั้น

1.9 พระราชกำหนดควบคุมสินค้าตามชายแดน พ.ศ.2524

เป็นกฎหมายควบคุมปริมาณสินค้าที่มีไว้ในครอบครอง การจำหน่าย การเก็บรักษา และการขนย้ายสินค้า ตามที่ได้มีประกาศควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตควบคุมในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดตามชายแดน หรือส่วนหนึ่งส่วนใดในน่านน้ำของประเทศ เป็นเขตควบคุม และมีอำนาจกำหนดชนิด หรือประเภทสินค้าใดเป็นสินค้าควบคุมในเขตนั้น²⁴ ทั้งนี้เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมสินค้าตามชายแดน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันหรือปราบปรามการแทรกซึมบ่อนทำลาย ป้องกันหรือปราบปรามการกระทำอันกระทบกระเทือนต่อความมั่นคง หรือความสงบเรียบร้อยตามชายแดน หรือเพื่อมิให้เป็นประโยชน์ต่อบุคคล อันจะเป็นภัยต่อประเทศ²⁵ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจะแต่งตั้งนายทหารยศตั้งแต่พลตรี พลเรือตรี พลอากาศตรีขึ้นไป หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการ โดยให้ผู้อำนวยการมีอำนาจดังนี้²⁶

- กำหนดมาตรการต่างๆ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการของแต่ละจังหวัดที่อยู่ในเขตควบคุมตามประกาศดังต่อไปนี้
- กำหนดจำนวน หรือปริมาณสินค้าควบคุม ซึ่งบุคคลจะมีไว้ในครอบครองหรือมีไว้ เพื่อใช้หรือจำหน่ายได้ ตามความจำเป็น และจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดด้วยก็ได้
- กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจำหน่าย การเก็บรักษาและการขนย้ายสินค้าควบคุม
- ดำเนินการอื่นใด เกี่ยวกับสินค้าควบคุม เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชกำหนดนี้

²⁴ มาตรา 7 ของพระราชกำหนดควบคุมสินค้าตามชายแดน พ.ศ.2524

²⁵มาตรา 6 ของพระราชกำหนด

²⁶มาตรา 8, 10 ของพระราชกำหนด

การกำหนดดังกล่าวให้ทำเป็นประกาศปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการตำบล และที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นเขตควบคุมอยู่ในท้องที่

- แต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตร ซึ่งมียศตั้งแต่ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรีขึ้นไปหรือข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป หรือข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไปเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามความจำเป็น โดยผู้อำนวยการและพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายนี้ จะมีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมีอำนาจในการ²⁷

- เข้าไปตรวจค้นในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ได้ตลอดเวลาเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้

- ตรวจค้นบุคคลใดๆ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายนี้

- ตรวจค้นยานพาหนะที่จะเข้ามาใน หรือออกนอกเขตควบคุมได้ตลอดเวลา และ สั่งเจ้าของ หรือผู้ควบคุมยานพาหนะให้หยุดจอด หรือนำยานพาหนะไปยังที่หนึ่งใด เพื่อตรวจค้น และสั่งการ ตามที่เห็นสมควร

- สั่งบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานอื่น เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าถ้อยคำบัญชีเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว จะมีประโยชน์แก่การดำเนินการตามพระราชกำหนดนี้

- ยึด หรืออายัดสินค้า เอกสารหลักฐาน ยานพาหนะ หรือสิ่งของใดๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้

- จับ ควบคุม และสอบสวนหรือส่งผู้ต้องหาไปยังพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการต่อไป การสั่งเจ้าของ หรือผู้ควบคุมยานพาหนะ ให้หยุดจอดหรือนำยานพาหนะไปยังที่หนึ่งใด ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก หรือกฎหมายเกี่ยวกับการเดินเรือ หรือกฎหมายอื่นว่าด้วยการนั้นแล้วแต่กรณี

- ควบคุมตัวผู้ต้องหา ซึ่งกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ไม่ว่าจะมีข้อหากระทำความผิดต่อกฎหมายอื่นด้วยหรือไม่ก็ตามเพื่อทำการสอบสวน ได้ไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้ต้องหาถูกจับ

²⁷มาตรา 15, 16 ของพระราชกำหนด

สำหรับพื้นที่ที่ได้มีการประกาศให้เป็นเขตควบคุมตามกฎหมายนี้ มีอยู่หลายจังหวัดด้วยกัน ตามแนวเขตชายแดนของประเทศ รวมถึงท้องที่บางส่วนของจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด ซึ่งมีหน่วยกำลังของกองทัพเรือรับผิดชอบอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวด้วย โดยมีการแต่งตั้งให้ผู้บัญชาการกองกำลังป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด (ผบ.กปช.จต./ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ผบ.นย.) เป็นผู้อำนวยการตามกฎหมายนี้

1.10 พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530

พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้ “เจ้าหน้าที่ทหารเรือ” มีอำนาจในการป้องกัน และระงับการกระทำที่เป็นการก่อวินาศกรรมต่อสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้คำนิยามสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลไว้ว่า หมายถึง

- สิ่งติดตั้งเดี่ยวหรือมากกว่านั้น ที่สร้างขึ้นหรือติดตั้งอย่างชั่วคราวหรือถาวรในเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือไหล่ทวีปของราชอาณาจักรไทย เพื่อวัตถุประสงค์ในการผลิต หรืออำนวยความสะดวกในการผลิตปิโตรเลียม

- ให้หมายความรวมถึงเรือ แท่นลอย หรือโครงสร้างอื่นใดที่อยู่ประจำและเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตหรืออำนวยความสะดวกในการผลิตปิโตรเลียมในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือไหล่ทวีปของราชอาณาจักรไทย²⁸

สถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล ตลอดจนระบบท่อที่ใช้ในกระบวนการผลิตทั้งหลายนั้น ตั้งอยู่นอกทะเลอาณาเขตของประเทศไทยเกือบทั้งสิ้น และมีบริษัทต่างประเทศได้รับสัมปทานเป็นผู้ดำเนินการผลิตปิโตรเลียมแต่ถึงแม้จะอยู่นอกราชอาณาจักร ประเทศไทยก็มีอำนาจในการคุ้มครองทรัพย์สินนั้นได้โดยหลักของอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ.1958 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ที่ได้ให้สิทธิรัฐชายฝั่งที่จะสร้างและบำรุงรักษาสิ่งติดตั้งกลอุปกรณ์อื่น ๆ บนไหล่ทวีป เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งจัดตั้งเขตปลอดภัยรอบสิ่งติดตั้ง และกลอุปกรณ์เช่นว่านั้นและดำเนินมาตรการที่จำเป็น เพื่อการคุ้มครองสิ่งติดตั้งและกลอุปกรณ์เหล่านั้น และต่อมาประเทศไทย ได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2524 เพื่อใช้สิทธิอธิปไตยในการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ตามกฎหมายระหว่างประเทศอีกด้วย รัฐบาลได้มองเห็นความ

²⁸ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530

สำคัญในการคุ้มครองสถานที่ผลิตปิโตรเลียมเหล่านั้นในทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ จึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการดำเนินการป้องกันและระงับการกระทำที่เป็นการก่อกวนกิจกรรมสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล โดยให้มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น เพื่อส่งสำนวนให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดำเนินการต่อไป

ตามกฎหมายฉบับนี้ สถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลและเขตปลอดภัยให้ถือว่าอยู่ในราชอาณาจักรและการกระทำผิดตามกฎหมายไทยที่เกิดขึ้น บน เหนือ หรือใต้สถานที่ผลิตปิโตรเลียมให้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักรไทย ผู้กระทำผิดจะต้องรับโทษในประเทศไทยด้วย โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้นำคดีขึ้นพิจารณาในศาลอาญา แต่ถ้าหากได้มีการสอบสวนในท้องที่เขตอำนาจของศาลใด แล้วให้นำคดีขึ้นชำระในศาลนั้นได้ด้วย²⁹

สำหรับเขตปลอดภัยที่อยู่โดยรอบสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลนั้นจะมีระยะ 500 เมตร โดยวัดจากแต่ละจุดของรอบด้านนอกของสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล ตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจออกประกาศในราชกิจจานุเบกษาได้ดังนี้

- กำหนดหรือยกเลิกเขตที่ตั้งและเขตปลอดภัยของสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล
- กำหนดหรือยกเลิกเขตที่รวมทั้งอุปกรณ์ของท่อที่ใช้ในกระบวนการผลิตปิโตรเลียมซึ่งเชื่อมโยงกันระหว่างสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลที่อยู่นอกเขตปลอดภัย³⁰

เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้ประกาศเขตปลอดภัยแล้ว พระราชบัญญัติได้ห้ามมิให้เรือเดินเข้าไปในเขตปลอดภัย นอกจากนี้จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากอธิบดีกรมทรัพยากรธรณี มิฉะนั้นแล้วก็จะมีคามผิด ซึ่งมีทั้งโทษจำคุกและปรับ เว้นแต่จำเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือประสบภัยอันตรายร้ายแรง³¹

อย่างไรก็ดีพระราชบัญญัตินี้ได้ยกเว้นมิให้ใช้บังคับแก่

- เรือของทางราชการ ไม่ว่าจะ เป็นเรือของหน่วยราชการใด
- เรือของผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมในเขตท้องที่นั้น
- เรือของผู้รับจ้าง ซึ่งได้ทำสัญญาจ้างเหมาสัมปทานปิโตรเลียม

²⁹ มาตรา 6, 23 ของพระราชบัญญัติ

³⁰ มาตรา 5 ของพระราชบัญญัติ

³¹ มาตรา 9 ของพระราชบัญญัติ

นอกจากนั้น เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้ประกาศกำหนดเขตท่อ รวมทั้ง อุปกรณ์ของท่อที่ใช้ในกระบวนการผลิตปิโตรเลียม หรือมีการประกาศกำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียม กฎหมายได้บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดทอดสมอ หรือเกาะสมอหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันอาจเป็นอันตราย ต่อท่อที่ใช้ในกระบวนการผลิตปิโตรเลียม หรือท่อที่ใช้ในระบบการขนส่งจากสถานที่ผลิตมาถึงชายฝั่ง รวมทั้ง ห้ามเดิน หรือข้ามท่อ หรืออุปกรณ์ของท่อดังกล่าวโดยมิได้ชักสมอขึ้นพ้นจากน้ำจนแลเห็นได้อีกด้วย³²

เจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายนี้ ได้แก่ นายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองเรือ ผู้บัญชาการกองเรือ ยุทธการ ผู้บัญชาการทหารเรือ และนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตรที่ผู้บัญชาการทหารเรือประกาศแต่งตั้ง โดย เจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ดังนี้³³

- มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น เพื่อป้องกันและระงับการกระทำที่เป็นการก่อวินาศกรรมใน สถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลโดยทั่วไป และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแล้วกฎหมายยังได้ให้ เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น เกี่ยวกับการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้ กระทำ บน เหนือ หรือใต้สถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล หรือในเขตปลอดภัย

- สั่ง หรือบังคับให้เรือหรืออากาศยานที่ใช้หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะใช้หรือได้ใช้ ในการ ก่อวินาศกรรมสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลหรือเรือหรืออากาศยานที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควร สงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า ได้กระทำความผิดหรือหยุดหรือไปยังที่แห่งใด แห่งหนึ่ง หรือลงยังสนามบิน หรือที่ขึ้นลงชั่วคราวแห่งใดแห่งหนึ่ง และในกรณีจำเป็นเพื่อดำเนินการดังกล่าว เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจใช้อาวุธประจำเรือหรืออากาศยานบังคับได้ เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือสั่งหรือบังคับให้ เรือหรืออากาศยานหยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่งหรือลงยังสนามบินหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวแห่งใดแห่งหนึ่ง ดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจปฏิบัติต่อเรือหรืออากาศยาน ผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยาน และบุคคล ในเรือ หรือ อากาศยานดังต่อไปนี้

(1) ตรวจและค้นเรือหรืออากาศยาน

³² มาตรา 10 ของพระราชบัญญัติ

³³ มาตรา 7, 12, 13, 18, 20, 21 ของพระราชบัญญัติ

(2) สอบสวนผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานและบุคคลในเรือ หรืออากาศยาน

(3) ถ้าการตรวจค้นเรือ หรืออากาศยานหรือการสอบสวนมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการก่อวินาศกรรม หรือได้มีการก่อวินาศกรรม หรือเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดตามมาตรา 8 หรือฝ่าฝืนมาตรา 9 หรือมาตรา 10 ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดนั้น ไว้เพื่อสอบสวนตลอดจนยึดเรือหรืออากาศยาน และสิ่งของที่จะใช้หรือใช้ในการกระทำความผิด แต่ห้ามควบคุมเรือหรืออากาศยาน ตลอดจนผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยาน หรือบุคคลในเรือหรืออากาศยานไว้เกินกว่าความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

- มีอำนาจไล่ตามติดพันเรือต่างชาติ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่า เรือนั้นได้ใช้ในการก่อวินาศกรรมสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล หรือได้ใช้ในการกระทำความผิดตามมาตรา 8 หรือฝ่าฝืนมาตรา 9 หรือ 10 ของพระราชบัญญัตินี้โดยอาศัยกฎเกณฑ์การไล่ตามติดพัน (HOT PURSUIT) ที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ.1958 หรืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 เป็นหลัก

1.11 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534

ความผิดฐานกระทำการอันเป็นโจรสลัด หมายถึง การเข้ายึด หรือควบคุมเรือลำใด โดยใช้กำลังหรือโดยขู่เข็ญว่าจะกระทำอันตรายต่อเรือหรือโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายต่อบุคคลในเรือนั้น หรือทำลายเรือ ทำให้เกิดความเสียหายแก่เรือ หรือกระทำการด้วยประการใดๆ อันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่เรือ หรือหน่วงเหนี่ยว กักขัง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย หรือชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์ ซึ่งกระทำในทะเลหลวงหรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะไม่ว่าจะเป็นของประเทศใด โดยบุคคลในเรือเอกชน หรืออากาศยานเอกชน ลำหนึ่งต่อเรือหรือบุคคลหรือทรัพย์สินในเรืออีกลำหนึ่งและได้กระทำไป เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของผู้กระทำนั้น เจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายนี้ ได้แก่ นายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ควบคุมเรือ ผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองเรือ ผู้บัญชาการกองเรือ ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน ผู้บัญชาการกองเรือยุทธการ ผู้บัญชาการทหารเรือ และนายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรซึ่งผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศแต่งตั้งในราชกิจจานุเบกษา³⁴ เจ้าหน้าที่ทหารเรือดังกล่าวมีอำนาจปฏิบัติการตามกฎหมายดังนี้³⁵

³⁴มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534

³⁵มาตรา 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13 ของพระราชบัญญัติ

- มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- ตรวจสอบเอกสารที่แสดงสิทธิในการชักธงในกรณีตรวจค้นเรือ หรืออากาศยานและ สอบถามพิสูจน์สัญชาติและทะเบียนเรือหรืออากาศยาน รวมทั้งมีอำนาจสั่งเรือหรือ อากาศยานให้หยุด หรือไปยังที่แห่งหนึ่งแห่งใด และกรณีจำเป็นอาจใช้อาวุธบังคับได้ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเรือหรืออากาศยาน ลำใดกระทำการอันเป็นโจรสลัด

- สืบสวนสอบสวนเบื้องต้นผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยาน และบุคคลในเรือหรืออากาศยาน บนที่กักขังค่าของผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องหรือยึดสิ่งของใด เพื่อเป็นพยานหลักฐาน ส่งมอบให้กับพนักงานสอบสวน

- ควบคุมเรือ อากาศยาน ผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานและบุคคลในเรือหรือ อากาศยาน ไว้ได้ในขณะอยู่ในทะเล ไม่เกินความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี แต่ต้องไม่เกิน 30 วัน ยกเว้นกรณี จำเป็นก็อาจขอขยายระยะเวลาควบคุมจากผู้บัญชาการทหารเรืออีกได้ และ เมื่อนำผู้ต้องหามาถึงที่ทำการบนฝั่งแล้วยังสามารถควบคุมตัวต่อได้อีก 12 วัน ก่อนส่งมอบให้กับพนักงานสอบสวน

- กรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น หรือการสอบสวนมีอำนาจ ควบคุมเรือหรืออากาศยานผ่านเขตเศรษฐกิจไม่ว่าของประเทศไทย หรือทะเลหลวงไปยังที่แห่งใดได้โดยผู้ใดจะ อ้างเหตุดังกล่าวมาร้องขอให้ปล่อยไม่ได้

- ในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ ไม่ต้องรับผิดชอบในส่วนตัวในบรรดาความเสียหายที่ เกิดขึ้น เว้นแต่ได้กระทำโดยจงใจให้เกิดความเสียหาย หรือโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

2. การบังคับใช้กฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิด ทางทะเล

รัฐทุกรัฐต่างมีอำนาจในการออกกฎหมายใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดที่ได้กระทำขึ้นในรัฐนั้น โดยในการ ออกกฎหมายมาบังคับใช้ต่อการกระทำความผิดของรัฐนั้นมีหลักการที่ได้รับการยอมรับปฏิบัติกัน 3 ประการ ได้แก่³⁶

³⁶ จิตติ ดิงศภัทย์. กฎหมายอาญาภาค 1 สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงจันทร์การพิมพ์, 2529, หน้า 99 -102.

อูดา สิงห์พันธ์. "กองทัพเรือในทศวรรษหน้า ศึกษาเฉพาะกรณีการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับความ ผิดทางทะเล." เอกสารประจำภาควิทยาลัยกองทัพเรือ. 30, 2541, หน้า 15.

1.) หลักดินแดน (Territorial Principle) ดินแดนนอกจากส่วนที่เป็นแผ่นดินแล้วยังรวมถึงส่วนที่เป็นทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) ซึ่งรัฐสามารถใช้อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) ด้วยคือ รัฐมีอำนาจ

อธิปไตยโดยสมบูรณ์ที่จะออกกฎหมายมาใช้บังคับกับการกระทำความผิดเกิดขึ้นภายในดินแดน หรืออาณาเขตของรัฐ เป็นการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐเหนืออาณาเขตของตน การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในอาณาเขตซึ่งถือเป็นราชอาณาจักรย่อมอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐที่จะปฏิบัติตามกฎหมายในการจับกุม และลงโทษผู้กระทำความผิดได้ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นบุคคลสัญชาติใดถือเป็นหลักทั่วไป เพราะความผิดอาญาย่อมกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของรัฐมาก กว่าที่อื่นการพิสูจน์ความผิดก็สามารถทำได้ง่าย นอกจากนั้นรัฐยังมีอำนาจออกกฎหมายให้มีผลใช้บังคับกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนอกอาณาเขตของตนด้วย หากการกระทำความผิดนั้น ส่วนหนึ่งส่วนใดกระทำในเขตที่เป็นราชอาณาจักรหรือผลอาจเกิดขึ้นในราชอาณาจักร³⁷

³⁷ ประมวลกฎหมายอาญาได้อาศัยหลักดังกล่าวบัญญัติกฎหมายไว้ในมาตรา 4, 5 และ 6 ดังนี้

มาตรา 4 “ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร ต้องรับโทษตามกฎหมายการกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร”

มาตรา 5 “ความผิดใดที่กระทำความผิดแต่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักรก็ดี ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักร โดยผู้กระทำประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือโดยลักษณะแห่งการกระทำ ผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักรหรือย่อมจะสังเกตเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักรก็ดี ให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

ในกรณีการตระเตรียมการ หรือพยายามกระทำการใดซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จผล จะเกิดในราชอาณาจักร ให้ถือว่ากระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร”

มาตรา 6 “ความผิดใดที่กระทำในราชอาณาจักร หรือที่ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร แม้การกระทำของผู้เป็นต้นการด้วยกัน ของผู้สนับสนุน หรือของผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ก็ให้ถือว่าผู้ต้นการ ผู้สนับสนุนหรือผู้ใช้ให้กระทำได้กระทำในราชอาณาจักร”

2.) หลักบุคคล (Personal Principle) เป็นหลักที่ให้อำนาจรัฐมีอำนาจอธิปไตยเหนือบุคคลสัญชาติของตนไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในราชอาณาจักรหรือนอกราชอาณาจักร รัฐมีอำนาจที่จะลงโทษบุคคลนั้นได้หากกระทำความผิดกฎหมายของรัฐ³⁸

³⁸ ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติกฎหมายโดยอาศัยหลักบุคคล ไว้ในมาตรา 8 และ 9 ดังนี้

มาตรา 8 “ผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร และ

(ก) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิดได้เกิดขึ้น หรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้
ลงโทษ หรือ

(ข) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย และผู้เสียหายได้ร้องขอให้
ลงโทษ

ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดดังระบุไว้ต่อไปนี้จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร คือ

(1) ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 217 มาตรา 218 มาตรา
221 ถึงมาตรา 223 ทั้งนี้เว้นแต่กรณีเกี่ยวกับมาตรา 220 วรรคแรกและมาตรา 224 มาตรา 226 มาตรา 228 ถึงมาตรา 232
มาตรา 237 และมาตรา 233 ถึงมาตรา 236 ทั้งนี้เฉพาะเมื่อเป็น กรณีต้องระวางโทษตามมาตรา 238

(2) ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 264 มาตรา 265 มาตรา 266 (1) และ (2) มาตรา 268
ทั้งนี้เว้นแต่กรณีเกี่ยวกับมาตรา 267 และมาตรา 269

(3) ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 276 มาตรา 280 และ มาตรา 285 ทั้งนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับ
มาตรา 276

(4) ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 288 ถึง มาตรา 290

(5) ความผิดต่อร่างกาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 295 ถึง มาตรา 298

(6) ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยหรือคนชรา ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 306 ถึง มาตรา 308

(7) ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 309 มาตรา 310 มาตรา 312 ถึง มาตรา 315 และ
มาตรา 317 ถึง มาตรา 320

(8) ความผิดฐานลักทรัพย์และชิงทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 334 ถึง มาตรา 336

(9) ความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 337 ถึง มาตรา 340

(10) ความผิดฐานขโมย ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 341 ถึง มาตรา 344 มาตรา 346 และ มาตรา 347

(11) ความผิดฐานยักยอก ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 352 ถึง มาตรา 354

(12) ความผิดฐานรับของโจร ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 357

(13) ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 358 ถึง มาตรา 360”

มาตรา 9 เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 147 ถึง มาตรา 166 และ
มาตรา 200 ถึง มาตรา 205 นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร

3.) หลักอำนาจลงโทษสากล (Universal Principle) ให้อำนาจรัฐออกกฎหมายลงโทษการกระทำ
ความผิดบางอย่างที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำ โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติของบุคคลหรือสถานที่ที่มีการกระทำ
ความผิดเกิดขึ้น โดยความผิดเหล่านั้นเป็นความผิดที่ทุกรัฐยอมรับกันว่ามีผลกระทบต่อทุกประเทศเป็นส่วนรวม
ดังนั้น สมควรที่ทุกรัฐจะต้องช่วยกันปราบปรามลงโทษผู้กระทำความผิดในความผิด เช่น การกระทำอันเป็นโจรสลัด
การปลอมแปลงเงินตรา การค้าเด็กและผู้หญิง การค้าทาส การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น³⁹

นอกเหนือจากหลักดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีหลักการอื่นที่ยอมรับกันอีก เช่น หลักป้องกัน (Protective Principle) ซึ่งยอมรับกันว่ารัฐมีอำนาจเหนือการกระทำความผิดบางประการซึ่งกระทำนอกเหนือหรือความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยไม่คำนึงว่าผู้กระทำความผิดจะมีสัญชาติของรัฐนั้นหรือไม่ และหลักสนธิสัญญา (Treaty Principle) ซึ่งเป็นหลักที่ยอมรับว่า รัฐหนึ่งสามารถออกและใช้กฎหมายของตนในดินแดนของอีกรัฐหนึ่งได้ หากรัฐเช่นนั้นยินยอมโดยความยินยอมจะอยู่ในรูปของข้อตกลงหรือสนธิสัญญา⁴⁰

เมื่อพิจารณาถึงหลักในการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ และอำนาจในการออกกฎหมายบังคับใช้แก่ผู้กระทำความผิดของรัฐดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับเขตพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทยที่มีการกำหนดไว้ ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 แล้ว การบังคับใช้ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทหลักที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ใช้ในการทำหน้าที่ป้องกันปราบปรามการกระทำความผิด เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตลอดจนสามารถแบ่งแยกออกได้ดังนี้

³⁹ ประมวลกฎหมายอาญานำหลักดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในมาตรา 7 “ผู้ใดกระทำความผิดดังระบุไว้ต่อไปนี้เป็นพระราชอาญาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร คือ

(1) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 107 ถึงมาตรา 129

(2) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 240 ถึงมาตรา 249 มาตรา 254 มาตรา 256 มาตรา 257 และมาตรา 266 (3) และ (4)

(2 ทวิ) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 282 และมาตรา 283

(3) ความผิดฐานชิงทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 339 และความผิดฐานปล้นทรัพย์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 340 ซึ่งได้กระทำในทะเลหลวง”

⁴⁰ อูดา สิงห์พันธ์. เรื่องเดียวกัน, หน้า 15 -16.

2.1 การบังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่ทางทะเลซึ่งถือเป็นราชอาณาจักร

พื้นที่ทางทะเลที่ถือว่าเป็นราชอาณาจักรของประเทศไทย โดยสมบูรณ์มีอยู่เพียง 2 ส่วน ส่วนแรก ได้แก่ บริเวณที่เป็นน่านน้ำภายใน (Internal Waters) ซึ่งได้แก่ บริเวณ ปากแม่น้ำ อ่าว แม่น้ำ ทะเลสาบ ท่าเรือ ตลอดจนบริเวณน่านน้ำที่อยู่ระหว่างฝั่งหรือแผ่นดินกับแนวน้ำลดต่ำสุด รวมทั้งอ่าวไทย ซึ่งถือว่าเป็นอ่าวประวัติศาสตร์ ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าของโดยสมบูรณ์ สำหรับส่วนที่สอง ที่ถือเป็นราชอาณาจักรไทย ได้แก่ พื้นที่ทางทะเลที่เรียกว่า ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) ซึ่งเป็นส่วนของทะเล หรือน่านน้ำที่อยู่ถัดออกไปจากเขตน่านน้ำภายใน ออกไปในทะเล มีระยะไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล พื้นที่ทั้งสองส่วนนี้กฎหมายระหว่าง

ประเทศว่าด้วยทะเล และกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ ยอมรับว่ารัฐเจ้าของมีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์เช่นเดียวกับดินแดน ดังนั้น ตามหลักการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนของรัฐ เจ้าหน้าที่ทหารเรือสามารถที่จะใช้อำนาจ ตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534) ปฏิบัติการสืบสวน สอบสวน ใช้อำนาจเท่าที่จำเป็นในการตรวจค้น บังคับผู้ควบคุมเรือ คนประจำเรือหรือขนส่งสิ่งของในเรือยึด จับเรือ ควบคุมผู้ต้องหา ตลอดจนให้หยุดเรือหรือนำเรือไปยังที่หนึ่งที่ได้ เมื่อมีการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมายดังที่ระบุไว้⁴¹ เกิดขึ้นในพื้นที่กล่าวได้อย่างเต็มที่ตามที่บัญญัติไว้

ซึ่งในทางปฏิบัติที่ผ่านมามีปัญหาเกิดขึ้นน้อย เพราะนอกจากจะมีพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว ยังสามารถใช้ประมวลกฎหมายอาญา ตลอดจนกฎหมายอื่นๆ บังคับต่อผู้กระทำความผิดหรือความผิดที่เกิดขึ้น ในเขตพื้นที่ดังกล่าวได้ด้วย นอกจากนี้ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดนอกจากเจ้าหน้าที่ทหารเรือแล้ว เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น เช่น ตำรวจน้ำ กรมประมง กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า เป็นต้น ก็มีขีดความสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายแต่ละฉบับที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ทำหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดได้เป็นอย่างดี

⁴¹มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534)

2.2 การบังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่ทางทะเลซึ่งถือเป็นเขตนอกราชอาณาจักร

พื้นที่ทางทะเลที่ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล กำหนดว่ามีได้ถือว่าเป็นราชอาณาจักรของไทย คือ พื้นที่ทางทะเลในส่วนที่อยู่ถัดออกไปจากส่วนที่เป็นทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) ซึ่งก็ได้แก่ เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) เขตไหล่ทวีป (Continental Shelf) และทะเลหลวง (High Seas)⁴² พื้นที่ทางทะเลดังกล่าวนี้ ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล ไม่ถือว่าเป็นราชอาณาจักรของประเทศไทย แต่ก็ให้ประเทศไทยมีสิทธิในการออกกฎหมายควบคุม ป้องกันมิให้มีการฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับของประเทศไทย ในเรื่องการศุลกากร (Customs) การเข้าเมือง (Immigration) การคลัง (Fiscal) การอนามัยหรือสาธารณสุข (Sanitation) การควบคุมห้าม

เคลื่อนย้ายวัตถุที่มีค่าทางประวัติศาสตร์ทางโบราณคดีที่จมอยู่ในเขตต่อเนื่อง⁴³ เช่นการควบคุมป้องกัน การนำสินค้าเข้ามาจำหน่ายในเขตต่อเนื่อง โดยไม่เสียภาษี เป็นต้น นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีสิทธิอธิปไตย (Sovereign rights) ที่จะใช้อำนาจในการสำรวจ (Exploration) แสวงหาประโยชน์ (Exploitation) อนุรักษ์ (Conservation) จัดการ (management) ตลอดจนการควบคุมป้องกันผู้อื่นกระทำการดังกล่าว ต่อทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต (Living and non-Living resources) ที่อยู่ทั้งในน้ำ บนผิวดิน ท้องทะเล (Seabed) และได้ผิวดินของท้องทะเล (Subsoil) หรือในห้วงน้ำเหนือพื้นดินท้องทะเล (Waters Superjacent) รวมทั้งกิจการต่างๆ เช่น การผลิตพลังงานจากน้ำ (Water) กระแสน้ำ (Current) และกระแสลม (Wind) เป็นต้น การสร้าง การใช้เกาะเทียม การสร้างสิ่งก่อสร้างซึ่งรวมทั้งการวางมาตรการเขตปลอดภัยในเขตดังกล่าว การวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล ตลอดจนการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล ในเขตพื้นที่ทางทะเล ที่เป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะ และเขตไหล่ทวีปของไทย⁴⁴ ทั้งหมดด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล จะให้สิทธิประเทศไทยในการดำเนินการดังกล่าวได้ แต่ปรากฏว่าพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534) กลับมิได้มีบทบัญญัติให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือไว้อย่างชัดเจน ในการทำหน้าที่ควบคุมป้องกัน ตรวจค้น จับกุม การกระทำความผิด ในลักษณะเข้า

⁴²รายละเอียดของอาณาเขตทางทะเลในส่วนนี้ทั้งหมด ดังปรากฏในบทที่ 2

⁴³ข้อ 33. (1) และ ข้อ 303. วรรค 2 ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982

⁴⁴ข้อ 56., 60., 61.,62., 77.,78., 79. ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

มาแสวงหาผลประโยชน์ต่อทรัพยากร การลักลอบนำสินค้าเข้ามาจำหน่ายในเขตพื้นที่ดังกล่าว ตลอดจนการกระทำผิดต่างๆ ตามกฎหมายของประเทศไทย ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง และกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติโดยตรงแต่อย่างใด ดังนั้นหากปรากฏความผิดเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ทหารเรือจึงไม่อาจใช้อำนาจตามกฎหมายนี้ได้ เนื่องจากเมื่อไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ชัดเจนให้อำนาจ การใช้อำนาจปฏิบัติตามกฎหมาย จึงต้องจำกัดอยู่เฉพาะในเขตพื้นที่ ซึ่งถือเป็นราชอาณาจักรของประเทศไทยเท่านั้น ตามหลักการใช้อำนาจเหนือดินแดนของรัฐ เห็นได้อย่างชัดเจนว่า พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534) นี้แตกต่างกับบทบัญญัติของกฎหมายฉบับอื่นหลายฉบับของไทย ที่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานของรัฐตามกฎหมาย ทำหน้าที่สืบสวน ป้องกันปราบปราม ตลอดจนยึดเรือหรือจับกุมผู้ทำผิดที่ได้กระทำในเขตพื้นที่ทางทะเล ในส่วนที่มีใช้ราชอาณาจักรของไทยได้ เช่นพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530

พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย
ปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 เป็นต้น⁴⁵

พ.ศ.2482 พระราชบัญญัติป้องกันและ

นอกจากนั้น จากการตรวจสอบการทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศต่างๆ พบว่าแต่ละประเทศส่วนใหญ่มีกฎหมายภายในที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้อย่างชัดเจน ในการปฏิบัติหน้าที่ ปกป้องคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตลอดจนการป้องกันปราบปรามการกระทำผิดที่เกิดขึ้นทางทะเล ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงของ

⁴⁵พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530 มาตรา 6 บัญญัติ ให้สถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล และบริเวณเขตปลอดภัยรอบ ๆ ถือว่าอยู่ในราชอาณาจักร ผู้กระทำความผิดในบริเวณดังกล่าว ต้องรับโทษในประเทศไทย และมาตรา 7 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือ สืบสวนเบื้องต้น ควบคุม ผู้ต้องหา ไล่ติดตามเรือ ยึดเรือที่ใช้ทำผิดต่อสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเลและเขตปลอดภัยได้, พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 มาตรา 4, 9 และ 10 บัญญัติให้เจ้าพนักงานประมง พนักงานเจ้าท่า พนักงานศุลกากร ผู้บังคับการเรือของกองทัพเรือ มีอำนาจตรวจค้น ยึดเรือต่างประเทศ เรือไทยที่มีคนประจำเรือเป็นคนต่างด้าวที่ทำการประมง ในเขตการประมงไทยได้, พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 มาตรา 4 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจดำเนินการ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด ซึ่งได้กระทำความผิดในทะเลหลวงหรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะด้วย และพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535) มาตรา 10 ทวิ, 21 และ 24 ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่ทหารเรือด้วย ตามที่ได้มีการมอบหมาย ให้เข้าไปตรวจยึดอายัด โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ที่ถูกทอดทิ้ง ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะซึ่งกฎหมายให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ผู้เก็บได้ ชุดค้นได้ต้องส่งมอบต่อเจ้าพนักงาน

แต่ละประเทศโดยตรง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่หน่วยยามฝั่ง (Coast guard) ทำหน้าที่ในการตรวจเรือ ปฏิบัติการค้นหาล้างของผิดกฎหมาย ตรวจเอกสาร จับกุม ยึดสิ่งของ สอบปากคำผู้บังคับเรือ ลูกเรือได้ ในกรณีที่มีเหตุผลเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิด โดยมีพื้นที่ปฏิบัติการตั้งแต่ในทะเลอาณาเขตออกไป จนถึงในเขตทะเลหลวง (High Sea)⁴⁶ ประเทศมาเลเซีย มีกฎหมายภายในให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือ และตำรวจน้ำ ปฏิบัติการตรวจเรือและดำเนินการ ใดๆ ตามกฎหมายของประเทศมาเลเซีย กับเรือต่างชาติ ขณะอยู่ในน่านน้ำของมาเลเซีย และในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของมาเลเซียได้ โดยเน้นการปฏิบัติในเรื่องการปราบปรามโจรสลัด การป้องกันเรือปล้นขโมยมลพิษลงในทะเล การลักลอบทำการประมงของเรือต่างชาติ โดยรัฐบาลมาเลเซีย ออกกฎหมายภายใน เรื่องเขตประมงของมาเลเซีย ครอบคลุมเขตเศรษฐกิจจำเพาะของมาเลเซีย และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของมาเลเซียดังกล่าว หยุดเรือ ขึ้นตรวจเรืออุปกรณ์ประมง ปลานบนเรือ

คันเรือ ยานพาหนะใดๆ ในเขตประมงมาเลเซีย ซึ่งอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะได้ หากพบการกระทำผิดตามกฎหมายประมงของมาเลเซีย สามารถจับกุมเรือ ยึดเรือ ปลา สั่งดำเนินคดีบนเรือได้⁴⁷

การที่ไม่อาจใช้พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534) บังคับใช้กับการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ทางทะเลส่วนที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขตได้นั้น ถือเป็นข้อจำกัดการปฏิบัติ

⁴⁶ การปฏิบัติการตรวจเรือของหน่วยยามฝั่งสหรัฐ (Coastguard) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ได้แก่ นายทหารสัญญาบัตร พันจ่า มีอำนาจปฏิบัติการค้นหาของผิดกฎหมาย ตรวจเอกสาร จับกุม ยึดสิ่งของ ปฏิบัติการตรวจเรือ สอบปากคำนายเรือและลูกเรือ เมื่อมีเหตุผลน่าเชื่อได้ว่า มีการกระทำความผิดบนเรือที่ถูกตรวจ โดยมีพื้นที่ปฏิบัติต่อการกระทำผิดตามกฎหมายสหรัฐ ครอบคลุม 5 พื้นที่ ได้แก่ ในทะเลหลวง (High Sea), ในน่านน้ำที่ศาลสหรัฐอเมริกามีอำนาจครอบคลุมไปถึง, บนเรือต่างชาติที่อยู่ในน่านน้ำที่ศาลสหรัฐอเมริกามีอำนาจครอบคลุมไปถึง, บนเรือสหรัฐอเมริกาทุกสถานที่ เว้นในน่านน้ำของประเทศอื่น และบนฝั่งของสหรัฐ เมื่อผู้กระทำความผิด หรือต้องสงสัยหลบหนีขึ้นฝั่ง รายละเอียดดู สุรนิตย์ ถาวรพานิช, นาวาโท. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 56-57.

⁴⁷ - Malaysian Fisherier Act 1984

- สุรนิตย์ ถาวรพานิช, นาวาโท. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 58-59.

- จตุรงค์ ธีระวัฒน์. **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 239.

หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือประการสำคัญในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งควรจะ ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ให้สอดคล้องกับสิทธิตามที่กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเลได้รองรับ และให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อให้ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้รับการปกป้องคุ้มครอง รักษาไว้ได้อย่างเต็มที่ต่อไป

การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ในการบังคับใช้กฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหาร เรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเลนั้น รัฐบาลมอบนโยบายให้จัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ขึ้นที่กองทัพเรือ เพื่อเป็นศูนย์ กลางในการประสานงานต่างๆ เกี่ยวกับกิจการทางทะเลในทุกๆ ด้าน ให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติ และมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกันอย่างต่อเนื่อง⁴⁸ มีกองทัพเรือเป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติ ส่วนราชการที่เข้าร่วมปฏิบัติงานในศูนย์ดังกล่าวแบ่งออก เป็น 2 ส่วน คือ หน่วยปฏิบัติการหลัก ได้แก่ กองทัพเรือ

กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า และกรมประมง และหน่วยปฏิบัติการร่วม ได้แก่ กระทรวง การต่าง ประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะ กรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรม ควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรธรณี กรมศิลปากร สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและส่วนราชการอื่นๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานทางทะเล นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.เขต) ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติงานในทะเลอีก 3 เขต⁴⁹ ทำหน้าที่ป้องกันและ ปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเลต่างๆ เช่น ป้องกันและปราบปราม

⁴⁸ระเบียบปฏิบัติประจำศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (รปจ.ศ รชล.) หน้า 3-7.

⁴⁹ - ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เขต 1 (ศรชล.เขต 1) มีพื้นที่รับผิดชอบ อ่าวไทยตอนบน อ่าวรูปตัว ก. ลงมาถึงเส้นแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกองบังคับการตั้งอยู่ที่ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

- ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เขต 2 (ศรชล.เขต 2) รับผิดชอบอ่าวไทย ตอนล่าง ตั้งแต่เส้นแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลงมาจนถึงชายแดนทางทะเลติดกับประเทศ มาเลเซีย มีกองบังคับการตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

- ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เขต 3 (ศรชล.เขต 3) รับผิดชอบด้าน ทะเลอันดามันทั้งหมด มีกองบังคับการตั้งอยู่ที่กองเรือภาคที่ 3 จังหวัดภูเก็ต

การลักลอบค้ายาเสพติดให้โทษ การลักลอบขนสินค้าเถียงภาษีศุลกากร การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ฯลฯ ช่วยเหลือประชาชน รักษาผลประโยชน์ของชาติ และกิจการอื่นๆ ที่ได้รับการปฏิบัติงานที่ผ่านมาสามารถจับกุม ผู้กระทำความผิดกฎหมายต่างๆ ได้หลายราย นอกจากนี้ยังตรวจพบว่ามีกรกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น ใน เขตพื้นที่ซึ่งอยู่ถัดจากทะเลอาณาเขตออกไปจำนวนมาก แต่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่อาจดำเนินการตามกฎหมาย ได้ เพราะกฎหมายให้อำนาจทหารเรือยังมิได้บัญญัติครอบคลุมให้ใช้บังคับ ถึงการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นใน เขตดังกล่าว⁵⁰

D
P
U

⁵⁰สรุปผลงานของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล. 43-46, หน้า 1-14.

ของเสียลงทะเล การขนถ่ายน้ำมันหรือซื้อขายน้ำมันกลางทะเล ซึ่งก่อให้เกิดมลภาวะทางทะเลขึ้น การลักลอบสำรวจทรัพยากรธรรมชาติหรือการวิจัยทางทะเล การใช้เรือหรือดัดแปลงเรือให้ผิดไปจากวัตถุประสงค์ที่ได้จดทะเบียนไว้ การลักลอบทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การล่าเลี้ยงหรือขนส่งสินค้าหรือของต้องห้ามตามกฎหมายเข้ามาและออกไปทางทะเล เป็นต้น พื้นที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นก็ได้เกิดเฉพาะบริเวณในเขตทะเลอาณาเขต ซึ่งถือว่าเป็นราชอาณาจักรของประเทศไทยเท่านั้น แต่ขยายออกไปกระทำกันในพื้นที่ทางทะเล ในส่วนที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขตซึ่งพื้นที่เหล่านั้น ตามกฎหมายระหว่างประเทศไม่ได้ถือว่าเป็นราชอาณาจักรของไทย แต่ผลของการกระทำผิดนั้นกระทบโดยตรงต่อผลประโยชน์ของไทย นอกจากนี้ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ ปัจจุบันกองทัพเรือมีการจัดและประกอบอัตรากำลัง รวมทั้งการกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือที่ไม่ตรงกับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือตามที่กฎหมายดังกล่าวบัญญัติไว้

พฤติการณ์หรือสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวข้างต้น ทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อความผิดที่เกิดขึ้นทั้งในทางป้องกันและปราบปรามไม่ได้ผลเพราะมีข้อจำกัดของกฎหมายที่ไม่มีบทบัญญัติครอบคลุมถึงลักษณะความผิด รวมทั้งพื้นที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นตลอดจนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ บทบัญญัติก็ขาดความชัดเจน ที่ผ่านมา ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ จึงประสบปัญหาเมื่อตรวจพบว่ามีกระทำความผิด หรือมีแนวโน้มว่าจะมีการกระทำความผิดลักษณะและในพื้นที่ดังกล่าวเกิดขึ้น ทั้งที่การกระทำนั้นมีผลกระทบต่อความมั่นคง รวมทั้งผลประโยชน์ของประเทศชาติ เจ้าหน้าที่ก็ไม่อาจใช้กฎหมาย

¹กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534, พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522, พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2535, พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533, กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ได้แก่ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 และกฎหมายเกี่ยวกับการประมง ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พุทธศักราช 2482 และพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490

ดังกล่าว เข้าทำการตรวจค้นจับกุมได้เพราะกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้อำนาจไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางทะเลขาดประสิทธิภาพไม่ได้ผลสมความมุ่งหมายและเป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ โดยสรุปข้อจำกัดหรือข้อบกพร่องของกฎหมายดังกล่าวที่สำคัญมีดังนี้

1.1 ลักษณะความผิด

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือ ปรามปรามการกระทำความ ผิดบางอย่าง ทางทะเล พ.ศ.2490 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534² จำกัดการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในส่วนที่เกี่ยวกับ ความผิดไว้ 2 ประการ คือ ประการแรก จำกัดลักษณะความผิดว่าการกระทำต้องเป็นความผิดฐานนำข้าวหรือ สินค้าอื่น หรือยาเสพติดให้โทษออกไปนอกหรือเข้ามาในราชอาณาจักร หรือการที่คนต่างด้าวเข้ามา หรือการ นำคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรทางทะเล ทางลำน้ำ ซึ่งติดต่อกับต่างประเทศหรือทางลำน้ำซึ่งออกไปสู่ ทะเลได้ หรือเป็นความผิดฐาน

ทำการประมงทางทะเล และประการที่สอง จำกัดว่าการกระทำความผิดฐานดังกล่าว ต้องเป็น ความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการสำรวจและห้ามกักกันข้าว กฎหมายว่าด้วยการควบคุม

²มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติบัญญัติว่า “เมื่อปรากฏว่ามีกระกระทำ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีกระกระทำ เกี่ยวกับการนำข้าวหรือสินค้าอื่นหรือยาเสพติดออกไปนอก หรือเข้ามาในราชอาณาจักรหรือการที่คนต่างด้าวเข้ามาใน ราชอาณาจักร ทั้งนี้โดยทางทะเล ทางลำน้ำซึ่งติดต่อกับต่างประเทศ หรือทางลำน้ำซึ่งออกไปสู่ทะเลได้ หรือทำการประมงทาง ทะเล อันเป็นความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการสำรวจและห้ามกักกันข้าวกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและ ของอื่นๆ ในภาวะคับขัน กฎหมายว่าด้วยการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า กฎหมายว่าด้วยแร่ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือกฎหมายเกี่ยวกับการประมง ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจ สืบสวนและสอบสวนได้ และมีอำนาจทำการหรือ สั่งให้ทำการเฉพาะหน้าที่จำเป็นต่อไปนี้

- (1) ตรวจค้น และบังคับผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือให้เรือ หรือขนส่งของในเรือเพื่อการตรวจค้น
- (2) จับเรือและบังคับผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือให้พวงเรือ หรือให้ทำการอื่นเพื่อให้เรื่อนั้นไปยังที่ซึ่งสะดวกแก่ การตรวจค้น การสอบสวน หรือการดำเนินคดี
- (3) ยึดเรือที่จับไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหา หรือจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นในกรณีที่ฟ้อง ผู้ต้องหา
- (4) จับและควบคุมผู้ต้องหว่ากระทำความผิดไว้ได้ไม่เกินเจ็ดวัน เมื่อพ้นกำหนดต้องปล่อยหรือส่งตัวให้พนักงาน สอบสวนพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนเท่าที่ทำได้”

เครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน กฎหมายว่าด้วยการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาใน ราชอาณาจักรซึ่งสินค้า กฎหมายว่าด้วยแร่ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยคน เข้าเมือง หรือ กฎหมายเกี่ยวกับการประมง ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ปัจจุบันได้แก่

- พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน

- พระราชบัญญัติสำรวจและห้ามกักกันข้าว พ.ศ.2489
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งออกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า

พ.ศ. 2522

- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522
- พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518
- พระราชบัญญัติป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533
- พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

พ.ศ. 2534

- พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522
- พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490
- พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตประมงไทย พ.ศ.2482

ข้อจำกัดดังกล่าวทำให้เมื่อมีการกระทำความผิดในทะเลเกี่ยวกับฐานอื่นๆ เช่น ฐานลักลอบนำอาวุธ เครื่องกระสุน วัตถุระเบิด เข้ามาหรือมีไว้ในครอบครองบนเรือต่างชาติ การทำน้ำมันหกหรือปล่อยน้ำมัน ตลอดจนของเสียลงในทะเล การกระทำความผิดฐานลักลอบเล่นการพนันบนเรือ การใช้เรือหรือตัดแปลงเรือ การลักลอบงมวัตถุโบราณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในทะเล การลักลอบสำรวจวิจัย วิทยาศาสตร์ทางทะเลและอื่นๆ รวมทั้งการกระทำความผิดที่มีโทษอาญาตามกฎหมายอื่นๆ เจ้าหน้าที่ทหารเรือ ไม่อาจนำหลักเกณฑ์ของกฎหมายดังกล่าวใช้ตรวจค้น จับกุม ผู้กระทำความผิดได้ แม้ว่าความผิดบางลักษณะจะมี กฎหมายที่บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจ แต่กฎหมายเหล่านั้นก็กระจัดกระจายแยกกันอยู่ในกฎหมาย อื่นๆหลายฉบับดังได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ซึ่งแต่ละฉบับกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้แตกต่างกับพระราช บัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล ทั้งในเรื่องตัวบุคคลขอบเขตการดำเนินการ กฎหมายบางฉบับก็มีได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือไว้โดยตรง เพียงแต่มอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ โดยตรงตามกฎหมายเหล่านั้น แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอีกต่อหนึ่ง เช่น ตาม พระราชบัญญัติศุลกากร ให้อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหารเรือ เป็นผู้มีส่วนเช่นเดียวกับ เจ้าพนักงานศุลกากร หรือพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย ให้อธิบดีกรมเจ้าท่าแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ทหารเรือเป็นเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายได้ ทำให้เกิดความยุ่งยากสับสนแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นอันมาก ที่ผ่าน มากองทัพเรือได้ตรวจพบ ว่ามีการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ อันเป็นความผิดฐานอื่นๆ นอกเหนือจากที่ กำหนดไว้ในกฎหมายให้อำนาจทหารเรือดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้นหากต้องการให้การปราบปรามการ กระทำความผิดที่เกิดขึ้นในทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของ

ชาติได้อย่างเต็มที่ ควรจะต้องมีการแก้ไขบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจครอบคลุมไปถึงในส่วนที่เกี่ยวกับฐานความผิดอื่นที่เกิดขึ้นในทะเล และเป็นความผิดตามกฎหมายต่างๆ ที่มีโทษทางอาญาด้วย

1.2 การบังคับใช้กฎหมาย

ปัจจุบันกฎหมายระหว่างประเทศ³ กำหนดพื้นที่ทางทะเลออกเป็นส่วนๆ ประกอบด้วยเขตน่านน้ำภายใน (Internal Waters) ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) เขตไหล่ทวีป (Continental Shelf) และเขตทะเลหลวง (High Seas) ซึ่งแต่ละเขตกำหนดสิทธิหน้าที่ของรัฐไว้แตกต่างกัน⁴ เขตที่รัฐมีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์ในการออกกฎหมายบังคับใช้กับการกระทำ ความผิดที่เกิดขึ้นดังเช่นดินแดนซึ่งถือเป็นราชอาณาจักรของรัฐ ได้แก่ เขตน่านน้ำภายใน และทะเลอาณาเขต ส่วนเขตอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวรัฐมีสิทธิอธิปไตยและหน้าที่ลดหลั่นไปตาม ลำดับ พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติเขตพื้นที่ที่มีการกระทำความผิดซึ่งอยู่ภายใต้การใช้บังคับของกฎหมายไว้ในมาตรา 4 เมื่อมีการกระทำหรือมีเหตุอันควรสงสัย ว่ามีการกระทำความผิดทางทะเลทางลำน้ำ ซึ่งติดต่อกับต่างประเทศหรือทางลำน้ำซึ่งออกไปสู่ทะเลได้ โดยมีได้ให้ความหมายหรือจำกัดความของคำว่า “ทะเล” ทำให้มีปัญหาว่ากรณีที่มีการกระทำ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมี

³ อนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ. 1958 ว่าด้วยทะเลอาณาเขต และเขตต่อเนื่อง, ว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีชีวิตในทะเลหลวง, ว่าด้วยไหล่ทวีป, ว่าด้วยทะเลหลวง และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

⁴ รายละเอียดปรากฏในบทที่ 2.

การกระทำความผิดกฎหมายของประเทศไทยเกิดขึ้นในพื้นที่ทางทะเล ในส่วนที่กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดไว้ดังกล่าวแล้วนั้น เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายนี้ได้หรือไม่ ที่ผ่านมาจากการลาดตระเวนตรวจการณ์ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือพบว่ามีกรณีกระทำความผิดเกิดขึ้นในพื้นที่เขตต่อเนื่อง และเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย ซึ่งเป็นเขตที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขตมากขึ้น โดยเฉพาะการลักลอบจำหน่ายน้ำมันเถื่อน เมื่อพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือไม่ได้บัญญัติแยกแยะพื้นที่ทางทะเลให้ชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเกิดความลังเลใจในการใช้อำนาจเข้าตรวจค้นจับกุมและอาจมีปัญหาถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้ ปัญหานี้เป็นเรื่องของการที่กฎหมายภายในของประเทศไทยยังไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไข ให้สอดคล้องกับหลักของกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายทะเล เป็นปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายภายในสำหรับ ประเทศไทย อันเป็นผลมาจากการที่ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายไทยยังจำกัดอยู่เพียงในราชอาณาจักร

อาณาจักรซึ่งอยู่เฉพาะทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) เท่านั้น ในขณะที่สิทธิและหน้าที่ของไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือกฎหมายทะเล ในฐานะรัฐชายฝั่งได้ขยายออกไปถึงอาณาเขตทางทะเล นอกเหนือจากเขตดังกล่าวเช่น ในเขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และเขตไหล่ทวีปด้วย ดังนั้นหากจะให้ประเทศไทยสามารถใช้สิทธิ และปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายทะเลในเขตต่างๆ ที่เลยออกไปจากทะเลอาณาเขตดังกล่าวแล้ว จำเป็นที่จะต้องแก้ไขกฎหมายที่มีใช้บังคับอยู่ให้สอดคล้องกัน ซึ่งการแก้ไขวิธีที่ได้สะดวกและรวดเร็ว ก็ด้วยการแก้ไขและปรับปรุงคำจำกัดความ หรือให้คำจำกัดความถึงขอบเขตพื้นที่ที่มีความผิดเกิดขึ้นนั้นขยายรวมไปถึงเขตทางทะเลต่างๆ เหล่านั้นด้วย ซึ่งนอกจากพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 ฉบับนี้แล้วยังมีกฎหมายอีกหลายฉบับที่บัญญัติถึงการกระทำความผิดซึ่งเกิดขึ้นในทะเล แต่ยังไม่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้ชัดเจน ให้สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดที่เกิดขึ้นในเขตดังกล่าวได้ ปัจจุบันทำให้เกิดปัญหาเรื่องการนำกฎหมายเหล่านั้นมาลงโทษผู้กระทำความผิด ว่าจะสามารถทำได้หรือไม่

ปัญหาลักษณะดังกล่าวเคยเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2535 ขณะที่เรือต่างชาติ ๑๓ ทะเบียนในปานามาและชักธงของปานามา ชื่อ ออสเตรเลียไทด์ (Australia Tide) เป็นเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ ระวางขับน้ำ 600 ตัน ของบริษัทไควริงคอนสตรัคชั่น ประเทศออสเตรเลียและฮ่องกง ลูกเรือประมาณ 40 คน เข้ามาลักลอบงมหาสมบัติที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และทางโบราณคดีที่บรรจุอยู่ในเรือสำเภาโบราณจม อยู่ในอ่าวไทยห่างจากฝั่งทะเลของไทย ไปทางทิศใต้ของสัตหีบ ประมาณ 60 ไมล์ทะเล อยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย หน่วยสงครามพิเศษทางเรือของกองทัพเรือ (นสร.หรือมนุษย์กบ) ตรวจพบจึงได้ประสานกับ ตำรวจน้ำ กรมศิลปากรและ กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับกฎหมาย จากนั้นในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2535 ได้เข้าล้อมจับเรือ Australia Tide และลูกเรือไว้ เจ้าของเรือยอมคืนโบราณวัตถุให้ มีการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องของกฎหมายที่จะใช้อ้างสิทธิ และลงโทษลูกเรือและเจ้าของเรือพบ ปัญหาว่าไม่มีกฎหมายภายในของประเทศไทยที่บัญญัติไว้อย่างชัดเจน มีแต่เพียงพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 ซึ่งก็ได้บัญญัติครอบคลุมไปถึงกรณีการลักลอบขุดค้นหรืองมหาโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ในเขตดังกล่าว จึงต้องปล่อยตัวลูกเรือและเรือไปยึดไว้แต่ของกลาง⁵ ต่อมาภายหลัง จึงได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535⁶ ให้ครอบคลุม ไปถึงกรณีของโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุที่ฝังหรือซ่อนหรือ ทอดทิ้งไว้ในราชอาณาจักร หรือในบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะด้วย แต่ก็ยังมิได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 ให้ชัดเจนสอดคล้องกันแต่อย่างใด นอกจากนั้นยังมีกรณีเรือประมงได้วัน 3 ลำ เข้ามาลักลอบจับปลาในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย ห่างจากเกาะภูเก็ตประมาณ 50 ไมล์ทะเล เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้เข้าจับกุมและส่งพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็น

ตำรวจพนักงานสอบสวนมีความเห็นสั่งฟ้องถึงพนักงานอัยการ พนักงานอัยการมีความเห็นแยกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าไม่อาจสั่งฟ้องได้เพราะไม่มีกฎหมายภายในรองรับ แต่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่ากระทำได้ เพราะเป็นการใช้สิทธิของรัฐตามหลักของกฎหมายระหว่างประเทศกฎหมายว่าด้วยทะเล⁷ ในที่สุดมีการสั่งฟ้องต่อศาลชั้นต้น ศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พุทธศักราช 2482 และให้ลงโทษ⁸

⁵ จตุรนต์ ธีระวัฒน์, **เรื่องเดียวกัน**, หน้า 222-232.

⁶ พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535) **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 109 ตอนที่ 38. 5 เมษายน 2535 หน้า 12.

⁷ สมิต ธรรมเชื้อ. “หลักกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายไทย และปัญหาของไทยที่เกี่ยวข้องกับไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ในเรื่องสิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรที่มีชีวิต.” เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง กฎหมายทะเลใหม่กับอนาคตเศรษฐกิจไทย, 2538, หน้า 80.

⁸ คำพิพากษา ศาลจังหวัดภูเก็ต ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2531 คดีหมายเลขดำที่ 1641/2531 คดีหมายเลขแดงที่ 1590/2531

จำเลยอุทธรณ์ว่าคำพิพากษาของศาลชั้นต้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะกฎหมายดังกล่าวมิได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการกระทำความผิดในเขตดังกล่าว เป็นความผิดและมีบทลงโทษไว้ แต่ต่อมามีการเจรจาไกล่เกลี่ยให้ยุติเรื่อง จึงไม่มีแนวคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา ทำให้ยังไม่มีบรรทัดฐานว่าหากมีการกระทำความผิดในทำนองนี้ในเขตดังกล่าวเกิดขึ้น จะสามารถใช้กฎหมายดังกล่าวลงโทษได้อย่างไรหรือไม่ ปัญหาของการนำกฎหมายดังกล่าวมาลงโทษผู้กระทำความผิดที่กระทำในเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะตัวพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 เองที่บัญญัติว่า “เขตการประมงไทย” ที่ห้ามเรือที่มีสัญชาติต่างประเทศหรือเรือของคนต่างด้าวเข้ามาทำการประมงนั้น หมายถึงบริเวณเขตน่านน้ำของไทยหรือเขตน่านน้ำอื่นใดที่ประเทศไทยใช้ออยู่ หรือมีสิทธิที่จะใช้ไปในการจับสัตว์น้ำ ตามกฎหมายท้องถิ่นหรือธรรมเนียมประเพณี⁹ ซึ่งมีความหมายในทำนองเดียวกับพื้นที่ที่มีการกระทำความผิดตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่าง ทางทะเล พ.ศ.2490 บัญญัติไว้ ทำให้ขาดความชัดเจนและเกิดปัญหาการตีความ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำลังเสนอขอแก้ไขค่านิยามของเขตการประมงไทยใหม่ให้ชัดเจนให้ครอบคลุมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะด้วย¹⁰ ดังนั้นในส่วนของพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490

จึงควรจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้มีลักษณะเช่นเดียวกัน เพื่อให้เกิดความชัดเจน และแก้ไขปัญหาต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น

1.3 เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปฏิบัติตามกฎหมาย

เจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้มีอำนาจปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในปัจจุบันนั้นได้แก่เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้¹¹

⁹ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ

¹⁰ จตุรนต์ ธีระวัฒน์. เรื่องเดียวกัน, หน้า 49.

¹¹ มาตรา 3 ของพระราชบัญญัติให้คำจำกัดความของคำว่า “เจ้าหน้าที่ทหารเรือ” หมายถึง นายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองเรือ รวมทั้งตำแหน่งอื่นที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เทียบเท่ากับตำแหน่งที่กล่าวแล้ว และนายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่งตั้งขึ้นโดยเฉพาะ

-ศิริวัฒน์ ธีระวัฒน์, นาวาเอก. **พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารเรือ, 2535, หน้า 5-7.

1.3.1 นายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับการเรือผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับหมวดเรือ และผู้บังคับกองเรือ

1.3.2 นายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตรซึ่งดำรงตำแหน่งอื่นที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เทียบเท่ากับตำแหน่งตามข้อ 1.3.1¹²

1.3.3 นายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตร ที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแต่งตั้งขึ้นโดยเฉพาะ¹³

การกำหนดตัวเจ้าหน้าที่ทหารเรือว่าต้องเป็นนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตร ซึ่งดำรงตำแหน่งตามที่ระบุและหรือตามที่ผู้บัญชาการทหารเรือออกประกาศดังกล่าว เป็นข้อบกพร่องซึ่งกลายเป็นข้อจำกัด การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดที่สำคัญ ประการใหญ่ๆ ดังนี้

ประการแรก เป็นการกำหนดตัวเจ้าหน้าที่ทหารเรือ โดยตำแหน่งอันเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวมิใช่กำหนดคุณสมบัติทั่วไปในฐานะที่เป็นทหารเรือ ปัจจุบันกองทัพเรือมีการกำหนดอัตราตำแหน่งต่างๆ จำนวนมาก การกำหนดโดยยึดถือตำแหน่งให้เป็นผู้มีอำนาจทำให้เกิดความยุ่งยากสืบสนว่าผู้ดำรงตำแหน่งใดบ้างเป็นผู้มีอำนาจและเป็นภาระให้ผู้บัญชาการทหารเรือต้องคอยปรับแก้ประกาศกองทัพเรือ ประกาศกำหนดตำแหน่งเทียบเท่าในราชกิจจานุเบกษาเป็นกรณีๆ ไปอยู่เรื่อยๆ นอกจากนั้น ในทางปฏิบัติตำแหน่งที่

เป็นผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการปราบปรามผู้กระทำผิดก็จะมีเพียงไม่กี่ตำแหน่งเท่านั้น เช่น ผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับหมวดเรือ ผู้บังคับกองเรือหรือผู้บัญชาการกองเรือภาค เป็นต้น ส่วนตำแหน่งอื่นๆ แม้ ผู้บัญชาการทหารเรือจะประกาศให้เทียบเท่า ความจริงก็มิได้เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการบังคับบัญชา

¹² ¹³ ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้นายทหารเรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการกองบินทหารเรือ กองเรือยุทธการ (ผบ.กบร.กร.), ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน (ผบ.นย.), ผู้บัญชาการหน่วยต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง (ผบ.สอ.รฟ.), ผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ (ผบ.รร.นร.), ผู้บัญชาการโรงเรียนชุมพลทหารเรือ (ผบ.รร.ชุมพลทหารเรือ), นักบินของกองทัพเรือที่เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร, ต้นเรือ, ต้นหน, สรั่งเรือมีตำแหน่งเทียบเท่ากับผู้ดำรงตำแหน่งตามข้อ 1.3.1 และเป็นเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจตามกฎหมายนี้ รายละเอียดปรากฏตามประกาศกองทัพเรือ เรื่อง เทียบตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ฉบับ ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2490, (ฉบับที่ 2-3) ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2491 และ ลงวันที่ 29 เมษายน 2492 ตามลำดับ, (ฉบับที่ 4) เรื่อง เพิ่มเติมเทียบตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2493 และประกาศกองทัพเรือ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหารเรือตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบาง อย่างทางทะเล พ.ศ.2490 ลงวันที่ 5 เมษายน 2524

กำลังพลในส่วนที่มีหน้าที่ลาดตระเวนตรวจตรา หรือปฏิบัติการในทะเลโดยตรง¹⁴ ทำให้จำนวนผู้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการจริงมีเพียงไม่กี่ตำแหน่ง ทั้งที่ยังมีนายทหารเรือประจำการทั้งชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวนอื่นๆ ที่มิได้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แต่เป็นผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติโดยตรงกลับไม่ใช่หรือ ไม่อาจเป็นเจ้าหน้าที่ทหารเรือตามกฎหมาย จึงไม่มีอำนาจที่จะตรวจค้น จับกุม หรือปราบปรามผู้กระทำผิดได้ แม้จะพบเห็นการกระทำความผิดซึ่งหน้าก็ตาม

ประการที่สอง ในกองทัพเรือนอกจากมีตำแหน่งอัตราต่างๆ จำนวนมากดังกล่าวแล้ว แต่ละตำแหน่งมีการบรรจุข้าราชการทหารเรือที่เป็นทั้งนายทหารชั้นประทวนและชั้นสัญญาบัตรเข้าดำรงตำแหน่งไปตามคุณสมบัติและความเหมาะสม โดยกำลังพลส่วนใหญ่ประมาณ 2 ใน 3 เป็นข้าราชการชั้นประทวนที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานทั่วไปทั้งบนบก ตามปกติและปฏิบัติงานในเรือลาดตระเวนหรือเรือรบ ซึ่งมีภารกิจหน้าที่ออกตรวจตรารักษาอำนาจอธิปไตยของชาติและคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นทางทะเล โดยนายทหาร ชั้นประทวนจะมีชั้นยศตามลำดับเริ่มตั้งแต่ พลทหารกองประจำการ จ่าตรี จ่าโท จ่าเอก พันจ่าตรี พันจ่าโท พันจ่าเอก ส่วนนายทหารชั้นสัญญาบัตรชั้นยศเริ่มจาก ว่าที่เรือตรี เรือตรี เรือโท เรือเอก นาวาตรี นาวาโท นาวาเอก พลเรือตรี พลเรือโท พลเรือเอก¹⁵ การที่กฎหมายกำหนดเงื่อนไขให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ต้องเป็นเฉพาะข้าราชการทหารเรือชั้นสัญญาบัตรซึ่งมีตำแหน่งตามที่กำหนดเท่านั้น จึงเป็นการจำกัดจำนวนผู้มีอำนาจปฏิบัติตามกฎหมายมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับกำลังพลส่วนที่เป็นผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติงานตามความเป็นจริง แม้ว่าจะให้อำนาจผู้บัญชาการ

ทหารเรือออกประกาศเทียบเท่าตำแหน่ง ตามที่กฎหมายบัญญัติได้ก็ตาม การ ประกาศก็ต้องกำหนด เฉพาะนายทหารชั้นสัญญาบัตรซึ่งมีอยู่จำนวนน้อยอยู่แล้ว และยังไม่ได้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่ รับผิดชอบหรือควบคุมบังคับบัญชากำลังพลที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานจริงในเรื่องจึงแก้ปัญหาไม่ได้ นอกจากนี้ใน การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือต้องมีการเข้าตรวจค้น จับกุม ผู้กระทำผิด ตลอดจนยึดเรือ หรือของ กลางอื่นๆ ในทางปฏิบัติย่อมเป็นการยากลำบาก ที่จะให้ผู้ที่ทำหน้าที่ทหารเรือผู้มีอำนาจตามที่กฎหมาย บัญญัติ ซึ่งหมายถึงเฉพาะนายทหาร ชั้นสัญญาบัตรที่มีตำแหน่งที่ระบุ และที่ผู้บัญชาการทหารเรือประกาศไว้ ลงมือกระทำได้ ดังนั้น

¹⁴ ตัวอย่างเช่น ตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรือ ผู้บังคับการโรงเรียนชุมพลทหารเรือ, นักบินของกองทัพเรือ เหล่านี้มิได้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปราบปรามหรือใช้อำนาจ ตามกฎหมาย หรือเป็นผู้มีอำนาจบังคับ บัญชากำลังพลที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามผู้กระทำผิดทางทะเลโดยตรงแต่อย่างใด

¹⁵ ข้อบังคับกองทัพเรือ

ผู้ปฏิบัติภารกิจจริงๆ จึงเป็นเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการทหารเรือระดับชั้นประทวน ซึ่งมีชั้นยศดังกล่าวเป็นผู้กระทำ ในขณะที่มิได้มีบทบัญญัติให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ จึงยอมเป็นการเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ว่ามิได้ มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ แม้ว่าจะมีการตีความกันว่าเจ้าหน้าที่ชั้นประทวนเหล่านั้นสามารถทำหน้าที่ หรือใช้อำนาจได้ในฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน โดยการสั่งการของนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตร ผู้มี หน้าที่และเป็นเจ้าหน้าที่ทหารเรือตามกฎหมายโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายอาญาก็ตาม ก็ยังมี ปัญหาและไม่แน่ว่าหากมีคดีเกิดขึ้นจริง ศาลจะมีคำพิพากษาชี้ขาดไปอย่างไร ปัจจุบันยังมีคำพิพากษา ของศาลฎีกายืนยันหรือรับรองการเข้าทำหน้าที่ดังกล่าว ตามกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปราม การกระทำความ ผิดทางทะเล ดังนั้น หากจะให้การป้องกันและปราบปรามเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการทหารเรือ ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่และตำแหน่งในการปฏิบัติงานจริง ก็ควรต้อง ปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในส่วนนี้เสียให้ชัดเจน

1.4 ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการ กระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีดังนี้¹⁶

- มีอำนาจสืบสวนและสอบสวน เมื่อปรากฏว่ามีกรกระทำหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งเกิดขึ้นทางทะเล ทางลำน้ำ ซึ่งติดต่อกับต่างประเทศหรือทางลำน้ำซึ่งออกไปสู่ทะเลได้

- มีอำนาจทำการ หรือสั่งให้ทำการเฉพาะหน้าที่จำเป็น ในการตรวจค้นและบังคับ ผู้ควบคุมเรือ คนประจำเรือให้เรือ หรือขนส่งของในเรือเพื่อการตรวจค้น จับเรือ และบังคับ ผู้ควบคุมเรือ คนประจำเรือให้พวงเรือหรือให้ทำการอื่น เพื่อให้เรื่อนั้นไปยังที่ซึ่งสะดวกแก่การตรวจค้น การสอบสวนหรือการดำเนินคดี ยึดเรือที่จับไว้ จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหา หรือจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นในกรณีที่พักผู้ต้องหา จับและควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้ไม่เกิน 7 วัน เมื่อพ้นกำหนดต้องปล่อยหรือส่งตัวให้พนักงานสอบสวนพร้อมสำนวนสอบสวนเท่าที่ทำได้

- มีอำนาจสั่งและบังคับให้ผู้ควบคุมเรือ คนประจำเรือที่ใช้ หรือสงสัยว่าใช้ในการกระทำความผิด หรือที่ความผิดเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าเกิดขึ้นหยุดเรือ หรือนำเรือไปยังที่ใดที่หนึ่ง

¹⁶มาตรา 4, 5, 6, 7 ของพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
ถ้าไม่ปฏิบัติตามมีอำนาจดำเนินการใดๆ เพื่อบังคับให้ปฏิบัติตาม หรือเพื่อนำเรือไป หรือเพื่อป้องกันการหลบหนี

- มีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- ในกรณีที่ เป็นผู้ทำการสอบสวนเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจและหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด ตามพระราช บัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวข้างต้นนั้น มีลักษณะเหมือนกับอำนาจของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ต่างกันตรงที่กำหนดข้อจำกัดให้อำนาจดำเนินการได้เฉพาะกรณีที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นทางทะเลและเป็นความผิดตามที่กฎหมายนี้ระบุเท่านั้น อย่างไรก็ตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือที่บัญญัติไว้ ยังมีข้อจำกัดที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของทหารเรือในเรื่องที่สำคัญดังนี้

1.4.1 การตรวจค้นเรือ บังคับ จับยึดเรือและหรือคนประจำเรือ ปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติห้ามเข้าตรวจค้นในทীরโหลฐาน เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายศาลหรือมีเหตุให้ค้นได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายศาล ตามที่กฎหมายบัญญัติและห้ามจับ คุมขังบุคคลใด เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายศาล หรือผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ¹⁷ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ทำให้มีปัญหาในการใช้อำนาจเข้าตรวจค้น บังคับผู้ควบคุมเรือ คนประจำเรือให้เรือหรือ ค้นสิ่งของในเรือ การจับเรือ บังคับคนประจำเรือ ยึดเรือไว้ กรณีที่มีชีพบเห็นการทำความผิดซึ่งหน้า ตามพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิด บางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติมเมื่อปี พ.ศ.2534 จะสามารถกระทำได้เลยโดยไม่จำเป็นต้อง มีหมายหรือคำสั่งศาลหรือไม่ และการตรวจค้นเรื่อนั้น ถือเป็น การตรวจค้นทীরโหลฐานหรือไม่

¹⁷รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 114 ตอนที่ 55 ก ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2540 มาตรา 237 “ในคดีอาญาการจับ และคุมขังบุคคลใด จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นให้จับได้ โดยไม่มีหมายตามที่กฎหมายบัญญัติ” และ มาตรา 238 “ในคดีอาญา การค้นในทীরโหลฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุให้ค้นได้ โดยไม่ต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาล ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ที่ผ่านมาเรือที่ก่อปัญหากระทำความผิดส่วนใหญ่มีทั้งที่เป็นเรือขนาดเล็ก และเรือสินค้าขนาดใหญ่ที่มีระวางขับน้ำสูงมาก มีห้องสำหรับเป็นที่พัก ห้องเก็บสินค้า เก็บสิ่งของหลายห้องและมีลักษณะเป็นห้องเฉพาะที่พอจะถือว่าเป็นทীরโหลฐาน ที่เจ้าของไม่ต้องการให้ผู้ใดเข้าไปโดยปราศจากการอนุญาต หรือยินยอมก่อนการเข้าตรวจค้นห้องดังกล่าวบนเรือ จึงอาจถือได้ว่าเป็นการเข้าตรวจค้นทীরโหลฐานที่ต้องมีหมายหรือคำสั่งศาล หากไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายให้ชัดเจนให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือสามารถเข้าดำเนินการได้ อาจทำให้ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีฐานไม่มีอำนาจตรวจค้น แม้ว่าตามรัฐธรรมนูญจะบัญญัติให้สามารถทำได้ โดยการขอหมายหรือคำสั่งของศาลก่อนหรืออาศัยข้อ ยกเว้น ตามกฎหมายซึ่งปัจจุบันที่อาศัยเป็นหลักอยู่คือประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 สำหรับเรื่องการตรวจค้น ส่วนเรื่องการจับ เป็นไปตามมาตรา 78¹⁸ ก็ตาม ก็ยังแก้ปัญห

¹⁸ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 92 “ห้ามมิให้ค้นในทীরโหลฐานโดยไม่มีหมายค้น เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้น และในกรณีต่อไปนี้

(1) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในทীরโหลฐาน

(2) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน

(3) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(4) เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าสิ่งของที่ได้มาโดยกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นเนื่องจากการหนีเข้ากักจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายเสียก่อน

(5) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้านและการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา 78

เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับด้วยตนเองไม่ต้องมีหมายค้นก็ได้ แต่ต้องเป็นในกรณีที่อาจออกหมายค้นหรือค้นได้ตามประมวลกฎหมายนี้”

มาตรา 78 “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใด โดยไม่มีหมายจับนั้นไม่ได้เว้นแต่ในกรณี ต่อไปนี้

(1) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังบัญญัติไว้ในมาตรา 80

(2) เมื่อพบบุคคลนั้นกำลังพยายามกระทำความผิด หรือพบโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะกระทำความผิด โดยมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด

(3) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดมาแล้วจะหลบหนี

(4) เมื่อมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าบุคคลนั้น ได้กระทำความผิด และแจ้งด้วยว่าได้ร้องทุกข์ไว้ตาม ระเบียบแล้ว

เมื่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่จับด้วยตนเองไม่ต้องมีหมาย หมายจับได้ หรือจับได้ตามประมวลกฎหมายนี้”

ได้ไม่หมด เพราะการขอลายหรือคำสั่งศาล เพื่อค้นเจ้าหน้าที่ต้องเดินทางไปยังที่ทำการของศาล ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งและต้องใช้เวลา จึงอาจไม่ทันการที่ต้องเข้าตรวจค้นเรือหรือจับกุมบุคคลบนเรือได้ทันทีในทะเล ทั้งก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ นอกจากนั้นในปัจจุบันก็ได้มีการแบ่งแยกเขตอำนาจของศาลอย่างชัดเจนว่าศาลใดบ้างที่มีเขตอำนาจในทะเลและมีการแบ่งแยกกันไว้อย่างไรบ้าง ส่วนการจับกุมหรือยึด บังคับผู้ควบคุมเรือคนประจำเรือก็เช่นเดียวกัน หากมิใช่กรณีกระทำความผิดซึ่งหน้า ก็จะมีปัญหาว่าเจ้าหน้าที่ต้องมีการขอลายหรือคำสั่งศาลเสียก่อน ปัญหาเรื่องนี้เป็นปัญหาเร่งด่วนที่สำคัญ ที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ได้โดยไม่ต้องกังวลใจอีกต่อไป

1.4.2 อำนาจในการสอบสวน ควบคุมผู้ต้องหา และการยึด หรือเก็บรักษา ของกลาง พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534 บัญญัติเรื่องอำนาจในการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ทหารเรือว่าให้อำนาจสอบสวนได้¹⁹ และในกรณีที่ทำการสอบสวน ก็ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือนั้นมีอำนาจหน้าที่เช่นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา²⁰ โดยไม่ได้ มีบทบัญญัติแยกแยะรายละเอียด กำหนดถึงเรื่องของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบว่าเจ้าหน้าที่ทหารเรือตำแหน่งใดหรือคนใดบ้างที่จะเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ กรณีความผิดเกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ต่างกันทำให้ไม่อาจทราบได้ว่าใครบ้างที่เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบที่ต้องทำหน้าที่สอบสวน ซึ่งต่างกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่บัญญัติถึง

รายละเอียดเกี่ยวกับอำนาจสืบสวนสอบสวนของพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจผู้รับผิดชอบสอบสวน ความผิดที่เกิดขึ้นในแต่ละเขตท้องที่ไว้อย่างชัดเจน²¹ ปัญหาในทางปฏิบัติเกิดขึ้นเมื่อจับผู้ต้องหาและเรือของ กลางได้ เจ้าหน้าที่ทหารเรือร่วมกับนายทหารพระธรรมนูญกองทัพเรือ ทำการรวบรวมพยานหลักฐาน และ สอบสวนมีความเห็นสั่งฟ้องคดีส่งให้พนักงานอัยการ พนักงานอัยการไม่รับฟ้อง เพราะเหตุไม่ทราบว่าคุณผิด ที่เกิดขึ้นนั้น อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้ใด

¹⁹ มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ

²⁰ มาตรา 7 ของพระราชบัญญัติ

²¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 18 “ในจังหวัดอื่นนอกจากพระนครและจังหวัดธนบุรี พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวน ความผิดอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่ หรือถูกจับภายในเขตอำนาจ ของตนได้

และผู้ที่ทำการสอบสวนนั้น เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ตามกฎหมายมีอำนาจสั่งฟ้องคดีเหมือนเช่นที่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดหรือไม่ เคยมีปัญหาเกิดขึ้นมาแล้ว ทำให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือ ต้องกลับไปใช้วิธีเพียงแต่รวบรวมพยานหลักฐานพร้อมผู้ต้องหา และของ กลางส่งเจ้าพนักงานตำรวจ ดำเนินการ จนกระทั่งกลายมาเป็นวิธีปฏิบัติที่กระทำกันมาโดยตลอด จากปัญหาดังกล่าวแทบจะไม่ปรากฏ เลยว่าเจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ใช้อำนาจสอบสวน ตามกฎหมายนี้ในฐานะดังเช่นพนักงานสอบสวน ทั้งที่หาก เจ้าหน้าที่ทหารเรือใช้อำนาจทำการสอบสวนและสั่งฟ้องเองน่าจะเหมาะสมกว่าเพราะสามารถรวบรวม พยานหลักฐาน ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุตลอดจนสอบสวนผู้เกี่ยวข้องที่อยู่ในที่เกิดเหตุได้สะดวกรวดเร็วกว่าพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจที่ประจำอยู่ที่สถานตำรวจ ซึ่งตั้งอยู่บนบกห่างไกลจากสถานที่ เกิดเหตุการณ์ ออกไปรวบรวมพยานหลักฐานดูสถานที่เกิดเหตุค่อนข้างยุ่งยากประสิทธิภาพในการสอบสวน เพื่อ ให้ผู้ต้องหาต้องถูกลงโทษน่าจะดีกว่าการให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือซึ่งรับผิดชอบโดยตรงสอบสวนทั้งการ สอบสวนก็มีได้เป็นภาระแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ เพราะในกองทัพเรือมีนายทหารพระธรรมนูญ ซึ่งมีความรู้ ความสามารถในด้านการสอบสวนเพียงพอที่จะเข้าทำหน้าที่ร่วมกับ

สำหรับในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีให้ข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปมีอำนาจสอบสวนความผิดอาญา ซึ่งได้เกิดหรืออ้าง หรือเชื่อได้ว่าเกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือ ผู้ต้องหาที่มีที่อยู่ หรือถูกจับ ภายในเขตอำนาจของตนได้

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา 19 มาตรา 20 และมาตรา 21 ความผิดอาญาได้เกิดในเขตอำนาจ พนักงานสอบสวนคนใด โดยปกติให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนความผิดนั้นๆ เพื่อ

ดำเนินคดี เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความสะดวกจึงให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ผู้ต้องหาหรือถูกจับเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวน

ในเขตท้องที่ได้มีพนักงานสอบสวนหลายคน การดำเนินการสอบสวนให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนผู้เป็นหัวหน้าในท้องที่นั้น หรือผู้รักษาการแทน”

มาตรา 19 “ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เป็นการไม่แน่ว่าการกระทำผิดอาญาได้กระทำในท้องที่ใดในระหว่างหลายท้องที่
- (2) เมื่อความผิดส่วนหนึ่งกระทำในท้องที่หนึ่ง แต่อีกส่วนหนึ่งในอีกท้องที่หนึ่ง
- (3) เมื่อความผิดนั้นเป็นความผิดต่อเนื่องและการกระทำต่อเนื่องกันในท้องที่ต่างๆ เกินกว่าท้องที่หนึ่งขึ้นไป
- (4) เมื่อเป็นความผิดซึ่งมีหลายกรรมกระทำลงในท้องที่ต่าง ๆ กัน
- (5) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้ต้องหา กำลังเดินทาง
- (6) เมื่อความผิดเกิดขึ้นขณะผู้เสียหายกำลังเดินทาง

พนักงานสอบสวนในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่เกี่ยวข้องมีอำนาจสอบสวนได้

เจ้าหน้าที่ทหารเรือ²² อื่นๆ ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานจริงได้ดีพอกับเจ้าพนักงานตำรวจ นอกจากนั้นในส่วนของเจ้าพนักงานตำรวจ ปัจจุบันมิได้มีการแบ่งแยกเขตความรับผิดชอบของแต่ละสถานีตำรวจ สำหรับพื้นที่ทางทะเลไว้ อย่างชัดเจน การนำผู้ต้องหา รวมทั้งของกลางส่งให้เจ้าพนักงานตำรวจดำเนินการ ก็ประสบปัญหาอยู่เนืองๆ ว่าเจ้าหน้าที่ทหารเรือจะส่งมอบให้กับเจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจใด ที่ผ่านมาได้ความว่าใช้วิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้วยการประสานกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ส่งการไปยังทุกสถานีตำรวจที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดที่ติดชายทะเล หรือชายฝั่งทั้งหมดให้ผู้ต้องหาไว้ดำเนิน การก่อนหากเจ้าหน้าที่ทหารเรือ จับกุมผู้ต้องหาพร้อมของกลางที่กระทำผิดในทะเลแล้วนำส่งมอบให้²³ ดังนั้น เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว และให้การสอบสวนตลอดจนการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรแก้ไขบทบัญญัติส่วนนี้ให้ชัดเจนขึ้น การแก้ไขเรื่องนี้มิใช่เป็นการเพิ่มเติมอำนาจของเจ้าหน้าที่

ในกรณีข้างต้นพนักงานสอบสวนต่อไปนี้ เป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน

- (ก) ถ้าจับผู้ต้องหาได้แล้ว คือพนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่จับได้ อยู่ในเขตอำนาจ
- (ข) ถ้าจับผู้ต้องหาไม่ได้ คือพนักงานสอบสวนซึ่งท้องที่ที่พบการกระทำผิดก่อนอยู่ในเขตอำนาจ”

มาตรา 20 ถ้าความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายไทยได้กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทย ให้อธิบดีกรม อัยการหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบ หรือจะมอบหมายหน้าที่นั้นให้พนักงานสอบสวนคนใดก็ได้

ในกรณีจำเป็น พนักงานสอบสวนต่อไปนี้ มีอำนาจสอบสวนในระหว่างรอคำสั่งจากอธิบดีกรมอัยการหรือผู้รักษาการแทน

- (1) พนักงานสอบสวน ซึ่งผู้ต้องหาถูกจับในเขตอำนาจ
- (2) พนักงานสอบสวน ซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องขอให้ทำโทษผู้ต้องหา”

มาตรา 21 “ในกรณีที่ไม่แน่ว่าพนักงานสอบสวนคนใดในจังหวัดเดียวกันควรเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบให้
ข้าหลวงประจำจังหวัดนั้นมีอำนาจชี้ขาด แต่ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนซึ่งมีตำแหน่ง
ตั้งแต่รองอธิบดีกรมตำรวจขึ้นไปเป็นผู้ชี้ขาด

ในกรณีที่ไม่แน่ว่าพนักงานสอบสวนคนใดในระหว่างหลายจังหวัด ควรเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้
อธิบดีกรมอัยการหรือผู้ทำการแทนเป็นผู้ชี้ขาด

การรื้อคำชี้ขาดนั้น ไม่เป็นเหตุให้งดการสอบสวน

²² เกรียงศักดิ์ จิตต์พานิชย์, นาวาเอก. ประจํากรมสารบรรณรททวารเรือ ทำหน้าที่หัวหน้าสายงานที่ 2 (คดีแพ่ง- คดี
ปกครอง). 1 ตุลาคม 2547

²³ วรยุทธ ปัตตายะโส, นาวาโท. นายทหารพระธรรมนูญ กองเรือยุทธการ. 8 ตุลาคม 2547
ทหารเรือแต่อย่างใด เพียงแต่เป็นการแก้ไขให้สามารถทำการสอบสวนได้ตามที่ให้อำนาจไว้แล้ว โดยไม่มีข้อ
โต้แย้งจากทุกฝ่ายและทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เพื่อลงโทษผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดเป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพดีขึ้นกว่าเดิม

ในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องหา และการยึดหรือเก็บรักษาของกลาง บทบัญญัติของกฎหมาย
ในส่วนนี้ ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือจับและควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้เพียงไม่เกิน 7 วัน เมื่อพ้นกำหนดต้อง
ปล่อยหรือส่งตัวให้พนักงานสอบสวน²⁴ เป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ อีกประการหนึ่งเพราะในความ
เป็นจริงบริเวณพื้นที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และผู้ต้องหา ถูกจับได้มักเกิดในทะเลห่างจากฝั่ง ผู้ต้องหา
มีจำนวนหลายคน ของกลางนอกจากเรือแล้วก็มีสินค้าอื่นอีกหลายชนิด โดยเฉพาะน้ำมันที่ลักลอบจำหน่าย
หรือเตรียมนำเข้าโดยไม่เสียภาษีจำนวนมาก การควบคุมทั้งตัวผู้ต้องหาและการตรวจสอบดูแลของกลางย่อม
ต้องยุ่งยากกว่าบนบก บางครั้งต้องมีการพ่วงหรือลากจูงเรือที่จับได้เข้าฝั่ง การดำเนินการต้องใช้เวลาเป็นวันๆ
การที่กฎหมายบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้เพียง 7 วัน โดยไม่มีข้อยืดหยุ่นกรณี
มีความจำเป็นที่ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหาเข้าฝั่งหรือพนักงานสอบสวนได้ทัน เช่น เกิดความล่าช้าเนื่องจากปัญหา
การที่ต้องลากจูงหรือพ่วงเรือของผู้ต้องหาเข้าฝั่งมาด้วย หรือขณะนำผู้ต้องหาเข้าฝั่งเพื่อนำส่งพนักงาน
สอบสวน เรือของกองทัพเรือที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติใช้เป็นพาหนะมีปัญหาต้องหยุดซ่อมทำ หรือต้องออกไปปฏิบัติ
ภารกิจอื่นที่เร่งด่วนกรณีมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้น หรือกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยอื่นๆ ที่ทำให้ไม่สามารถนำเรือเข้า
ฝั่งได้ภายใน 7 วันนับแต่จับกุมผู้ต้องหาได้ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือไม่มีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาได้ต่อไป
จึงควรแก้ไขบทบัญญัติให้ยืดหยุ่นเป็นข้อยกเว้นกรณีมีเหตุสุดวิสัยหรือความจำเป็นอื่น ให้สามารถขยาย
ระยะเวลาการควบคุมตัวผู้ต้องหาเพื่อนำส่งพนักงานสอบสวนออกไปได้อีกกระยะหนึ่ง

สำหรับของกลางที่ยึดได้ บทบัญญัติของกฎหมายมีกล่าวไว้เฉพาะเรื่องเรือเท่านั้นที่ให้เจ้าหน้าที่
ทหารเรือมีอำนาจยึดไว้ได้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหา หรือจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น²⁵
ส่วนของกลางอื่นๆ ไม่ได้มีการกล่าวถึงไว้ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และกองทัพเรือ

ดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว ว่าในการจับกุมผู้ต้องหาส่วนใหญ่จะมีของกลาง นอกเหนือจากเรือถูกตรวจยึดไว้ด้วย จำนวนมาก เจ้าหน้าที่และกองทัพเรือเองมีปัญหา

²⁴ มาตรา 4 (4) ของพระราชบัญญัติ

²⁵ มาตรา 4 (3)

ในการจัดเก็บตลอดจนดูแลรักษา โดยเฉพาะของกลางที่เป็นน้ำมันจำนวนนับแสนลิตร การเก็บดูแลรักษาโดยไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจชัดเจนย่อมเสี่ยงต่อความรับผิดชอบ กรณีเกิดการสูญหายหรือเกิดวินาศภัยขึ้น ที่ผ่านมาในทางปฏิบัติกรณีของกลางเป็นน้ำมันจำนวนมากเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมนำส่งพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะประสบปัญหาการเก็บรักษาดูแล ของกลาง ซึ่งพนักงานสอบสวนไม่มีที่จัดเก็บต้องขอให้กองทัพเรือดูแลรักษาไปก่อน กองทัพเรือ แก้ปัญหาโดยประสานกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ขอน้ำมันของกลางไปจัดเก็บรักษาไว้²⁶ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น จึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่อง ของกลางไว้ด้วย

2. แนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำ ความผิด บางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เพื่อให้การปราบปรามการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างเต็มที่ สมควรให้มีการแก้ไขปรับปรุงข้อจำกัด ข้อบกพร่องของพระราชบัญญัติ ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะ ความผิดที่เกิดขึ้น ใช้บังคับได้ครอบคลุมถึงความผิดที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ทางทะเลซึ่งมีการแบ่งแยก และกำหนด สิทธิหน้าที่ของรัฐแต่ละรัฐไว้ตามหลักกฎหมายทะเล ตลอดจนให้เหมาะสมสอดคล้องกับอัตราตำแหน่งของ กำลังพลของกองทัพเรือ และอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน ด้วยการปรับแก้ไข บทบัญญัติใหม่โดยมี แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาสาระใหม่ที่สำคัญดังนี้

เกี่ยวกับลักษณะความผิด เนื่องจากปัจจุบันมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในทะเลหลายรูปแบบ หลายลักษณะดังกล่าวมาแล้ว การกระทำความผิดหลายประการบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจทหารเรือ ฉบับที่ใช้อยู่ปัจจุบันยังครอบคลุมไม่ถึงทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถหลบหลีกหลุดรอดไปจากการถูกตรวจ ค้น จับกุมและนำตัวมาลงโทษ ดังนั้นจึงสมควร มีการพิจารณาแก้ไขใหม่ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือ มีอำนาจ

ปฏิบัติการตามกฎหมายครอบคลุมไปถึงการกระทำความผิดต่างๆ
ตั้งแต่ชื่อของพระราชบัญญัติ

ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในทะเล โดยเริ่มแก้ไข

²⁶ ชุมศักดิ์ นาควิจิตร, นาวาเอก. ผู้อำนวยการกองยุทธการ กรมยุทธการทหารเรือ. 11 ตุลาคม 2547.

เสียใหม่ ตัดคำว่า “บางอย่าง” ออกไป เพื่อให้สอดคล้องรับกับเนื้อหาของบทบัญญัติที่จะแก้ไขใหม่ให้
ครอบคลุมไปถึงความผิดที่เกิดขึ้นทั้งหมดในทะเล

ในส่วนของอำนาจหน้าที่นั้นก็ควรปรับให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสืบสวน สอบสวน ตรวจสอบ
จับกุม และควบคุมผู้ต้องหา รวมทั้งยึดและเก็บรักษาของกลางตลอดจนดำเนินการต่างๆ ตามที่กฎหมาย
บัญญัติไว้ได้ เมื่อปรากฏว่ามีกรกระทำ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำอันเป็นความผิดตาม
กฎหมายภายในของประเทศไทยทั้งหมดที่เกิดขึ้นในทะเล ไม่ใช่จำกัดอยู่เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการนำข้าว
หรือสินค้า ยาเสพติด เข้ามาหรือออกไปนอกราชอาณาจักรหรือความผิดอื่น ๆ ตามกฎหมายบางฉบับดังเช่นที่
ปรากฏอยู่ในฉบับปัจจุบันเท่านั้น การแก้ไขลักษณะนี้จะทำให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือสามารถเข้ามาตรวจสืบสวน
สอบสวน ตลอดจนขอเข้าตรวจค้นหรือจับกุมบุคคลและเรือที่ต้องสงสัย ว่าน่าจะมีการกระทำความผิดตาม
กฎหมายทุกฉบับของประเทศไทยที่เกิดขึ้นในทะเลได้อย่างเต็มที่โดยมีกฎหมายรองรับชัดเจน แม้ว่าบางกรณี
เมื่อเข้าตรวจค้น จับกุมแล้ว อาจจะไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ เพราะยังไม่มีบทกฎหมาย
ภายในของประเทศไทยบางฉบับให้มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดบางอย่างได้ก็ตาม แต่การให้อำนาจ ในลักษณะ
ดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ถือเป็นการใช้มาตรการในการควบคุมป้องกันปราบปราม มิให้มีการกระทำ
ความผิดได้เป็นอย่างดี

แก้ไขให้มีคำจำกัดความของคำว่า “ทะเล” ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และ
เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจปฏิบัติตามกฎหมายนี้ ให้ชัดเจนสอดคล้องกับเขตพื้นที่ทางทะเลที่กฎหมายทะเล
ได้แบ่งแยกไว้ โดยให้ความหมายครอบคลุมไปถึง เขตน่านน้ำภายใน (Internal Waters) ทะเลอาณาเขต
(Territorial Sea) เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) เขตเศรษฐกิจ
จำเพาะ (Exclusive Economic
Zone) เขตไหล่ทวีป (Continental Shelf) รวมทั้งทะเลหลวง (High Seas) ที่ประเทศไทยสามารถใช้กฎหมาย
บังคับได้ โดยไม่ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือ สามารถใช้อำนาจตามกฎหมาย
ครอบคลุมไปถึงความผิดที่มีการกระทำลงในเขตพื้นที่ดังกล่าวได้ เป็นการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดอาศัยช่องว่าง
ของกฎหมายขยับออกไปกระทำความผิดในบริเวณพื้นที่ทางทะเล ซึ่งเดิมตามบทบัญญัติของกฎหมายฉบับ
ปัจจุบันมิได้ระบุไว้อย่างชัดเจน

นอกจากนั้นในส่วนหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายก็ควรกำหนดใหม่ ให้นาย ทหารชั้น
สัญญาบัตรและนายทหารประทวนของกองทัพเรือ ทุกตำแหน่งซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในเรือของกองทัพเรือเป็น

เจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้มีอำนาจปฏิบัติการตามกฎหมายได้ เพื่อแก้ปัญหาข้อจำกัดเรื่องการที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานจริงไม่ได้เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมาย และควรกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือชั้นผู้ใหญ่เพิ่มเติม ไว้เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่เป็นพิเศษในการเข้าตรวจค้น หรือ จับผู้กระทำความผิดได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีหมายค้นหรือหมายจับ เป็นการแก้ปัญหาความยุ่งยากและ ลำบาก ของการขอหมายค้นหรือหมายจับจากศาล

การแก้ไขเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือควรปรับแก้ใหม่ดังนี้

ประการแรก เรื่องการตรวจค้น และจับกุม ควรแก้ไขให้สามารถทำได้โดยไม่ต้อง มีคำสั่ง หรือหมายศาลแต่ต้องเป็นการเข้าตรวจค้นและจับกุม โดยเจ้าหน้าที่ทหารเรือชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งมีตำแหน่งตามที่กำหนดไว้เท่านั้น ทั้งนี้อาศัยข้อยกเว้นของรัฐธรรมนูญที่ว่าให้สามารถกระทำได้ หากมีกฎหมายบัญญัติไว้ การบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังกล่าวก็เพื่อให้กฎหมายให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล มีลักษณะเป็นกฎหมายพิเศษเฉพาะเพื่อการปฏิบัติการในทะเล ซึ่งมิได้มีการแบ่งแยกเขตอำนาจศาลไว้โดยแน่ชัด และเป็นการแก้ปัญหาการต้องเดินทางไปขอออกหมายต่อศาลซึ่งอาจไม่ทันต่อการเข้าตรวจค้นจับกุมเรือของผู้ กระทำความผิดซึ่งแล่นไปมาอยู่ในทะเลและอยู่ห่างจากฝั่งออกไป

ประการที่สอง ในเรื่องของการสอบสวน ควบคุมผู้ต้องหาและยึดเก็บรักษาของกลาง ก็ควรแก้ไข ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานสอบสวนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือชั้นผู้ใหญ่เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่ก็ไม่ต้องอำนาจของพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจหากเจ้าหน้าที่ทหารเรือประสงค์จะมอบตัวผู้ต้องหาพร้อมของกลางให้ทำการสอบสวนต่อไปตามเดิม

ประการที่สาม การควบคุมตัวผู้ต้องหาควรปรับแก้ใหม่ให้มีการยึดหยุ่นสามารถควบคุมตัวได้ตามกำหนดระยะเวลาเดิม แต่หากเกิดกรณีจำเป็นหรือมีเหตุสุดวิสัยอาจขยายระยะเวลาควบคุมจากผู้บัญชาการทหารเรือได้อีกไม่เกิน 7 วัน เพื่อแก้ปัญหากรณีจับผู้ต้องหาและของกลางได้ ในระยะที่ห่างจากฝั่งมากต้องใช้เวลานานทางลากจูงเรือหรือประสบปัญหาภัยธรรมชาติหรือปัญหาอื่นๆ ที่ทำให้ไม่อาจนำตัวผู้ต้องหาพร้อมของกลางส่งพนักงานสอบสวนได้ทันเวลา และประการสุดท้ายในเรื่องของกลางทั้งหมดที่ยึดได้ ก็ควรบัญญัติให้ชัดเจนว่าให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจเก็บรักษาไว้ จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาหรือศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายนี้ เจ้าหน้าที่ทหารเรือไม่ต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัวในบรรดาความเสียหายที่เกิดขึ้น เว้นแต่ได้กระทำโดยจงใจให้เกิดความเสียหายหรือกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

พื้นที่ทางทะเลถูกจัดแบ่งออกเป็นเขต (Zone) ตามหลักกฎหมายทะเลซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ละเขตพื้นที่ประเทศไทยมีสิทธิ และหน้าที่แตกต่างกันไป เริ่มตั้งแต่ เขตน่านน้ำภายใน (Internal Water) และทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) ซึ่งถือเป็นราชอาณาจักรของไทยกับส่วนที่อยู่ถัดออกไปในทะเล ได้แก่ เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) เขตไหล่ทวีป (Continental Shelf) และ เขตทะเลหลวง (High Sea) พื้นที่เหล่านี้ประเทศไทยมีสิทธิบางประการที่อาจออกกฎหมายบังคับใช้ในทางที่เป็นมาตรการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิด และปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตนได้ตามที่หลักกฎหมายทะเลและกฎหมายระหว่างประเทศได้รับรองไว้ ในช่วงเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันปรากฏว่ามีการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยมิชอบ และการใช้ พื้นที่ทางทะเลเป็นแหล่งที่กระทำความผิด โดยมีการกระทำความผิดกฎหมายเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นทะเลอาณาเขตซึ่งเป็นราชอาณาจักรของไทยเท่านั้น แต่ได้ขยายครอบคลุมออกไปเกือบทุกพื้นที่ที่กล่าวมาข้างต้นทั้งการกระทำความผิดก็มีหลายลักษณะด้วยกันแตกต่างกันแตกต่างไปจากในอดีต เช่น การกระทำอันมีลักษณะคล้ายโจรสลัดด้วยการใช้เรือขนาดเล็กเข้าปล้นเรือประมง การปล่อยของเสียหรือน้ำมันทิ้งลงในทะเล การใช้เรือเป็นสถานที่ลักลอบเล่นการพนัน ค้าประเวณี หรือขนอาวุธ สิ่งของผิดกฎหมาย การสำรวจวิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเล เป็นต้น การกระทำดังกล่าวล้วนมีผลกระทบต่อประโยชน์และความมั่นคงของประเทศชาติ กองทัพเรือ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ทางทะเล เช่น กรมประมง กรมเจ้าท่า กรมศุลกากร ตำรวจน้ำ ได้พยายามร่วมกันป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดและปกป้องรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลตลอดมา มีการจัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ขึ้นที่กองทัพเรือ ให้เป็นหน่วยงานทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานการปฏิบัติงานร่วมกัน ในการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ดังกล่าวมีกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องแต่ละหน่วยงานอยู่หลายฉบับ สำหรับในส่วนของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ นอกจากกฎหมายเหล่านั้นแล้ว ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534 เป็นหลักในการทำหน้าที่สืบสวน กระทำการที่จำเป็นในการเข้าตรวจค้น บังคับผู้ควบคุมเรือ คนประจำเรือ จับ

เรือ ผู้ควบคุมเรือหรือลูกเรือผู้กระทำผิด สอบสวนเบื้องต้น ควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ พร้อมกับยึดสิ่งของเป็นของกลางส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป จากการปฏิบัติที่ผ่านมาพบว่ากฎหมายดังกล่าวออกมาใช้บังคับเป็นเวลานาน มีข้อจำกัดข้อบกพร่องที่ทำให้การใช้อำนาจตามกฎหมายขาดประสิทธิภาพที่สำคัญโดยสรุปประการแรก ได้แก่ในเรื่องของลักษณะความผิด กฎหมายไม่มีบทบัญญัติครอบคลุมถึงการกระทำความผิดหลายลักษณะที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การขนถ่ายน้ำมันที่ก่อให้เกิดมลภาวะทางทะเล การทิ้งหรือปล่อยของเสีย น้ำมันลงในทะเล การใช้เรือเป็นพาหนะและสถานที่กระทำความผิดลักลอบเล่นการพนัน ค่าประเวณี ขนอาวุธสิ่งของผิดกฎหมายรวมทั้งการกระทำความผิดอาญาต่างๆ บนเรือ เป็นต้น ประการที่สองบทบัญญัติของกฎหมายไม่ครอบคลุมถึงการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทางทะเลในส่วนที่เป็นเขตที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) ซึ่งปัจจุบันปรากฏมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในเขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) และประการสุดท้าย มีข้อจำกัดในเรื่องของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่บัญญัติให้เฉพาะนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตรเท่านั้น ทำให้ไม่สอดคล้องกับกำลังพลส่วนใหญ่ของกองทัพเรือที่เป็นชั้นประทวนและปฏิบัติงานในเรือรบโดยตรง นอกจากนี้การมิได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจ สอบสวนไว้ให้ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้ รับโทษกำหนดเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องหาตลอดจนการเข้าตรวจค้น จับกุมตามบทบัญญัติ ก็เป็นข้อจำกัดที่อาจมีผลทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ไม่อาจดำเนินการได้เว้นแต่จะมีหมายซึ่งออกโดยศาล ปัญหาข้อจำกัดข้อบกพร่องดังกล่าวสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะ

การแก้ไขปัญหาข้อจำกัดของพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534 สมควรกระทำโดยการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวเสียใหม่ โดยมีหลักการและเหตุผล สืบเนื่องจากกฎหมายออกมาใช้บังคับเป็นเวลานานแล้ว มีข้อจำกัดเกี่ยวกับขอบเขตการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทั้ง ไม่ครอบคลุมถึงลักษณะของความผิด และพื้นที่ทางทะเลที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นในปัจจุบันทำให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดขาดประสิทธิภาพผลประโยชน์ของชาติไม่ได้รับการปกป้องคุ้มครองอย่างเต็มที่สมควรที่จะปรับปรุงแก้ไขใหม่ในประเด็นที่สำคัญดังนี้

2.1 **ลักษณะความผิด** เนื่องจากปัจจุบันมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นหลายลักษณะ ที่บทบัญญัติของกฎหมายปัจจุบัน ไม่ครอบคลุมถึงทำให้ผู้กระทำผิดหลุดรอดจากการถูกตรวจค้น

จับกุม ดังนั้นสมควรแก้ไขบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจทำการสืบสวน สอบสวน ตรวจสอบ ตรวจค้น จับกุม ผู้กระทำความผิดได้ในทุกความผิดที่มีโทษทางอาญาตามกฎหมายไทยที่เกิดขึ้นด้วยการแก้ไขชื่อของพระราชบัญญัติใหม่ ตัดคำว่า “บางอย่าง” ออกไป และแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 4 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจที่จะทำการสืบสวน สอบสวน ตรวจสอบ ตรวจค้น หรือจับกุมได้ เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาตามกฎหมายของไทย

2.2 พื้นที่ของการกระทำความผิด การกระทำความผิดที่ปรากฏในปัจจุบันส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ส่วนที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขต (Territorial Sea) โดยเฉพาะพื้นที่ทางทะเลส่วนที่เป็นเขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone) และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone) รวมทั้งพื้นที่ส่วนที่อยู่ถัดออกไปด้วย ดังนั้นสมควรแก้ไขบทบัญญัติใหม่กำหนดคำจำกัดความของคำว่า “ทะเล” ซึ่งตามบทบัญญัติเดิมเป็นพื้นที่ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายได้เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น แต่ไม่ได้ให้คำจำกัดความที่ชัดเจนไว้ ควรกำหนดให้มีความหมายถึง น่านน้ำภายในทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตเศรษฐกิจจำเพาะ เขตไหล่ทวีป และเขตทะเลหลวง ที่ประเทศไทยสามารถออกกฎหมายบังคับใช้ได้ทั้งในเชิงป้องกัน และปราบปรามโดยไม่ขัดกับหลักกฎหมายทะเล และกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือสามารถใช้อำนาจปฏิบัติการตามกฎหมายต่อการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นครอบคลุมในทุกพื้นที่ทางทะเลดังกล่าว

2.3

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

ประการแรก

การแก้ปัญหาความไม่สอดคล้องในเรื่องตัวเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมายซึ่งเดิมกำหนดเฉพาะเจ้าหน้าที่ทหารเรือที่เป็นชั้นสัญญาบัตรเท่านั้น ทำให้ไม่สอดคล้องกับกำลังส่วนใหญ่ของกองทัพเรือที่เป็นเจ้าหน้าที่ระดับต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร และเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยตรงจึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 3 ส่วนที่เป็นคำจำกัดความของคำว่า “เจ้าหน้าที่ทหารเรือ” ใหม่ให้หมายถึง เจ้าหน้าที่ทหารเรือประจำการทั้งสัญญาบัตรและต่ำกว่าสัญญาบัตรซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในเรือของกองทัพเรือ นอกจากนี้ควรเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือชั้นผู้ใหญ่ไว้ให้หมายถึงเจ้าหน้าที่ทหารเรือชั้นสัญญาบัตรผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับการเรือขึ้นไปรวมทั้งผู้ที่ผู้บัญชาการทหารเรือเห็นสมควรกำหนดโดยประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้มีอำนาจพิเศษในการเข้าตรวจค้น จับกุม โดยไม่จำเป็นต้องมีหมายตลอดจนให้มีอำนาจสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหาด้วย

ประการที่สอง เพื่อแก้ไขปัญหาข้อจำกัดในการยื่นคำร้องขอหมาย

ศาลในการตรวจค้น จับกุมเนื่องจากปัจจุบันไม่มีการแบ่งแยกเขตอำนาจศาลในพื้นที่ทางทะเลไว้อย่างชัดเจน และมีปัญหาความไม่สะดวก ลำบากของเจ้าหน้าที่ในการเดินทางไปยื่นขอหมายต่อศาลจึงควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติกำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือชั้นผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตามที่ให้คำ จำกัดความไว้เป็นผู้มีอำนาจในการตรวจค้น จับกุมผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีหมายแต่ต้องเป็นกรณีที่น่าจะออกหมายค้น

หรือหมายจับได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและต้องเป็นผู้ที่ตรวจค้นหรือจับด้วยตนเองด้วย

ประการที่สาม ในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมตัวผู้ต้องหาที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ สมควรแก้ไขปรับให้ยืดหยุ่นได้โดยกำหนดบทยกเว้นในกรณีมีเหตุจำเป็นหรือพฤติการณ์ พิเศษหรือเหตุสุดวิสัย อาจขอขยายระยะเวลาควบคุมตัวต่อไปได้จากผู้บัญชาการทหารเรือ อีกไม่เกิน 7 วัน เพื่อแก้ไขปัญหาการไม่อาจนำผู้ต้องหาเข้าฝั่งและส่งพนักงานสอบสวนได้ทันตามกำหนด

ประการสุดท้าย เกี่ยวกับการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานดำเนินคดีกับ ผู้ต้องหาและการเก็บรักษาของกลาง ควรแก้ไขบทบัญญัติในมาตรา 7 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติให้ชัดเจน กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือชั้นผู้ใหญ่เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบและมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนั้นควรเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ชัดเจนให้ ยกเว้นความรับผิดของเจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นการส่วนตัว ในบรรดาความเสียหายที่เกิดเกี่ยวกับการเก็บรักษา ของกลางเว้นแต่กระทำโดยจงใจให้เกิดความเสียหาย หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กฎหมาย

อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ.1958 (ฉบับแปล)

หนังสือ

กอบกุล ราชะนาคร. **กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล**. เชียงใหม่ :

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530

จตุรนต์ ธีระวัฒน์. **อาณาเขตทางทะเลของประเทศไทย ปัญหากฎหมายในทางปฏิบัติใน ส่วนที่เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมระหว่างประเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541

จิตติ ดิงศภัทย์. **กฎหมายอาณาภาค 1 สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา**.

พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงจันทร์การพิมพ์, 2529

จุมพต สายสุนทร. **กฎหมายทะเล อาณาเขตทางทะเล**. พิมพ์ครั้งที่แรก. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2536

มัลลิกา พิณีจันทร์. **กฎหมายทะเล**. พิมพ์ครั้งที่ 16. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,

2541

ศิริภา จำปาทอง, นาวาตรีหญิง. **อนุสัญญากรุงเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง ค.ศ.1958 และ**

อนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982. นครปฐม : โรงพิมพ์สถาบันวิชาการ

ทหารเรือชั้นสูง, 2541

ศิริวัฒน์ ธนะแพทย์, นาวาเอก. **พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำ**

ความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมสารบรรณ

ทหารเรือ, 2535

ศิริวัฒน์ ธนะแพทย์, นาวาเอก. **ความตกลงเกี่ยวกับเขตทางทะเลของประเทศไทย**.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารเรือ, 2536

วารสาร

นพพร โพธิ์รังสิยากร. "กฎหมายทะเล.(ตอนที่ 5)" **ดุลพาห**. 35, 5 กันยายน- ตุลาคม 2531

นพพร โพธิ์รังสิยากร. "กฎหมายทะเล.(ตอนที่ 6)" **ดุลพาห**. 35, 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม 2531

เอกสารอื่นๆ

- กองทัพเรือ. “ความมั่นคงทางทะเล : ในมิติของความร่วมมือ” การประชุมเชิงวิชาการ. 2, 12 กันยายน 2546
- กองทัพเรือ. “ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ” รายงานสถิติผลงานของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล. 2545
- กองทัพเรือ. “ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ” สรุปผลงานของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล. 43-46
- เกียรติพงษ์ พิมพีใจใส, นาวาเอก. “นายทหารพระธรรมนูญกับกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เอกสารประจำภาควิทยาลัยการทัพเรือ. 24, 2535
- โกมุท กมลนาวิน, พลเรือเอก. “ทฤษฎีสัมมนาภาพ” คำบรรยาย 2536
กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม. “ชายฝั่งทะเล” สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. 2538
- ถนอม เจริญลาภ, นาวาตรี. “อาณาเขตทางทะเลของประเทศไทย” เอกสารวิจัยโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ. 2516
- ประกาศกองทัพเรือ เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ทหารเรือตาม พ.ร.บ.ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. 2490 ลงวันที่ 5 เมษายน 2524
- ประกาศกองทัพเรือ เรื่อง เทียบตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ฉบับลงวันที่ 16 ธันวาคม 2490, (ฉบับที่ 2-3) ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2491 และ 29 เมษายน 2492, (ฉบับที่ 4) เรื่อง เพิ่มเติมเทียบตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2493
- ภูวนัฐ เศษฐสุมน, นาวาเอก. “กฎหมายเศรษฐกิจทางทะเล” เสนาสนเทศกองทัพไทย. 40, 2. เมษายน- กันยายน 2545
- ระเบียบปฏิบัติประจำศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (รปจ.ศรชล.) ที่ 1 / 2541
- วิชาญ ศิริชัยเอกวัฒน์. “ยุทธศาสตร์การประมงทางทะเลของไทย” เอกสารประจำภาควิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. 38, 2538 - 2539
- สมิต ธรรมเชื้อ. “หลักกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายไทยและปัญหาของไทยที่เกี่ยวข้องกับไหล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะในเรื่องสิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรที่มีชีวิต” เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องกฎหมายทะเลใหม่กับอนาคตเศรษฐกิจไทย. 2538

สุรนิตย์ ถาวรพานิช, นาวาโท. “การใช้เรือตรวจการณ์ไกลฝั่งในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์
ของชาติทางทะเลในห้วงเวลา 10 ปี” เอกสารวิจัยโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ.

62, 2545

อธิก โจรณะสมิต, นาวาเอก. “ภูมิศาสตร์กับสมุทรภาพ” เอกสารประจำภาควิทยาลัย
การทัพเรือ. 52, 2536

อุวดา สิงห์พันธ์. “กองทัพเรือในทศวรรษหน้า ศึกษาเฉพาะกรณีการรักษากฎหมายเกี่ยวกับ
ความผิดทางทะเล” เอกสารประจำภาควิทยาลัยการทัพเรือ. 30, 2541

วิทยานิพนธ์

พรภพ อ่วมพิทยา. “หลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยเขตต่อเนื่อง วิเคราะห์ปัญหาเขตอำนาจ
ของรัฐชายฝั่ง.” วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533

สัมภาษณ์

เกรียงศักดิ์ จิตต์พานิชย์, นาวาเอก. ประจำกรมสารบรรณทหารเรือ ทำหน้าที่หัวหน้าสายงานที่ 2
(คดีแพ่ง- คดีปกครอง). สัมภาษณ์ กองทัพเรือ. 1 ตุลาคม 2547

ชุมศักดิ์ นาควิจิตร, นาวาเอก. ผู้อำนวยการกองยุทธการ กรมยุทธการทหารเรือ. สัมภาษณ์
กองทัพเรือ. 11 ตุลาคม 2547

วรยุทธ ปัตตายะโส, นาวาโท. นายทหารพระธรรมนูญ กองเรือยุทธการ. สัมภาษณ์
กองทัพเรือ. 8 ตุลาคม 2547

ภาษาอังกฤษ

ACT

Malaysian Fisheries Act 1984

ภาคผนวก ก.

พระราชบัญญัติ

ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่าง

ทางทะเล พ.ศ. 2490

ในพระปรมาภิไธย

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

คณะองคมนตรีในหน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

รังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร

อลงกฎ

ธานีนวดี

มานวราชเสวี

อดุลเดชจรัส

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๐

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรจัดให้การปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลักลอบนำข้าวและสินค้าอื่นบางอย่างออกทางทะเลได้ผลดียิ่งขึ้น

พระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ. ๒๔๙๐

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้คำว่า “เจ้าหน้าที่ทหารเรือ” หมายความว่า นายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตร ซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับการเรือ ผู้บังคับหมู่เรือ ผู้บังคับ

หมวดเรือ ผู้บังคับกองเรือ รวมทั้งตำแหน่งอื่นที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เทียบเท่ากับตำแหน่งที่กล่าวแล้วและนายทหารเรือประจำการชั้นสัญญาบัตร ที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแต่งตั้งขึ้นโดยเฉพาะ

มาตรา ๔ เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำความผิด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการลบลอบนำข้าว หรือสินค้าบางอย่างออกทางทะเลอันเป็นความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการสำรวจและห้ามกักกันข้าว กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเรื่องอุปโภคบริโภค และของอื่นๆ ในภาวะคับขัน หรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการส่งออกไปนอก และการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่างให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนได้ และมีอำนาจทำการหรือสั่งให้ทำการเฉพาะหน้าเท่าที่จำเป็น ดังต่อไปนี้

๑. ตรวจ ค้น และบังคับผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือให้เรือ หรือขนส่งของในเรือ เพื่อการตรวจค้น

๒. จับเรือและบังคับผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือให้พวงเรือ หรือให้ทำการอื่นเพื่อให้เรื่อนั้นไปยังที่ซึ่งสะดวกแก่การตรวจค้น การสอบสวน หรือการดำเนินคดี

๓. ยึดเรือที่จับไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องผู้ต้องหาหรือจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นในกรณีที่ฟ้องผู้ต้องหา

๔. จับและควบคุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดได้ไม่เกินเจ็ดวัน เมื่อพ้นกำหนดต้องปล่อยหรือส่งตัวให้พนักงานสอบสวน พร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนเท่าที่ทำไว้

มาตรา ๕ เพื่อปฏิบัติการตามความในมาตรา ๔ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสั่งและบังคับให้ผู้ควบคุมเรือ และคนประจำเรือลำที่ใช้หรือสงสัยว่าใช้ในการกระทำความผิดหรือที่ความผิดเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าเกิดขึ้น หยุดเรือ หรือนำเรือไปยังที่ใดที่หนึ่ง ถ้าไม่ปฏิบัติตามก็ให้มีอำนาจดำเนินการใดๆ เพื่อบังคับให้ปฏิบัติตามหรือนำเรือไป หรือเพื่อป้องกันการหลบหนี

การสั่งหรือบังคับให้หยุดเรือ หรือนำเรือไปยังที่ใดที่หนึ่งตามความในวรรคก่อน อาจทำโดยใช้อำนาจที่สัญญาอนุญาตอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้ แต่อำนาจที่สัญญาอนุญาตที่จะใช้นั้นผู้บัญชาการทหารเรือต้องประกาศกำหนดไว้ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖ นอกจากอำนาจที่ให้ไว้ตามมาตรา ๔ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๗ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือทำการสอบสวนตามมาตรา ๔ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจและหน้าที่ เช่น พนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘ การแย่งคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นผู้ส่งสำนวนและมีความเห็นควรสั่งฟ้องไปยังพนักงานอัยการนั้น ให้ผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้ใช้อำนาจของอธิบดีกรมตำรวจ หรือข้าหลวงประจำจังหวัดแล้วแต่กรณี

มาตรา ๙ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป มิให้ถือว่าการควบคุมผู้ต้องหา ซึ่งได้กระทำมาก่อนที่พนักงานสอบสวนได้รับตัวผู้ต้องหานั้น เป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวน

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ควง อภัยวงศ์

นายกรัฐมนตรี

(๖๔ ร.จ. ๗๓๕ ตอนที่ ๖๑ ธันวาคม ๒๔๙๐)

ประกาศกองทัพเรือ

เรื่องเทียบตำแหน่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.๒๔๙๐ ผู้บัญชาการทหารเรือจึงออกประกาศกำหนดการเทียบตำแหน่งไว้ดังต่อไปนี้

๑. ผู้บังคับการมณฑลทหารเรือที่ ๑ ผู้บังคับการมณฑลทหารเรือที่ ๒ และผู้บังคับกองบินทหารเรือ เทียบเท่ากับตำแหน่งผู้บังคับกองเรือ

๒. เสนาธิการมณฑลทหารเรือที่ ๑ เสนาธิการมณฑลทหารเรือที่ ๒ ผู้บังคับการกรม
นาวิกโยธิน ผู้บังคับกองต่อสู้อากาศยาน ผู้บังคับกองปืนใหญ่รักษาฝั่ง ผู้บังคับกองโรงเรียนนายเรือ
ผู้บังคับกองโรงเรียนชุมพลทหารเรือเทียบเท่ากับตำแหน่งผู้บังคับหมวดเรือ

๓. เสนาธิการหมวดเรือ ผู้บังคับฝูงบิน ผู้บังคับการโรงเรียนปืนใหญ่ ผู้บังคับกองพัน
นาวิกโยธินที่ ๓ ผู้บังคับกองพันนาวิกโยธินที่ ๑๑ เทียบเท่ากับตำแหน่งผู้บังคับหมู่เรือ

๔. นักบินทหารเรือที่เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร เทียบเท่ากับตำแหน่งผู้บังคับการ
เรือ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๙๐

พลเรือโท ส. กมลนาวิน

ผู้บัญชาการทหารเรือ

(๖๔ ร.จ. ๓๒๒๘ ตอนที่ ๖๑ (แผนกราชกิจจานุ) ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๔๙๐)

พระราชบัญญัติ
ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิด
บางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ ๔)
พ.ศ. ๒๕๓๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

เป็นปีที่ ๔๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ว่าด้วยการให้อำนาจทหารเรือปราบปราม
การกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปราม
การกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๓๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือ
ปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.๒๕๓๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ.๒๕๒๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๔ เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำเกี่ยวกับ
การนำข้าวหรือสินค้าอื่น หรือยาเสพติดออกนอกหรือเข้ามาในราชอาณาจักรหรือการที่คนต่าง
ด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร ทั้งนี้โดยทางทะเล ทางลำน้ำซึ่งติดต่อกับต่างประเทศ หรือทางลำน้ำ

ซึ่งออกไปสู่ทะเลได้ หรือทำการประมงทางทะเล อันเป็นความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการสำรวจ และห้ามกักขัง กฎหมายว่าด้วย การควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคและของอื่นๆ ในภาวะคับขัน กฎหมายว่าด้วยการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า กฎหมายว่าด้วยแร่ กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือกฎหมายเกี่ยวกับการประมง ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนได้ และมีอำนาจทำการหรือสั่งให้ทำการ เฉพาะหน้าที่จำเป็นดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจ ค้น และบังคับผู้ควบคุมเรือและคนประจำเรือให้เรือหรือขนส่งของในเรือเพื่อ การตรวจค้น

(๒) จับเรือ และบังคับผู้ควบคุมเรือ และคนประจำเรือให้พวงเรือ หรือให้ทำการอื่น เพื่อให้เรื่อนั้นไปยังที่ซึ่งสะดวกแก่การตรวจค้น การสอบสวน หรือการดำเนินคดี

(๓) ยึดเรือ ที่จับไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหา หรือจนกว่าศาลจะมี คำสั่งเป็นอย่างอื่นในกรณีที่ฟ้องผู้ต้องหา

(๔) จับและควบคุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ได้ไม่เกินเจ็ดวัน เมื่อพ้นกำหนดต้อง ปลดปล่อยหรือส่งตัวให้พนักงานสอบสวนพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนเท่าที่ทำได้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลตำรวจเอก ภา สารสิน

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากปรากฏว่าในปัจจุบัน มีการลักลอบนำเข้ามาในหรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งยาเสพติดโดยทางทะเล และทาง ลำน้ำซึ่งติดต่อกับต่างประเทศ หรือทางลำน้ำซึ่งออกไปสู่ทะเลได้ และมีการลักลอบทำการประมง ทางทะเลอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่ทหารเรือตรวจพบก็ไม่มีอำนาจที่จะปราบปรามได้ เพราะเจ้าหน้าที่ ทหารเรือมิได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายเกี่ยวกับการ ประมงทางทะเลเมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือตรวจพบและดำเนินการจับกุม ก็ไม่มีอำนาจควบคุมตัวไว้ สอบสวนและยึดเรือไว้ได้ ต้องนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามกฎหมายโดยทันที

สมควรให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด และกฎหมายเกี่ยวกับการประมงทางทะเลได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ข.

ที่ นร 0206/6586

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300

13 พฤษภาคม 2536

เรื่อง นโยบายและยุทธศาสตร์ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

เรียน เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ปกปิด ที่ นร 0505/1334

ลงวันที่ 27 เมษายน 2536

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ด่วนที่สุด ที่ นร 1011/2289
2. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต 0602/34990
ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2536
3. สำเนาหนังสือกระทรวงอุตสาหกรรม ปกปิด ด่วนที่สุด ที่ อก 0306/1927
ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2536
4. สำเนาหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ปกปิด ด่วนที่สุด ที่ นร 1201/3350
ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2536

ตามที่ได้เสนอเรื่องนโยบายและยุทธศาสตร์ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทะเล
เพื่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาความจำเป็นแล้วนั้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการต่าง
ประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรมและสำนักนายกรัฐมนตรี ได้เสนอความเห็นประกอบการพิจารณา
ของคณะรัฐมนตรีด้วยความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2536 ลงมติเห็นชอบนโยบาย และยุทธศาสตร์ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และมอบหมายให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายต่างประเทศและประสานการดำเนินการ ให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายต่างประเทศ โดยในการจัดทำแผนแม่บท แผนงาน/โครงการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าว ให้กำหนดขั้นตอนและกรอบระยะเวลาดำเนินการด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และดำเนินการต่อไป ได้แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

วิษณุ เครืองาม

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองประสานนโยบายและแผน

โทร. 2800389

โทรสาร 2801901

นโยบายและยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อ 11 พ.ค. 2536

1. ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

- 1.1 เอกอรัช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนทางทะเล
- 1.2 ความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยในทะเลและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพของประชาชน และการประกอบกิจการทางเศรษฐกิจในทะเล
- 1.3 ผลประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจจากทะเลทั้งในด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ต่อเนื่องในรูปแบบอื่น ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2. นโยบาย

2.1 ส่งเสริมขีดความสามารถของกองทัพให้เหมาะสม และเพียงพอกับความจำเป็นเพื่อการดูแลและปกป้องอธิปไตย ผลประโยชน์ของชาติ และการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในทะเล (บรรลุผลประโยชน์ข้อ 1.1, 1.2 และ 1.3)

2.2 ยึดหลักกฎหมายระหว่างประเทศในการใช้การแสวงหาและการแบ่งปันผลประโยชน์จากทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน และใช้การเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศ (บรรลุผลประโยชน์ข้อ 1.1, 1.2 และ 1.3)

2.3 ดำเนินการเพื่อให้ทะเลเป็นบริเวณที่มีความปลอดภัยและเหมาะสมแก่การเดินทางเรือ การประกอบอาชีพและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด (บรรลุผลประโยชน์ข้อ 1.2 และ 1.3)

2.4 อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในทะเลและบริเวณชายฝั่ง ให้สามารถยังประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วมได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาว (บรรลุผลประโยชน์ข้อ 1.3)

2.5 ส่งเสริมกิจการประมงทั้งในและนอกน่านน้ำ เพื่อให้เป็นแหล่งจ้างงานและแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศโดยดูแลให้สอดคล้อง และสมดุลกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ และให้ผู้ประกอบการได้รับการคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์อย่างเหมาะสม (บรรลุผลประโยชน์ข้อ 1.2 และ 1.3)

2.6 ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีระบบการขนส่งทางทะเลที่มีประสิทธิภาพ และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นอย่างเพียงพอ เพื่อสนับสนุนกิจการค้าระหว่างประเทศของไทยให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้และสามารถนำมาใช้สนับสนุนการป้องกันประเทศได้ ในยามจำเป็น (บรรลุผลประโยชน์ข้อ 1.2 และ 1.3)

3. ยุทธศาสตร์

3.1 เสริมสร้างการมีกำลังอำนาจของกองทัพเพื่อปกป้องผลประโยชน์ด้านต่างๆ ของชาติ ในทะเล โดยสนับสนุนการเสริมกำลังอำนาจของกองทัพอย่างเหมาะสมตามห้วงเวลา ความจำเป็น และขีดความสามารถทางการเงินของประเทศ (บรรลุนโยบายข้อ 2.1)

3.2 เร่งรัดการเจรจาประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อตกลงแบ่งอาณาเขตทางทะเลให้ชัดเจน และแน่นอน ในกรณีที่ไม่อาจตกลงกันได้ให้แสวงหาแนวทางเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้ให้มีการศึกษาและวิเคราะห์ผลประโยชน์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และอื่นๆ รวมทั้งกำหนดแนวทางทำที่และเตรียมความพร้อมในการเจรจาไว้ล่วงหน้า (บรรลุนโยบายข้อ 2.2)

3.3 เร่งรัดให้ส่วนราชการต่างๆ มีกฎหมายภายในเพื่อรองรับสิทธิประโยชน์ของรัฐ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (บรรลุนโยบายข้อ 2.2)

3.4 สนับสนุนโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ โดยเฉพาะการสร้างท่าเรือน้ำลึกด้านฝั่งทะเลอันดามันเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การสร้างทางเลียบ และหลักประกันความมั่นคงในการออกสู่ทะเล (บรรลุนโยบายข้อ 2.3)

3.5 จัดให้มีแผนป้องกันอุบัติเหตุภัยและภัยธรรมชาติทั้งบนบกและในทะเลที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สาธารณชนและทรัพยากรทางทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่อุตสาหกรรมและแหล่งชุมชนหนาแน่นชายฝั่ง รวมทั้งการร่วมมือกับรัฐชายฝั่งอื่นๆ ในการวางแผนและดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และอุบัติเหตุที่รัฐชายฝั่งก่อกำขึ้นหรือได้รับผลกระทบร่วมกัน (บรรลุนโยบายข้อ 2.3)

3.6 วางแผนและประสานงานระหว่างส่วนราชการต่างๆ อย่างใกล้ชิดรวมทั้งอาจจัดให้มีหน่วยเฉพาะกิจตามความเหมาะสมเพื่อให้มีการปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างใน

ทะเล การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย การให้ความคุ้มครองความปลอดภัยและสวัสดิการของประชาชนและการควบคุมดูแลการเข้ามาของบรรดาเรือท่องเที่ยวทั้งในเรื่องตัวบุคคล และการกระทำผิดต่างๆ ที่แอบแฝงมากับการท่องเที่ยว (บรรลุนโยบายข้อ 2.3)

3.7 กำหนดแผนการใช้ที่ดินชายฝั่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างชัดเจน โดยมีการกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและจริงจัง รวมทั้งการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความเป็นจริง (บรรลุนโยบายข้อ 2.3)

3.8 ส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล โดยควบคุมดูแลไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตลอดจนการแสวงประโยชน์โดยมิชอบหรือกระทำผิดกฎหมายที่แอบแฝงมากับกิจกรรมการท่องเที่ยว (บรรลุนโยบายข้อ 2.3)

3.9 วางแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างเป็นระบบทุกระดับ โดยเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนและสนับสนุนให้ชุมชน องค์กรประชาชนและองค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด โดยรัฐจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ และกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง รวมทั้งการวางหลักเกณฑ์เพื่อให้ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับภาระในการอนุรักษ์ฟื้นฟู (บรรลุนโยบายข้อ 2.4)

3.10 ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการสำรวจ และพัฒนาเพื่อนำเอาปิโตรเลียมและทรัพยากรธรณีอื่นๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจ (บรรลุนโยบายข้อ 2.4)

3.11 ส่งเสริมการประกอบการประมงภายใน เพื่อให้สามารถประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีรายได้ที่เหมาะสมและแสวงหาช่องทาง เพื่อให้เรือประมงไทยออกไปประกอบกิจการประมงนอกน่านน้ำอย่างถูกต้อง โดยที่รัฐมีส่วนรับรู้และควบคุมดูแลให้ผู้ประกอบการได้รับการคุ้มครองประโยชน์จากรัฐอย่างเหมาะสม ควบคู่ไปกับการควบคุมจำนวนเรือประมงให้เหมาะสมกับปริมาณทรัพยากรสัตว์น้ำ และการอนุรักษ์ และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเพิ่มจำนวนสัตว์น้ำ (บรรลุนโยบายข้อ 2.5)

3.12 สนับสนุนให้กิจการพาณิชย์นาวี ทั้งที่เป็นของคนไทยและคนต่างชาติ มีการแข่งขันกันอย่างจริงจังและเป็นหลักประกันในการขนส่งสินค้าทางเรือ รวมทั้งการสนับสนุนและส่งเสริมการพาณิชย์นาวีไทยให้สามารถแข่งขันกับการพาณิชย์นาวีต่างประเทศได้ (บรรลุนโยบายข้อ 2.6)

คำสั่งสภาความมั่นคงแห่งชาติ

ที่ 1/2536

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการดำเนินการตามนโยบาย
และยุทธศาสตร์การรักษาผลประโยชน์ของชาติทะเล

โดยที่สภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบนโยบายและยุทธศาสตร์การรักษา
ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติร่วมกับส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้องเสนอและเห็นสมควรมีองค์การอำนวยการ และประสานการดำเนินการตามนโยบาย
และยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นในรูปของคณะกรรมการของสภาความมั่นคงแห่งชาติ โดยมีหัวหน้า
ส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นกรรมการ

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติสภาความมั่นคง
แห่งชาติ พ.ศ.2502 จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและประสานการดำเนินการตาม
นโยบายและยุทธศาสตร์การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลดังต่อไปนี้

1. เลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	ประธานคณะกรรมการ
2. ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้แทน	กรรมการ
3. ปลัดกระทรวงกลาโหม หรือผู้แทน	กรรมการ
4. ปลัดกระทรวงคมนาคม หรือผู้แทน	กรรมการ
5. ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน	กรรมการ
6. เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติหรือผู้แทน	กรรมการ
7. เสนาธิการทหารบก	กรรมการ
8. เสนาธิการทหารเรือ	กรรมการ
9. เสนาธิการทหารอากาศ	กรรมการ
10. อธิบดีกรมประมง	กรรมการ
11. อธิบดีกรมเจ้าท่า	กรรมการ

12. อธิปไตยกรรมทรัพย์สิน	กรรมกร
13. อธิปไตยกรรมตำรวจ	กรรมกร
14. อธิปไตยกรรมสนธิสัญญาและกฎหมาย	กรรมกร
15. อธิปไตยกรรมศุลกากร	กรรมกร
16. เลขานุการสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม	กรรมกร
17. เลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี	กรรมกร
18. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก	กรรมกร
19. ผู้บังคับการตำรวจน้ำ	กรรมกร
20. ผู้แทนส่วนราชการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีสถานการณืเกี่ยวข้อง	กรรมกร
21. รองเลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติฝ่ายนโยบาย	กรรมกร
22. รองเลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติฝ่ายเตรียมพร้อม	กรรมกร
23. หัวหน้าเจ้าหน้าที่ประสานงานทางทหารกับ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมกร
24. หัวหน้าเจ้าหน้าที่ประสานงานตำรวจกับ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมกร
25. ผู้ช่วยเลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติฝ่ายประสานงาน	กรรมกร
26. รองเลขานุการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ฝ่ายบริหาร	กรรมกรและ เลขานุการ
27. ผู้อำนวยการกอง 4 สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมกรและ ผู้ช่วยเลขานุการ (1)
28. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงาน สภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมกรและ ผู้ช่วยเลขานุการ (2)

ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังนี้

1. อำนวยการ ประสานงาน และกำกับดูแลการดำเนินการของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์การรักษาสันติภาพของชาติทะเล

2. พิจารณากลับกรองและให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการต่างๆ ที่ดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์การรักษาผลประโยชน์ของชาติ ให้เป็นไปโดยสอดคล้องและเกิดประโยชน์สูงสุด
3. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบการดำเนินการในแต่ละสาขาตามนโยบายและยุทธศาสตร์ได้ตามความจำเป็น
4. ติดตามและประเมินผลการดำเนินการเพื่อรายงานต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 18 เมษายน 2536

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

ประธานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยนโยบายการฟื้นฟูทะเลไทย

พ.ศ. ๒๕๓๙

เพื่อให้การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับการฟื้นฟูบูรณะ และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในทะเลไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรในทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายการฟื้นฟูทะเลไทย พ.ศ. ๒๕๓๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“หน่วยราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและส่วนราชการส่วนท้องถิ่น บรรดาที่มีการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูทะเลไทย

“การฟื้นฟูทะเลไทย” หมายความว่า การกำหนดนโยบาย การดำเนินแนวทางและหลักปฏิบัติ ตลอดจนการปรับปรุงการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในทะเลไทย รวมทั้งการจัด

ให้มีกิจกรรมต่างๆ ภายในพื้นที่ตามที่คณะกรรมการนโยบายและฟื้นฟูทะเลไทยกำหนดเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในทะเลอย่างเหมาะสมและยั่งยืนตลอดจนเพื่อให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

“กฟท.” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายและฟื้นฟูทะเลไทย

“สฟท.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายฟื้นฟูทะเลไทย

ข้อ ๔ ในกรณีที่มีปัญหาหรือความจำเป็นที่ไม่อาจจะปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ตามที่เห็นสมควร รวมตลอดทั้งมีอำนาจดำเนินการใดตามควรแต่กรณี เพื่อให้การดำเนินนโยบายและฟื้นฟูทะเลไทยตามนโยบายของรัฐบาล

ข้อ ๕ ถ้าการดำเนินการในเรื่องใดไม่เป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่สอดคล้องกับนโยบายแผนงาน โครงการ หรือวิธีดำเนินการที่กำหนดตามระเบียบนี้ ให้ผู้อำนวยการ สฟท. รายงานปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อ กฟท. โดยมีชักช้าเพื่อมิมีมติตามเห็นสมควรต่อไป

ข้อ ๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๒

คณะกรรมการนโยบายและการฟื้นฟูทะเลไทย

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายและฟื้นฟูทะเลไทย” เรียกโดยย่อว่า “กฟท.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายคนหนึ่ง หรือหลายคนเป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้บัญชาการ

ทหารเรือ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมประมง ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
 คณะบดีคณะประมงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หัวหน้าภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล
 คณะวิทยาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นกรรมการ

ให้ผู้บัญชาการ “สฟท.” เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ “กฟท.” แต่งตั้ง
 ผู้ช่วยเลขานุการตามจำนวนที่จำเป็น

ข้อ ๘ ให้ กฟท. มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย และแผนการการฟื้นฟูทะเลไทยต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
 อนุมัติ

(๒) อนุมัติแผนหรือโครงการ และให้ความเห็นเกี่ยวกับวงเงินลงทุนของหน่วยราชการ
 เพื่อดำเนินงานตามนโยบายและแผนการฟื้นฟูทะเลไทยตามข้อ ๑๗

(๓) กำหนดแนวทางการประสานงาน การบริหารและการใช้ประโยชน์พื้นที่ทะเลไทย

(๔) เป็นศูนย์กลางประสานงานกับคณะกรรมการอื่นที่แต่งตั้งขึ้นตามกฎหมายหรือ
 ตามมติคณะรัฐมนตรี และมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการฟื้นฟูทะเลไทย

(๕) เร่งรัด ติดตามและกำกับดูแลการดำเนินการของหน่วยราชการที่ได้รับมอบหมาย
 ให้ดำเนินการเกี่ยวกับการฟื้นฟูทะเลไทย เพื่อให้ดำเนินงานเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เรียบร้อยและ
 มีประสิทธิภาพ

(๖) ควบคุม อำนาจการ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและ
 แผนการฟื้นฟูทะเลไทย

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานสำหรับการบริหารงานของ สฟท.

(๘) ขอความร่วมมือในการขอยืมตัวบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ของหน่วย
 ราชการ เพื่อช่วยการปฏิบัติงานของ กฟท. ได้ตามความจำเป็น

(๙) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อการฟื้นฟูทะเลไทย

ข้อ ๙ การประชุม กฟท. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน
 กรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้
 รองประธานกรรมการเป็นประธานในการประชุม ถ้ามีรองประธานกรรมการหลายคนให้เลือก

รองประธานกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธาน กรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการ คนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียง ชี้ขาด

ข้อ ๑๐ ให้ กฟท.มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่ง อย่างใดตามที่ กฟท. มอบหมายได้ ให้นำความในข้อ ๙ มาใช้บังคับแก่การประชุมของ คณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ข้อ ๑๑ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ตามระเบียบนี้ กฟท. หรือคณะอนุกรรมการที่ กฟท. แต่งตั้ง อาจเชิญบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือสอบถาม หรือให้ส่งสิ่งของหรือ เอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายและการฟื้นฟูทะเลไทย

ข้อ ๑๒ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายและการฟื้นฟูทะเลไทย เรียกโดยย่อว่า “สฟท.” เป็นหน่วยราชการภายในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กฟท. และให้มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดเตรียมแผนงานและโครงการต่างๆ ตามนโยบายและแผนการฟื้นฟูทะเลไทย ตลอดจนการศึกษาวิเคราะห์วิจัยปัญหาและอุปสรรคที่ เกิดขึ้นในการกำหนดนโยบายและแผนการฟื้นฟูทะเลไทย เพื่อเสนอต่อ กฟท.

(๒) สอดส่อง ดูแล และให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหรือ การดำเนินกิจการเพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบนี้

(๓) ชักชวน อำนวยความสะดวก และประสานงานให้องค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายและแผนการฟื้นฟูทะเลไทย ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ กฟท. กำหนด

(๔) บริหารแผนงานรวม และประสานการบริหารและการปฏิบัติการตามแผนงานการฟื้นฟูทะเลไทย

(๕) ติดตาม และเร่งรัดการปฏิบัติงานของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

(๖) ปฏิบัติงานและร่วมดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์การฟื้นฟูทะเลไทย

(๗) วิเคราะห์และประเมินผลของการฟื้นฟูทะเลไทย เพื่อเสนอต่อ กฟท.

(๘) เชิญบุคคลของหน่วยราชการและภาคเอกชน ให้มาชี้แจงหรือส่งข้อมูลหรือสถิติต่างๆ ตลอดจนขอความร่วมมือในการยืมตัวบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ต่างๆ จากหน่วยราชการ ได้ตามความจำเป็น

(๙) ปฏิบัติงานหรือดำเนินการอื่นใด ตามที่ กฟท. มอบหมาย

ข้อ ๑๓ ให้มีผู้อำนวยการ สฟท. มีหน้าที่ควบคุมและดูแลทั่วไป ซึ่งราชการของสำนักงาน สฟท.

ข้อ ๑๔ ค่าใช้จ่ายสำหรับ กฟท. คณะอนุกรรมการที่ กฟท. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่ได้รับคำสั่งให้มาปฏิบัติงานใน สฟท. หรือสถาบันหรือบุคคลใดที่มาช่วยราชการของ สฟท. รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอย่างอื่นให้จ่ายจากงบประมาณของ สฟท.

หมวด ๔

การดำเนินงานตามนโยบายและแผนการฟื้นฟูทะเลไทย

ส่วนที่ ๑

การจัดทำนโยบาย แผนงานและโครงการ

ข้อ ๑๕ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัตินโยบายและแผนการฟื้นฟูทะเลไทยที่ กฟท. เสนอแล้วให้ กฟท. กำหนดแนวทางดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนดังกล่าว และถ้าจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการฟื้นฟูทะเลไทยให้ กฟท. กำหนดแนวทางดำเนินงานและกำหนดหน่วยราชการที่จะให้รับผิดชอบปฏิบัติงานดังกล่าวด้วย

ข้อ ๑๖ ให้หน่วยราชการที่ กฟท. กำหนดตามข้อ ๑๕ จัดเตรียมแผนงานหรือโครงการ สำหรับงานที่จะต้องปฏิบัตินั้นขึ้นโดยประสานงานกับ สฟท. แผนงานหรือโครงการดังกล่าวต้องมี รายละเอียดชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน กำลังคน วัสดุ อุปกรณ์ และ ทรัพยากร การบริหาร ตลอดจนวงเงินรายจ่าย

เมื่อหน่วยราชการจัดเตรียมแผนงานหรือโครงการขึ้นแล้ว ให้ สฟท. รวบรวมและ วิเคราะห์เพื่อนำเสนอ กฟท. เพื่อพิจารณาอนุมัติทั่วไป

ข้อ ๑๗ เมื่อ กฟท. อนุมัติแผนงานหรือโครงการใดแล้ว ให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการให้เป็นไปตามนั้นโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ต้องมีการใช้เงินกู้เงินบาทสมทบ หรือความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้ กฟท. แจ้งไปยังกระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ และกรมวิเทศสหการ เพื่อพิจารณาดำเนิน การตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนด้านการเงินให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดตาม ความเหมาะสม

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามแผนงานหรือโครงการใดโดยเร่งด่วน กฟท. อาจนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติให้จัดสรรเงินงบประมาณเพื่อดำเนินการตาม แผนงานหรือโครงการนั้นเป็นกรณีพิเศษได้

ข้อ ๑๘ ถ้าหน่วยราชการแห่งใดที่ กฟท. กำหนดตามข้อ ๑๕ ไม่สามารถรับผิดชอบงาน ที่จะให้ปฏิบัตินั้นได้ หรือไม่เห็นด้วยกับ กฟท. หรือ สฟท. ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามแผนงานหรือ โครงการที่จะรับมาปฏิบัติ ให้หน่วยราชการดังกล่าวรายงานปัญหาอุปสรรคและความเห็นให้ กฟท. ทราบเพื่อพิจารณา

ในกรณีที่ กฟท. ได้พิจารณารายงานของหน่วยราชการตามวรรคหนึ่งแล้วมีมติเป็น เช่นใดให้หน่วยราชการปฏิบัติไปตามนั้น แต่ถ้าหน่วยราชการนั้นยังไม่เห็นชอบกับมติของ กฟท. หน่วยราชการดังกล่าวอาจเสนอให้คณะรัฐมนตรีชี้ขาดได้ แต่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งมติของ กฟท. หากมิได้มีการดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรีภายใน กำหนดเวลาดังกล่าวให้เป็นอันยุติตามมติของ กฟท.

ส่วนที่ ๒

การบริหารแผนงานหรือโครงการ

ข้อ ๑๙ ให้หน่วยราชการที่รับผิดชอบแผนงานหรือโครงการที่ กฟท. อนุมัติแจ้งชื่อผู้รับผิดชอบแผนงานหรือโครงการและเจ้าหน้าที่ตำแหน่งสำคัญที่จะมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามแผนงานหรือโครงการต่อ สฟท. เพื่อการประสานงานระหว่างหน่วยปฏิบัติ

ข้อ ๒๐ ให้ผู้รับผิดชอบแผนงานหรือโครงการจัดให้มีแผนปฏิบัติการที่เหมาะสมเพื่อดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายและมีคุณภาพ ทบทวนค่าใช้จ่าย และการใช้วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารเป็นประจำตามควรแก่กรณี และทำรายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการเป็นระยะ ๆ

รูปแบบของรายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการให้เป็นไปตามที่ กฟท. กำหนด

ในกรณีที่มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการให้ผู้รับผิดชอบแผนงานหรือโครงการแจ้งให้ สฟท. ทราบและประสานงานกับ สฟท. เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ส่วนที่ ๓

การควบคุมแผนงานหรือโครงการ

ข้อ ๒๑ ให้หัวหน้าหน่วยราชการรับผิดชอบอำนาจการ ให้งานตามแผนหรือโครงการที่ได้รับมอบหมายดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและสอดคล้องกับนโยบายและแผนการฟื้นฟูทะเลไทย

ข้อ ๒๒ ให้หน่วยราชการที่รับผิดชอบแผนงานหรือโครงการจัดให้มีระบบการควบคุมตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการ และส่งรายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการให้ สฟท. เพื่อรายงานต่อ กฟท. ตามระยะเวลาที่ กฟท. กำหนด

ข้อ ๒๓ ให้ สฟท. ติดตามความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการต่างๆ ในการฟื้นฟูทะเลไทยกับให้พิจารณา วิเคราะห์ และประเมินผลความก้าวหน้าของงานเสนอต่อ กฟท. เพื่อทราบหรือเพื่อพิจารณาตามควรแก่กรณี

หมวด ๕

การดำเนินงานอื่นเพื่อฟื้นฟูทะเลไทย

ข้อ ๒๔ ในกรณี กฟท. ได้มีมติให้มีการดำเนินงานต่างๆ เกี่ยวกับการประสานงานการบริหารหรือการใช้ประโยชน์พื้นที่ทะเลไทย เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการฟื้นฟูทะเลไทยให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามมติของ กฟท. ในกรณีที่หน่วยราชการใดมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามมติ กฟท. ให้รายงานให้ กฟท. ทราบเพื่อพิจารณา และให้นำความในวรรคสองของข้อ ๑๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

บรรหาร ศิลปอาชา

(นายบรรหาร ศิลปอาชา)

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ค.

เขตทางทะเลไทย

เขตทางทะเลของไทยที่ได้มีการประกาศตลอดจนทำความเข้าใจกับประเทศเพื่อนบ้านไว้ อันได้แก่น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตไหล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ มีดังนี้

1. เส้นฐานและน่านน้ำภายใน

1.1 น่านน้ำภายใน ได้แก่ น่านน้ำทางด้านแผ่นดินของเส้นฐานสำหรับวัดความกว้างของทะเลอาณาเขต

1.2 เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2502 ไทยได้ประกาศให้อ่าวไทยตอนในเหนือเส้นฐานจากจุดที่หนึ่ง ณ แหลมบ้านช่องแสมสาร ตามเส้นขนานละติจูดไปทางทิศตะวันตก ถึงจุดที่สอง ณ ฝั่งทะเลตรงข้าม เป็นอ่าวประวัติศาสตร์และน่านน้ำภายในของประเทศไทย (ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง อ่าวไทยตอนใน ประกาศ ณ วันที่ 22 กันยายน 2502)

1.3 เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2513 ไทยได้ประกาศเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย 3 บริเวณ คือ

บริเวณที่ 1 ตั้งแต่แหลมสิง เกาะช้างน้อย ไปจนถึงหลักเขตแดนไทย-เขมร

บริเวณที่ 2 ตั้งแต่แหลมใหญ่ เกาะพังน เกาะร้านไก่ เกาะสมุย ไปจนถึงแหลมหน้าถ้ำ

บริเวณที่ 3 ตั้งแต่เกาะภูเก็ต เกาะแก้วน้อย เกาะลันตาใหญ่ เกาะตะรุเตา ไปจนถึงเกาะปริ่มมานา และพรมแดนไทย มาเลเซีย (ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย ประกาศ ณ วันที่ 11 มิถุนายน 2513 ต่อมา มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2536) แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับพิกัดภูมิศาสตร์ของความในลำดับที่ 5, 12 และ 22 ของบริเวณที่ 3 ประกาศ ณ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2536)

1.4 เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2535 ไทยได้ประกาศเส้นฐานตรงบริเวณที่ 4 ตั้งแต่เกาะกง ออกเกาะกระ เกาะโลซิน ไปจนถึงพรมแดนทางบกไทย-มาเลเซีย (ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทยบริเวณที่ 4 ประกาศ ณ วันที่ 17 สิงหาคม 2535)

2. ทะเลอาณาเขต

2.1 เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2509 ไทยได้ประกาศกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของประเทศไทยเป็นระยะ 12 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้สำหรับวัดความกว้างของทะเลอาณาเขต (ประกาศกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2509)

2.2 ไทยได้ทำความตกลงกับมาเลเซียแบ่งเขตทะเลอาณาเขตของประเทศไทยทั้งสอง เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2522 (สนธิสัญญาระหว่างราชอาณาจักรไทยและมาเลเซียเกี่ยวกับการแบ่งเขตทะเลอาณาเขตของประเทศไทยทั้งสอง ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2522 มีผลใช้บังคับวันที่ 15 กรกฎาคม 2525)

2.3 ไทยได้ทำความตกลงกับพม่าแบ่งเขตทะเลอาณาเขต (บางส่วน) เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2523 (ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า ว่าด้วยการแบ่งเขตทางทะเลระหว่างประเทศทั้งสองในทะเลอันดามัน ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2523 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2525)

2.4 มีพื้นที่ทะเลอาณาเขตบางส่วนที่ไทยกับพม่ายังมิได้ตกลงกำหนดเขตระหว่างกัน เป็นระยะประมาณ 50-60 ไมล์ทะเล จากหมู่เกาะสุรินทร์ถึงชายฝั่ง

2.5 ทะเลอาณาเขตระหว่างไทย-กัมพูชา อยู่ในระหว่างการเจรจาแบ่งทะเลอาณาเขตกับกัมพูชา

3. เขตต่อเนื่อง

ไทยได้ประกาศเขตต่อเนื่อง อันได้แก่ บริเวณที่อยู่ถัดออกไปจากทะเลอาณาเขตมีความกว้าง 24 ไมล์ทะเล วัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2538 (ประกาศเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักรไทย ประกาศ ณ วันที่ 14 สิงหาคม 2538)

4. เขตไหล่ทวีป

4.1 เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2516 ไทยได้ประกาศกำหนดเขตไหล่ทวีปด้านอ่าวไทย (ประกาศกำหนดเขตไหล่ทวีปของประเทศไทยด้านอ่าวไทย ประกาศ ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2516)

4.2 ไทยได้ทำความตกลงกับมาเลเซียจัดตั้งองค์การร่วมเพื่อแสวงประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ดินใต้ทะเลในบริเวณไหล่ทวีปที่อ้างสิทธิทับซ้อน เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2522 (บันทึกความเข้าใจระหว่างราชอาณาจักรไทยและมาเลเซียเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์การร่วมเพื่อแสวงประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ดินใต้ทะเลในบริเวณที่กำหนดของไหล่ทวีปของประเทศทั้งสองในอ่าวไทย ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2522 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2522 ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งมาเลเซียว่าด้วยธรรมนูญและเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งองค์การร่วมไทย-มาเลเซีย ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2533 มีผลใช้บังคับวันที่ 21 มกราคม 2534)

4.3 ไทยได้ทำความตกลงแบ่งเขตไหล่ทวีปกับเวียดนาม เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2540 (ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามว่าด้วยการแบ่งเขตทางทะเลระหว่างประเทศทั้งสองในอ่าวไทย ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2540 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2541)

4.4 ไทยได้ทำความตกลงแบ่งเขตไหล่ทวีปในทะเลอันดามันเสร็จสิ้นแล้ว โดยทำความตกลงกับพม่า อินโดนีเซีย และมาเลเซีย และได้ทำความตกลงกำหนดจุดร่วม 3 ฝ่ายในบริเวณที่จำเป็น ดังนี้

4.4.1 ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่าว่าด้วยการแบ่งเขตทางทะเลระหว่างประเทศทั้งสองในทะเลอันดามัน ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2523 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2525

4.4.2 ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียว่าด้วยการแบ่งเขตไหล่ทวีปของประเทศทั้งสอง ในตอนเหนือของช่องแคบมะละกา และในทะเลอันดามัน ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2514 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2516

4.4.3 ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียว่าด้วยการแบ่งเขตกันทะเลระหว่างประเทศทั้งสองในทะเลอันดามัน ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2518 มีผลใช้บังคับวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2521

4.4.4 ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียว่าด้วยการแบ่งเขตกันทะเลระหว่างประเทศทั้งสอง ในทะเลอันดามัน ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2521 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2521

4.4.5 ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียและรัฐบาลแห่งมาเลเซียว่าด้วยการแบ่งเขตไหล่ทวีปในตอนเหนือของช่องแคบมะละกา ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2514 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2516

4.4.6 ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียและรัฐบาลแห่งสหภาพพม่าว่าด้วยการกำหนดจุดร่วมสามฝ่ายระหว่างประเทศทั้งสามในทะเลอันดามัน ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2536 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2538

4.4.7 ความตกลงจุดร่วม 3 ฝ่าย ไทย อินโดนีเซีย-อินเดียน ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2521 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2522

4.4.8 ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียว่าด้วยเขตทางทะเลระหว่างประเทศทั้งสองในทะเลอันดามัน จากจุด 7 ไปยังจุดร่วมสามฝ่าย (จุดที่) ระหว่างประเทศไทย อินเดียน และพม่า ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2536

4.5 ยังเหลือเขตไหล่ทวีปชั้นที่อยู่ระหว่างการเจรจาแบ่งเขตกับพม่าและพม่าบางส่วน

5. เขตเศรษฐกิจจำเพาะ

5.1 ไทยประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะในหลักการมีความกว้าง 200 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่ใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2524 ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะด้านอ่าวไทยส่วนที่ประชิดกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศมาเลเซีย (โดยกำหนดขอบเขตแน่ชัด) เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2531 และประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะในทะเลอันดามัน โดยกำหนดจุดพิกัดเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2531 (ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทย ประกาศ ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2524 ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทยด้านอ่าวไทย ส่วนที่ประชิดกับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศมาเลเซีย ประกาศ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2531 และประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชอาณาจักรไทยด้านทะเลอันดามันประกาศ ณ วันที่ 18 กรกฎาคม 2531)

5.2 ไทยได้ทำความตกลงกับพม่า และเวียดนามให้ถือว่าเส้นแบ่งเขตทางทะเลเป็นเส้นแบ่งเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างประเทศทั้งสองด้วย (ดูความตกลงข้อ 2.3 และ 4.3 ตามลำดับ)

5.3 ไทยกำลังเจรจากับอินเดียให้ถือว่าเส้นแบ่งเขตไหล่ทวีประหว่างไทยกับอินเดียเป็นเส้นแบ่งเขตเศรษฐกิจจำเพาะด้วย ขณะนี้ทั้งสองฝ่ายกำลังพิจารณาร่างหนังสือแลกเปลี่ยนระหว่างกันอยู่

5.4 ในส่วนเขตเศรษฐกิจจำเพาะที่เหลือไทยจะต้องเจรจากับอินโดนีเซีย มาเลเซีย และกัมพูชา ต่อไป

ที่มา

กองกฎหมาย

กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย

กระทรวงการต่างประเทศ

16 กรกฎาคม 2541

ภาคผนวก ง.

รายละเอียดของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)

1. ความมุ่งหมาย

ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ได้จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานต่างๆ เกี่ยวกับกิจการทางทะเลในทุกๆ ด้าน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติ และมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกันอย่างต่อเนื่อง โดยมีกองทัพเรือเป็นศูนย์กลางในการประสานการปฏิบัติ และส่วนราชการต่างๆ ยังคงปฏิบัติงานตามภารกิจเหมือนปกติ โดยมีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยต่างๆ ไม่เปลี่ยนแปลง

2. ส่วนราชการที่เข้าร่วมใน ศรชล.

ส่วนราชการที่เข้าร่วมปฏิบัติงานใน ศรชล. ได้แก่ ส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในงานทางทะเล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ หน่วยปฏิบัติการหลัก และหน่วยปฏิบัติการร่วม ดังนี้

2.1 หน่วยปฏิบัติการหลัก ได้แก่ กองทัพเรือ กองตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า และกรมการประมง

2.2 หน่วยปฏิบัติการร่วม ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรมควบคุมมลพิษ

กรมทรัพยากรธรณี กรมศิลปากร สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และส่วนราชการอื่นๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานทางทะเล

3. หน้าที่ของ ศรชล.

3.1 ประสานการปฏิบัติกับหน่วยต่างๆ ในการป้องกันและปราบปรามกระทำผิดในทะเลตลอดกฎหมายจนกิจกรรมทางทะเลอื่นๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

3.2 ประสานการปฏิบัติในระดับนโยบายกับคณะกรรมการอำนวยการ และประสานการดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (อปท.) และส่วนราชการต่างๆ

3.3 รวบรวมข่าวสารข้อมูลต่างๆ และกระจายข่าวให้กับหน่วยที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

3.4 ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยต่างๆ ดำเนินการประชาสัมพันธ์การดำเนินการของ ศรชล. และหน่วยปฏิบัติต่างๆ เป็นส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง

3.5 ควบคุมการปฏิบัติของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเขต (ศรชล.เขต) ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติงานในทะเล โดยแบ่งตามพื้นที่รับผิดชอบที่กำหนด โดยมี ศรชล.เขต ที่จัดตั้งขึ้นดังนี้

3.5.1 ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเขต 1 (ศรชล.เขต 1) มีพื้นที่รับผิดชอบในอ่าวไทยตอนบน ซึ่งรวมถึงอ่าวรูปตัว ก.ลงมาถึงเส้นแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีกองบังคับการ ศรชล.เขต 1 (บก.ศรชล.เขต1) อยู่ที่กองบัญชาการกองเรือภาคที่ 1 อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

3.5.2 ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเขต 2 (ศรชล.เขต 2) มีพื้นที่รับผิดชอบอ่าวไทยตอนล่าง ตั้งแต่เส้นแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดชุมพร และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลงมาถึงชายแดนทางทะเลติดต่อกับประเทศมาเลเซีย มีกองบังคับการ ศรชล.เขต 2 (บก.ศรชล.เขต 2) อยู่ที่กองบัญชาการกองเรือภาคที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

3.5.3 ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเขต 3 (ศรชล.เขต 3) มีพื้นที่รับผิดชอบด้านทะเลอันดามันทั้งหมด โดยมีกองบังคับการ ศรชล.เขต 3 (บก.ศรชล.เขต 3) ตั้งอยู่ที่กองบัญชาการกองเรือภาคที่ 3 แหลมพันวา จังหวัดภูเก็ต

3.6 ปฏิบัติตามแผนและงานพิเศษอื่นๆ ตามที่ สมช. และรัฐบาลจะมอบหมาย

4. การแบ่งมอบหน้าที่ให้ ศรชล.เขต

ศรชล. เขต มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเลต่างๆ การช่วยเหลือประชาชน การรักษาผลประโยชน์ของชาติ และกิจอื่นๆ ที่มอบหมายในพื้นที่รับผิดชอบ และประสานกับหน่วยราชการต่างๆ อย่างใกล้ชิดในการดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การรักษากฎหมายในทะเล ได้แก่

- การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ
- การป้องกันและปราบปรามการลักลอบและหลีกเลี่ยงการขนสินค้าเลี่ยงภาษี

ศุลกากร

- การป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด
- การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายโบราณสถาน

โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

- การป้องกันและปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
- การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายประมง
- การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้ต่างๆ
- การปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่งทางน้ำ
- การปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม
- การปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน
- การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมใน

ทะเล

4.2 การช่วยเหลือประชาชนและผู้ประสบภัยทางทะเล ได้แก่

- การรักษาความปลอดภัยทางน้ำในทะเล
- การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ ในทะเล

4.3 การคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ได้แก่

- การช่วยเหลือและคุ้มครองการทำประมงที่ประกอบอาชีพโดยสุจริต
- การควบคุมและตรวจตราการสัญจรทางทะเล
- การคุ้มครองแท่นขุดเจาะและผลิตปิโตรเลียม/แห่งทรัพยากรทางทะเล
- การสนับสนุนการท่องเที่ยวทางทะเลและบริเวณชายฝั่ง

4.4 การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางทะเล ได้แก่

- การอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

- การป้องกันและขจัดคราบน้ำมัน และมลพิษต่างๆ ในทะเล

4.5 สนับสนุนกิจกรรมที่จัดตั้งเป็นศูนย์ฯอยู่แล้ว ได้แก่

- ศูนย์อำนวยความสะดวกเฉพาะกิจปราบปรามการลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงทางทะเล
- ศูนย์ประสานงานค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือประมงภัย
- ศูนย์ควบคุมการปฏิบัติในการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน

4.6 ภารกิจอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล

5. การปฏิบัติงานของ ศรชล.

ศรชล. จัดตั้งที่ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ (ศปก.ทร.) พระราชวังเดิม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร มีเสนาธิการทหารเรือ/ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ (เสธ.ทร./ผอ.ศปก.ทร.) เป็น ผู้อำนวยการศูนย์ฯ (ผอ.ศรชล.) มีคณะกรรมการบริหาร ศรชล. ซึ่งประกอบด้วย อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเลทำหน้าที่ร่วมบริหารการปฏิบัติงานของ ศรชล. ในการกำหนดนโยบาย การปฏิบัติ หรืออื่นๆ โดยมี ผอ.ศปก.ทร. เป็นประธานคณะกรรมการบริหารฯ อีกตำแหน่งหนึ่ง และจัดตั้งกองบังคับการ ศรชล. โดยมีฝ่ายอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในกองบังคับการศูนย์ฯ ซึ่งจัดจากกำลังพลของกองทัพเรือปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง สำหรับกำลังพลจากส่วนราชการอื่นๆ จะปฏิบัติงานในที่ตั้งปกติ โดยสามารถติดต่อประสานงานกับกองบังคับการ ศรชล. หรือฝ่ายอำนวยความสะดวกจากส่วนราชการต่างๆ ได้โดยตรง

6. ขอบเขตของการปฏิบัติและพื้นที่ปฏิบัติการ

การปฏิบัติในการรักษากฎหมาย มีพื้นที่ปฏิบัติการทั้งด้านอ่าวไทย และทะเลอันดามัน โดยมีขอบเขตความรับผิดชอบอยู่ภายในทะเลอาณาเขต (12 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน) และขยายการปฏิบัติไปถึงเขตต่อเนื่อง เขตไหล่ทวีป/เขตเศรษฐกิจจำเพาะและในทะเลหลวงได้ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายบางฉบับ ซึ่งมีหน่วยรับผิดชอบตามพื้นที่ทางทะเล ทั้งนี้เป็นไปตามกฎหมายที่ได้ประกาศให้อำนาจหน้าที่แก่หน้าที่ไว้ สำหรับภารกิจที่ปฏิบัตินั้นให้ดำเนินการปฏิบัติอย่างเต็มที่ ตามแผนคำสั่ง และกฎหมายที่ได้กำหนดไว้ ภายใต้ขีดความสามารถที่จะกระทำได้

7. แนวความคิดในการปฏิบัติ

7.1 ทั่วไป

ศรชล. ที่จัดตั้งขึ้นมีลักษณะของการปฏิบัติงานเป็นศูนย์รวมในการประสานงานโดยส่วนราชการต่างๆ ยังคงมีโครงสร้างของหน่วยงานทางทะเลต่างๆ และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

ไม่เปลี่ยนแปลง หน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการต่างๆ ยังคงปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ ไปตามปกติ โดยที่กำลังของส่วนราชการต่างๆ จะไม่ขึ้นการควบคุมทางยุทธการ โดยตรงกับ ศรชล. หรือ ศรชล.เขต แต่จะเป็นการประสานงานโดย ศรชล.เขตในแต่ละพื้นที่ที่สามารถนัดหมายหรือร้องขอเรือจากหน่วยต่างๆ มาปฏิบัติงานร่วมได้เป็นครั้งคราว หรือเมื่อมีเหตุการณ์และมีการประสานงานด้านข้อมูลข่าวกรอง และการปฏิบัติระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ปฏิบัติการโดยใกล้ชิด ทั้งนี้ส่วนราชการที่เป็นหน่วยปฏิบัติในทะเลต่างๆ จะแจ้งที่ตั้งการวางกำลังและแผนการลาดตระเวนให้ศรชล.เขต ในพื้นที่รับผิดชอบทราบตามห้วงเวลาที่เหมาะสม โดย ศรชล.เขต จะเชิญส่วนราชการต่างๆ ในพื้นที่ประชุมเพื่อกำหนด รวมทั้งมีการแจ้งการออกเรือ การจอดเรือ และสรุปตำบลที่เรือในทะเลให้ ศรชล. ทราบ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถมองเห็นภาพการปฏิบัติการได้เป็นภาพรวม และเพื่อการประสานแผนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการกำหนดข่ายการติดต่อสื่อสารและตัวบุคคล ที่จะติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยได้โดยตรง รวมทั้งมีการประชุมเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

7.2 เป้าหมายในการดำเนินการ

กำลังของหน่วยราชการต่างๆ ที่ปฏิบัติงานร่วมกันใน ศรชล. จะเน้นการปฏิบัติงานทางทะเลทั้งปวง ซึ่งรวมทั้งการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเล การช่วยเหลือประชาชน การรักษาผลประโยชน์ของชาติ การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และภารกิจอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีการประสานการปฏิบัติในด้านต่างๆ ระหว่างหน่วยต่างๆ อย่างใกล้ชิดเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติ โดยมีกองทัพเรือเป็นหน่วยงานหลักในการประสานการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ

หน่วยงานในการป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (Organization in Defending Thai Maritime Interests)

ในยุคนีประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ ทำให้ต้องเร่งพัฒนาและระดมการผลิตเพื่อการส่งออก เพื่อให้มีรายได้เข้าประเทศ รายได้ที่สำคัญส่วนใหญ่มาจากการค้าทางทะเล ทั้งสินค้าเข้าและออกของไทยใช้การขนส่งทางทะเลถึงกว่าร้อยละ 95 ในเชิงปริมาณ แต่เรือสินค้าไทยสามารถขนส่งได้เพียงร้อยละ 10 เท่านั้น ทำให้ประเทศต้องสูญเสียค่าขนส่งทางเรือปีละกว่า 100,000 ล้านบาท ปัจจุบัน **พื้นที่ผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์** (Area of Strategic Interest) ของไทยได้ขยายตัวออกไปมากกว่าเดิมหลายร้อยเท่าตัวโดยประกอบด้วยทะเลอาณาเขต 12 ไมล์ทะเล เขตเศรษฐกิจจำเพาะ 200 ไมล์ทะเล ทะเลจีนใต้ ทะเลอันดามันพื้นที่ทำการประมงทั้งในและนอกน่านน้ำไทย เรือประมงขนาดใหญ่ของไทย ได้ไปทำการประมงไกลถึงฝั่งตะวันออกของทวีปอาฟริกา มหาสมุทรอินเดีย ทะเลจีนใต้ และมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้บริเวณทางเหนือของประเทศออสเตรเลีย ทำรายได้เข้าประเทศจำนวนมหาศาล นอกจากนี้โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกที่ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ลงทุนพัฒนาจำนวนหลายแสนล้านบาท ฐานอุตสาหกรรมชาติและท่าส่งก๊าซในทะเล รวมทั้งเส้นทางคมนาคมทางทะเลติดต่อกับประเทศคู่ค้าสำคัญของไทยคือ สหรัฐฯ สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น อาเซียน และประเทศตะวันออกกลางจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยในการดำเนินกิจการ ในขณะเดียวกัน

การอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะต่างๆ ในทะเลจีนใต้ และปัญหาการล้อมทับกันของเขตเศรษฐกิจจำเพาะหลายแห่ง ก็ยังไม่มีทีท่าว่าจะคลี่คลายลงได้ ซึ่งถ้ามีการใช้กำลังในการตัดสินปัญหากันเมื่อใด ก็อาจส่งผลกระทบต่ออย่างร้ายแรง ต่อเส้นทางคมนาคมสายหลักสายเดียวของประเทศ ที่ต้องผ่านใกล้บริเวณพื้นที่ที่เป็นปัญหาขัดแย้ง อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้นการแสวงประโยชน์จากทะเลที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น ความต้องการเสรีภาพในการใช้ทะเล เพื่อการขยายขีดความสามารถในการค้าทางทะเลที่สูงขึ้น จะเป็นตัวแปรในการก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาในเรื่องของการออกกฎหมายของรัฐชายฝั่งตามกฎหมายทะเล และกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อมาบังคับเรือที่จะแล่นผ่านทะเลอาณาเขต ปัญหาอาณาเขตทางทะเลที่ล้อมทับกัน ปัญหาการแย่งชิงผลประโยชน์ และทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการเสริมสร้างกำลังทางทหาร/กำลังทางเรือของประเทศในภูมิภาคและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทางทหาร ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งท้าทายทางทหารที่มีผลต่อความมั่นคงของชาติทั้งสิ้น

หน่วยงานในการดำเนินการกับภัยทั่วไปที่ไม่ใช่ภัยทางทหาร

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่า ภัยทั่วไปที่ไม่ใช่ทางทหาร ส่วนใหญ่ได้แก่การรักษากฎหมายในทะเล การช่วยเหลือกู้ภัยในทะเล เป็นต้น ประเทศไทยได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวหลายฉบับ โดยที่แต่ละฉบับได้มอบอำนาจความรับผิดชอบในการปราบปรามและรักษากฎหมายในทะเลแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหลายหน่วยงาน ได้แก่

1. **สภาความมั่นคงแห่งชาติ** ซึ่งเป็นที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรีในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ และเสนอแนะนโยบาย เพื่อแก้ปัญหาทางด้านความมั่นคงทุกด้านรวมทั้งทางด้านทะเล สภาความมั่นคงแห่งชาติ นอกจากจะดำเนินการกับภัยทั่วไปที่ไม่ใช่ภัยทางทหารแล้ว ยังต้องดำเนินการกับภัยที่เป็นภัยทางทหารด้วย สภาความมั่นคงแห่งชาติมีเลขาธิการเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ประกอบด้วยสมาชิก 7 ท่าน ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงต่างๆ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการฯ โดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการเหล่าทัพพร้อมเป็นผู้ให้คำแนะนำด้วย

2. **กองบังคับการตำรวจน้ำ** มีหน้าที่ปฏิบัติการกิจของกรมตำรวจในทะเล ซึ่งเป็นเรื่องการรักษากฎหมายในทะเล รักษาสวัสดิภาพของประชาชน ช่วยเหลือกู้ภัย ตลอดจนรักษาอธิปไตยและความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการรักษากฎหมายอาญา การสืบสวนหาข่าวทางทะเล และการปราบปรามจับกุมทางทะเล โดยอำนาจหน้าที่ของตำรวจน้ำเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำหน้าที่ในการสืบสวนควบคุม จับกุมในคดีซึ่งรัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งในขบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ตำรวจน้ำมีอำนาจในทะเลอาณาเขตเท่านั้น

กองบังคับการตำรวจน้ำแบ่งหน่วยงานทางทะเล เป็น 5 กองบังคับการ 23 หน่วย ด้านอ่าวไทย 4 กองบังคับการ และในทะเลอันดามัน 1 กองบังคับการ มีกำลังพลประมาณ 2,600 คน โดยเป็นเจ้าของที่ปฏิบัติการในเรือและในทะเล 1,400 คน มีเรือจำนวน 213 ลำ เป็นเรือปฏิบัติการในทะเล 114 ลำ เรือปฏิบัติการชายฝั่ง/ในลำน้ำ 39 ลำ และเรืออื่นๆ จำนวน 60 ลำ มีพื้นที่รับผิดชอบในทะเลประมาณ 1 แสนตารางกิโลเมตรซึ่งพื้นที่ปฏิบัติการทั้งในอ่าวไทย และในทะเลอันดามัน

3. **กรมประมง** มีหน้าที่ควบคุมการประมงให้เป็นไปตามมาตรการอนุรักษ์สัตว์น้ำ โดยมีภารกิจที่ค่อนข้างจะหลากหลาย ได้แก่ การศึกษา วิจัย ค้นคว้า ทดลอง อันเป็นงานด้านวิชาการ การตรวจตราจับกุมทางด้านกรบังคับใช้กฎหมาย การตรวจสอบคุณภาพสินค้าสัตว์น้ำที่จะส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ การเจรจาการค้าต่างประเทศ รวมทั้งการไถ่ถอนเรือประมงที่ถูกจับในต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีภารกิจในการส่งเสริมการประมง รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจุบันกำลังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสัตว์น้ำมีปริมาณน้อยลงและปัญหาเกี่ยวกับมลพิษในทะเล ทั้งนี้กรมประมงได้ดำเนินการแก้ไข โดยจัดสร้างปะการังเทียมขึ้นพร้อมกันนั้นก็ได้กำหนดแนวทางและมาตรการขึ้นมาเรียกว่า **โครงการฟื้นฟูทะเลไทย** โดยจะจัดการทรัพยากรให้มีสัตว์น้ำ อุดมสมบูรณ์ มีสิ่งแวดล้อมที่จะอำนวยให้สัตว์น้ำขยายแพร่พันธุ์ ได้มีการจำกัดการเข้ามาสู่ระบบการประมง นอกจากนี้ก็มีการผลักดันให้ออกไปทำประมงในน่านน้ำสากลและกำหนดเขตสิทธิประมงชายฝั่งสำหรับเรือขนาดเล็ก รวมทั้งควบคุมดูแลไม่ให้ประมงไทยออกไปทำความผิดในทะเล กรมประมงมีหน่วยงานทางด้านอ่าวไทย 6 แห่ง และด้านทะเลอันดามัน 3 แห่ง

4. **กรมเจ้าท่า** มีหน้าที่ควบคุมตรวจการณ์การเดินเรือ และการขนส่งทางน้ำภายในประเทศและระหว่างประเทศ ป้องกัน และปราบปรามการละเมิดการเดินเรือในน่านน้ำไทย การรักษาสีงแวดล้อมในทะเลและกฎหมาย กฎข้อบังคับ ที่กรมเจ้าท่าเป็นผู้รักษาการ กรมเจ้าท่า

มีงานแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ งานลักษณะการควบคุม ปรามปราย และงานทางด้านการพัฒนา มีสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคและภูมิภาคสาขาประจำอยู่ในแต่ละจังหวัด ที่อยู่ติดกับริมฝั่งชายทะเล และแม่น้ำ จำนวน 4 สำนักงาน แบ่งเป็น 11 หน่วยงาน มีที่ตั้งอยู่บริเวณอ่าวไทย 3 สำนักงาน และทะเลอันดามัน 1 สำนักงาน ทั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

4.1 งานทางน้ำและสิ่งอำนวยความสะดวกทางน้ำ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดดูแลเรื่องแพเรือ การรักษาแนวขอบฝั่ง การจราจรทางน้ำ งานก่อสร้างท่าเทียบเรือ อุปกรณ์ประจำเรือ ตลอดจนการขุดลอกร่องน้ำ

4.2 งานด้านเรือและยานพาหนะ ซึ่งเครื่องการควบคุม ตรวจตราการจดทะเบียนเรือการออกใบอนุญาตใช้เรือ การรับรองความปลอดภัยของเรือต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาด้านกองเรือพาณิชย์

4.3 งานด้านบุคลากร ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกประกาศนียบัตร การทำสัญญาคนประจำเรือ สัญญาลูกเรือ ตลอดจนการให้ความรู้และอบรม รวมทั้งการผลิตบุคลากรประจำเรือทุกระดับชั้น

4.4 งานด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งทางด้านแม่น้ำ ลำคลอง และทะเลอาณาเขต ทั้งนี้ได้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์และจัดหาเรือเพื่อพัฒนาร่องน้ำด้วย

กรมเจ้าท่ามีกฎหมายที่ต้องดูแลรับผิดชอบอยู่ 3 ฉบับ ได้แก่ **พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2465 พ.ร.บ. เรือไทย พ.ศ.2481 และ พ.ร.บ.ป้องกันเรือโดนกัน** โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ก็คือ พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย ซึ่งกรมเจ้าท่าต้องดูแลในเรื่องเรือ การจดทะเบียนเรือ การดูแลควบคุมใบอนุญาตใช้เรือ และประกาศนียบัตรของผู้ใช้เรือ ทั้งนี้กรมเจ้าท่าได้มอบอำนาจให้กับหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมศุลกากร กรมป่าไม้ รวมทั้งกองทัพเรือด้วย ส่วน พ.ร.บ. เรือไทยนั้น ก็ได้มีการกำหนดมอบอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่นายทหารสัญญาบัตรด้วยเช่นกัน ที่สามารถทำหน้าที่ในการจับหรือค้นได้ในฐานะเดียวกับพนักงานปกครองหรือนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทั้งทางด้านกฎหมาย และในทางปฏิบัติ กรมเจ้าท่าได้ขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นที่จะช่วยดำเนินการให้ สำหรับการประกาศเขตต่อเนื่องเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2538 ที่ผ่านมาก็ได้มีการแก้ไขกฎหมายของกรมเจ้าท่า โดยให้กรมเจ้าท่าเป็นผู้รับแจ้งเพื่อกระจายข่าวไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ กรมศุลกากร กองตำรวจน้ำ และกองทัพเรือดำเนินการต่อการกระทำผิดของเรือที่เข้ามา

5. **กรมศุลกากร** เป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่จัดเก็บภาษี และส่งเสริมการส่งออก ตลอดจนการป้องกันและปราบปรามการลักลอบหนีภาษีศุลกากร โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องการป้องกันปราบปรามการลักลอบหนีภาษีศุลกากร คือ สำนักสืบสวนและปราบปราม กรมศุลกากร และมีฝ่ายปราบปรามทางทะเล เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักสืบสวน และปราบปราม ซึ่งแบ่งหน่วยปราบปรามออกเป็น 9 หน่วยงานคือ **หน่วยปราบปรามทางด้านอ่าวไทย** จำนวน 6 หน่วยงาน และ **หน่วยปราบปรามทางด่านทะเลอันดามัน** จำนวน 3 หน่วยงาน ซึ่งรวมทั้ง 2 ฝ่าย มีเรือทั้งหมด 68 ลำ เป็นเรือออกทะเลเล็กได้ 15 ลำ มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 66 นาย และมีเจ้าหน้าที่ประจำเรือ 152 นาย

6. **กองทัพเรือ** มีภารกิจในการป้องกันประเทศ จากภัยคุกคามทางทะเล คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ และกิจอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลในด้านการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดในทะเล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง กองทัพเรือได้รับมอบหมายให้ดำเนินการกับภัยคุกคาม ทั้งที่ไม่ใช่ภัยคุกคามทางทหารและที่เป็นภัยคุกคามทางทหาร กล่าวคือ **กองทัพเรือต้องทำหน้าที่เป็นทั้งหน่วยยามฝั่ง (Coast Guard) และทำหน้าที่ป้องกันประเทศไปพร้อมๆ กันด้วย** ทำให้ต้องกระจายกำลัง ซึ่งมีอยู่จำกัดออกไปอีก โดยมิได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม ซึ่งมีผลโดยตรงถึงความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่การป้องกันประเทศ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในการนี้กองทัพเรือได้มอบหมายให้ กองเรือป้องกันฝั่ง ซึ่งมีหน้าที่หลักในการรักษากฎหมายในทะเลและชายฝั่ง แบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบออกได้เป็น 3 เขต (กองเรือป้องกันฝั่งเขตที่ 1 มีที่ตั้งอยู่ที่ฐานทัพเรือสัตหีบ กองเรือป้องกันฝั่งเขตที่ 2 มีที่ตั้งอยู่ที่ฐานทัพเรือสงขลาและกองเรือป้องกันฝั่งเขตที่ 3 มีที่ตั้งอยู่ที่ฐานทัพเรือพังงา) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรักษากฎหมายในทะเล ซึ่งกองทัพเรือได้รับมอบอำนาจหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานรักษากฎหมายถึง 29 ฉบับ รวมทั้งกฎหมายหลัก คือ พ.ร.บ. ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 (เพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ.2534) ซึ่งจากกฎหมายทั้งหมดสามารถแยกออกได้เป็น 7 สาขา คือ การลักลอบเข้าออกของคนและสินค้า การลักลอบค้ายาเสพติด การประมง ศุลกากร ป่าไม้ การกระทำเยี่ยงโจรสลัด และโบราณวัตถุ

กองทัพเรือจัดว่ามีความพร้อมในการรักษากฎหมายในทะเลค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาทางด้านความพร้อมโดยทั่วไป กองทัพเรือก็มีความพร้อมทั้งทางด้านองค์วัตถุ องค์บุคคล และระบบการบริหารงาน กล่าวคือ ทางด้านองค์วัตถุ กองทัพเรือมีความพร้อมทั้งในเรื่อง เรือ อากาศยาน และอุปกรณ์ต่างๆ ส่วนทางด้านองค์บุคคลกองทัพเรือมีการฝึกและการจัดทำคู่มือ

สำหรับการปฏิบัติ รวมทั้งมีชุดหาข่าว และยังมีนายทหารพระธรรมนูญคอยให้คำแนะนำทางด้านกฎหมาย ในขณะที่ทางด้านระบบบริหารนั้นกองทัพเรือมีระบบ C³I (Command Control Communication and Intelligence) ทำหน้าที่บังคับบัญชา ควบคุม ติดต่อสื่อสาร สั่งการ และการข่าว สำหรับการปฏิบัติ นอกจากนี้หากจะพิจารณาทางด้านความพร้อม โดยเฉพาะกองทัพเรือก็พร้อมที่จะปฏิบัติได้ตลอด 24 ชั่วโมง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการป้องกันและปราบปรามการลักลอบค้ำน้ำมันในทะเล (น้ำมันเถื่อน) เรื่องการขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน (คราบน้ำมัน) เรื่องการคุ้มครองเรือประมง เรื่องการกระทำเยี่ยงโจรสลัดและปราบปรามยาเสพติด

สำหรับนโยบายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติด้านทะเลนั้น รัฐบาลได้มอบนโยบายและกำหนดให้กองทัพเรือเป็นหน่วยงานหลักขึ้นตรงกับสภาความมั่นคงแห่งชาติ รับผิดชอบบริหารงาน ศูนย์ประสานงานและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรักษากฎหมายในทะเล การวางแผนและประสานงานกับหน่วยต่างๆ อย่างใกล้ชิด การจัดให้มีหน่วยเฉพาะกิจอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีการปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างในทะเล การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การคุ้มครองความปลอดภัยและสวัสดิภาพของประชาชน ตลอดจนการควบคุมดูแลการเข้ามาของเรือท่องเที่ยวทั้งในเรื่องตัวบุคคล และการกระทำผิดที่อาจแอบแฝงมากับการท่องเที่ยว

7. **กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม** ในส่วนของงานทางทะเล มีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ดูแลรับผิดชอบในการตรวจสอบสถานประกอบการประมงทะเล ได้แก่ เรือประมงที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป ขณะทำการประมงในน่านน้ำไทย ตรวจการใช้แรงงานในเรือประมง ตรวจแรงงาน เพื่อให้นายจ้างปฏิบัติตามประกาศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง การคุ้มครองแรงงานในกิจการประมงทะเล ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2536

8. **การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย** ตามพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 ให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีอำนาจสำรวจกำหนดพื้นที่ และสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ต้องสงวนใช้เป็นของรัฐ และให้อยู่ในความควบคุมดูแลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

9. **สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด** มีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนและจับกุมการกระทำผิด เกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดที่พระราชอาณาจักร ซึ่งรวมทั้งพื้นที่ที่เป็นน่านน้ำของประเทศไทยด้วย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519

สำนักงาน ป.ป.ส. มิได้มีหน่วยงานในสังกัดที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานทางทะเลโดยตรง แต่ได้มอบหมายให้ส่วนปราบปราม 2 สำนัก ปราบปรามยาเสพติด รับผิดชอบการสืบสวนและจับกุมการกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติด ครอบคลุมไปถึงพื้นที่ทางทะเลด้วย แต่ในทางปฏิบัติ ส่วนปราบปราม 2 จะประสานงานการสืบสวนทางทะเลทั้งด้านการข่าว และด้านการปฏิบัติการกับหน่วยต่างๆ เนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ส. ไม่มีกำลังทางเรือเป็นของตนเอง

10. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางทะเล คือ ตรวจบุคคลและยานพาหนะที่เข้ามาและออกไปนกราชอาณาจักรไทยและจับกุมผู้ลักลอบหลบหนีเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายโดยมีด่านตรวจคนเข้าเมือง (ด่านติดทะเล จำนวน 21 แห่ง ปฏิบัติหน้าที่)

11. กรมป่าไม้ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ.2484 เป็นกฎหมายพื้นฐานสำหรับการจัดการกับทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยในส่วนของงานทางทะเลจะเน้นในส่วนของป่าชายเลน ป่าไม้บนเกาะและบริเวณชายฝั่ง และอุทยานแห่งชาติทางทะเล ต่างๆ ความผิดสำคัญตาม พ.ร.บ. ป่าไม้ มีดังนี้คือ มีไม้หวงห้าม อันยังมิได้แปรรูปไว้ในความครอบครอง โดยมีขอบด้วยกฎหมาย (มาตรา 69) นำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่โดยไม่มีใบเบิกทางกำกับ (มาตรา 39) คำหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งของป่าหวงห้ามเกินปริมาณที่กำหนด ไว้โดยมิได้รับอนุญาต (มาตรา 29) แผ้วถาง ก่อสร้าง เฝာ หรือกระทำประการใดๆ อันเป็นการทำลายป่าหรือเข้ายึดครอบครองป่าโดยมิได้รับอนุญาต (มาตรา 54) ทำไม้ที่ไม่รอยตราอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ประทับไว้ (มาตรา 12) ทำไม้ที่มีขนาดต่ำกว่าขนาดจำกัดโดยมิได้รับอนุญาต (มาตรา 13) ทำไม้ที่มีขนาดต่ำกว่าขนาดจำกัดที่ได้รับอนุญาตก่อนที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประทับตราอนุญาตที่ไม้นั้น (มาตรา 13) แปรรูปไม้ภายในเขตควบคุมการแปรรูปไม้โดยมิได้รับอนุญาต (มาตรา 48) และคำหรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อการค้าซึ่งสิ่งประดิษฐ์ เครื่องใช้หรือสิ่งอื่นใดที่ทำด้วยไม้หวงห้ามเกินกว่าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดไว้ (มาตรา 53 ตริ)

12. กรมสรรพสามิต มีหน้าที่จัดในการจัดเก็บภาษี เพื่อเป็นรายได้ให้แก่รัฐในการพัฒนาประเทศจากสินค้า และบริการซึ่งในปัจจุบันจัดเก็บภาษีจากสินค้าและบริการ รวม 15 ประเภท ได้แก่ สุรา ยาสูบ ไฟ น้ำมัน และผลิตภัณฑ์น้ำมัน เครื่องดื่ม เครื่องไฟฟ้า แก้วคริสตัล รถยนต์ เรือยอชต์และเรือสำราญ น้ำหอม พรมและสิ่งทอที่ทำด้วยขนสัตว์ รถจักรยานยนต์ แบตเตอรี่ สนามแข่งม้าและสนามกอล์ฟ ซึ่งกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง มีอำนาจดำเนินการปราบปรามการกระทำผิดความผิดเกี่ยวกับการหลบหนีภาษีได้ทั่วราชอาณาจักร ปัจจุบันกรมสรรพสามิตได้กำหนดให้หน่วยงานในส่วนงานภูมิภาคบางจังหวัด มีเรือตรวจการณ์สำหรับใช้ในการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายในพื้นที่บริเวณชายฝั่ง และน่านน้ำไทย

ขณะเดียวกันก็ได้จัดตั้งศูนย์บริหารการใช้เรือ และดูแลรักษาขึ้นในส่วนกลางเพื่อควบคุมและดูแล การปฏิบัติงานในส่วนดังกล่าว

13. กรมควบคุมมลพิษ หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมทางทะเล ของกองจัดการ คุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม คือ จัดทำ แผนปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเล จัดทำแผนฉุกเฉิน ในการป้องกัน และแก้ไขอันตรายจากการแพร่กระจายของมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล ให้คำปรึกษาหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเล ศึกษาและพัฒนา เทคโนโลยีและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อประยุกต์ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเล ตรวจตรา และประเมินผลการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเล ดำเนินการเกี่ยวกับ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติด้านการควบคุมมลพิษ และ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติการร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

14. กรมทรัพยากรธรณี มีหน้าที่กำกับดูแลการสำรวจ และการผลิตปิโตรเลียมใน ทะเล ตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ.2514 และเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด เกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ.2530 โดยขณะนี้อ่าวไทยมีบริษัทที่มีสัมปทาน ปิโตรเลียมอยู่ 3 บริษัท คือ บริษัทโนแคล บริษัทตอแจล และบริษัทโทโป้ มีเรือทักโบต เรือพลายโบต เรือสปีดโบต รวมกันไม่ต่ำกว่า 10 ลำ ลูกเรือส่วนใหญ่เป็นชาวอินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย

15. กรมศิลปากร รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมการขออนุญาตส่งหรือนำโบราณ วัตถุ ศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักร การสำรวจและขุดค้นแหล่งโบราณคดีใต้น้ำทั่วประเทศ (ในอ่าวไทยและทะเลอันดามัน) แหล่งโบราณคดีที่กรมศิลปากร (กลุ่มงานโบราณคดีใต้น้ำ) รับผิดชอบ คือแหล่งเรือจมโบราณ (เรือสำเภาโบราณ เรือรบโบราณ เรือสินค้าโบราณ) แหล่งกอง โบราณวัตถุ (ไม่มีซากเรือ) แหล่งชุมชนโบราณ เมืองท่าต่างๆ สมัยโบราณ ตามหัวเมืองชายทะเล และแม่น้ำ ลำคลอง เครื่องปั้น จรวด ดาวเทียม และทุกสิ่งที่มีประโยชน์ในทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี แขนงใดแขนงหนึ่ง หรือทุกแขนง

16. สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน รับผิดชอบเรื่องสาธารณภัย ซึ่งรวม ความถึงภัยธรรมชาติ และภัยที่มนุษย์ได้กระทำขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2522 และขอเขตการดำเนินงานครอบคลุมตั้งแต่ ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และภายหลัง เกิดเหตุการณ์ป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำ เนื่องจากน้ำมัน ตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน พ.ศ.2538 และการค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือที่ประสบภัย ตามแผนหลัก ในการช่วยชีวิตบุคคล เมื่อเกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับอากาศยานและเรือ

17. **พื้นที่ปฏิบัติการ** พื้นที่ปฏิบัติการในการรักษากฎหมายในทะเลทั้งด้านอ่าวไทยและทะเลอันดามัน มีขอบเขตความรับผิดชอบอยู่ภายในทะเลอาณาเขต (12 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง) ขยายการปฏิบัติการไปถึงเขตต่อเนื่องเขต ใกล้เคียง/เขตเศรษฐกิจจำเพาะ และในทะเลหลวงได้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายบางฉบับ ซึ่งมีหน่วยรับผิดชอบตามพื้นที่ทางทะเลดังนี้

หน่วย	ทะเลอาณาเขต	เขตต่อเนื่อง	เขตใกล้เคียง/เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	ทะเลหลวง
กองทัพเรือ	/	/	/	/
ตำรวจน้ำ	/	/	-	-
กรมศุลกากร	/	/	-	-
กรมเจ้าท่า	/	/	-	-
กรมประมง	/	/	/	-

หมายเหตุ ประเทศไทยได้ประกาศเขตต่อเนื่องแล้ว แต่ยังไม่มีความหมายคุ้มครองผู้ปฏิบัติงาน (ขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณา)

ที่มา:ระเบียบปฏิบัติประจำ ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

พ.ศ. 2541

ประวัติผู้เขียน

เรือเอกหญิง พรพรม แจ้จวีถึ เกิดเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๐ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เมื่อปีการศึกษา พ.ศ.๒๕๓๖

ประวัติการทำงาน ได้เข้ารับราชการสังกัดกองทัพเรือ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๙ ในตำแหน่งประจำศูนย์เกษตรกรรมทหารเรือบางพระ กองอาชีวสงเคราะห์ กรมสวัสดิการทหารเรือ จนถึงปัจจุบัน และเข้าศึกษาในระดับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชากฎหมายมหาชน เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๓

DRU